

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA V OSTRAVĚ

EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Financování investiční činnosti krajů

Financing of Investment Activities of Regions

Student: Bc. Zuzana Nováková

Vedoucí diplomové práce: doc. Ing. Tománek Petr, CSc.

Ostrava 2010

Zadání diplomové práce

Student:

Bc. Zuzana Nováková

Studijní program:

N6202 Hospodářská politika a správa

Studijní obor:

6202T055 Veřejná ekonomika a správa

Specializace:

00 Veřejná ekonomika a správa

Téma:

Financování investiční činnosti krajů
Financing of Investment Activities of Regions

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Zásady hospodaření krajů
3. Analýza hospodaření krajů
4. Možnosti financování investiční činnosti krajů
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vyd. Praha: Management Press, 2004. 375 s. ISBN 80-7261-086-4.

COGAN, R. *Krajské zřízení*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. 440 s. ISBN 80-7357-041-6.

PEKOVÁ, J.; PILNÝ, J.; JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **doc. Ing. Petr Tománek, CSc.**

Datum zadání: 20.11.2009

Datum odevzdání: 30.04.2010

doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

„Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci včetně všech příloh vypracovala samostatně a uvedla v seznamu literatury všechny použité literární a odborné zdroje“.

V Ostravě dne 30. dubna 2010

.....

Zuzana Nováková

OBSAH

1	ÚVOD	1
2	ZÁSADY HOSPODAŘENÍ KRAJŮ	3
2.1	Vznik a vývoj územní samosprávy v českých zemích	3
2.2	Legislativní zakotvení krajů	4
2.3	Krajské zřízení	5
2.4	Orgány kraje a jejich činnost	6
2.5	Působnost kraje	9
2.5.1	Samostatná působnost	9
2.5.2	Přenesená působnost	10
2.6	Hospodaření kraje	11
2.6.1	Rozpočet kraje	11
2.6.2	Rozpočtová skladba, rozpočtové zásady	12
2.6.3	Rozpočtový proces	13
2.6.4	Příjmy a výdaje rozpočtu kraje	15
2.7	Majetek kraje	17
2.8	Spolupráce krajů	19
2.9	Asociace krajů České republiky	20
3	ANALÝZA HOSPODAŘENÍ KRAJŮ	21
3.1	Vývoj příjmů a výdajů krajů v letech 2005 – 2008	21
3.2	Srovnání hospodaření krajů v letech 2005 – 2008	28
3.3	Analýza hospodaření Moravskoslezského kraje	31
3.3.1	Rozpočtový rok 2005	31
3.3.2	Rozpočtový rok 2006	34
3.3.3	Rozpočtový rok 2007	35
3.3.4	Rozpočtový rok 2008	38
3.3.5	Rozpočet na rok 2009 a 2010	40
3.4	Vývoj hospodaření Moravskoslezského kraje v letech 2005 – 2008	41
4	MOŽNOSTI FINANCOVÁNÍ INVESTIČNÍ ČINNOSTI KRAJŮ	43
4.1	Financování investiční činnosti krajů v letech 2005 - 2008	43
4.2	Financování investiční činnosti Moravskoslezského kraje	48
4.2.1	Vlastní zdroje	48
4.2.2	Cizí zdroje	49

4.3 Shrnutí kapitoly	55
5 ZÁVĚR.....	58
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	61
SEZNAM ZKRATEK	
SEZNAM PŘÍLOH	

1 ÚVOD

Na území České republiky se územní samospráva datuje od roku 1848. Rozvinula se především na úrovni obcí, méně již na úrovni okresů a zemí. Tradice naší územní samosprávy byly narušeny již v období druhé světové války, a to silnou centralizací v řízení státu. Národní výbory byly zformovány do hierarchické soustavy, v níž dominovala jejich funkce výkonných orgánů státní správy. K posílení územní samosprávy došlo po roce 1990 jako součást procesu prohlubování demokracie. Mnoho změn přinesla reforma veřejné správy po roce 2000, kdy došlo ke změnám v uspořádání samosprávy. K 1. 1. 2000 vznikly kraje, které se staly vyššími územními samosprávnými celky. Kraje jako vyšší územně samosprávné celky začaly v České republice vykonávat samosprávu a část státní správy v tzv. spojeném modelu.

V roce 2003 došlo k dovršení II. etapy reformy veřejné správy, jejímž hlavním cílem bylo dokončení decentralizace výkonu státní správy, a to jak ve správním řízení, tak i v hospodářském řízení organizací zabezpečujících služby občanům. K 31. 12. 2002 došlo k ukončení činnosti okresních úřadů a převodu jejich výkonu státní správy a zřizovatelských funkcí k organizacím, včetně majetku, zejména do působnosti obcí a krajů. Na kraje se z okresních úřadů převedl výkon státní správy jak do přenesené tak do samostatné působnosti. Z okresních úřadů, které byly zřizovateli celkem 659 organizací, bylo 551 převedeno na kraje, tj. zhruba 84 %. Na základě převodu všech kompetencí z okresních úřadů do samostatné nebo přenesené působnosti kraje došlo k převedení jak movitého majetku, tak i příslušných finančních zdrojů.

Existence a činnost krajů je důležitým předpokladem pro vytvoření regionální politiky. Regionální politika je chápána jako soubor nástrojů, opatření využívaných ke zmírnění nebo odstranění rozdílů jednotlivých regionů a k podpoře jejich rozvoje. Zaměřuje se i na podporu rozvoje hospodářsky slabých regionů s nízkou životní úrovní, nadprůměrnou nezaměstnaností a nízkou úrovní mezd. V samotném rozpočtu jsou obsaženy téměř všechny politiky a také činnost kraje je v rozpočtování ovlivněna hospodářskou politikou samotného kraje.

Základním právním předpisem odůvodňující vznik krajů je Ústava České republiky, která definuje v hlavě sedmé územní samosprávné celky jako územní společenství občanů, které mají právo na samosprávu a vymezuje tyto celky jako obce (základní územní samosprávné celky) a kraje (vyšší územní samosprávné celky). Kraj a jeho orgány vymezuje zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení).

Ze zákona o krajích č. 129/2000 Sb., vyplývá, že kraj je veřejnoprávní korporací, která má vlastní majetek, samostatně hospodaří podle svého rozpočtu, je reprezentantem veřejných zájmů, zabezpečuje veřejné služby a vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost vyplývající z těchto vztahů. Kraj také pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů.

Kraj potřebuje k fungování řadu nástrojů. Například se jedná o zřizování příspěvkových organizací a organizačních složek, vydávání obecně závazných vyhlášek a nařízení, hospodaření s vlastním majetkem apod. Mezi nejdůležitější nástroje související s funkcí krajů patří rozpočet kraje. Každý kraj, který chce úspěšně hospodařit, musí nejprve zjistit své finanční možnosti, poté důkladně zvážit pořadí naléhavosti svých finančních prostředků, a pak se rozhodnout o způsobu využití těchto finančních prostředků.

Cílem diplomové práce je zhodnotit hospodaření Moravskoslezského kraje z pohledu jeho postavení mezi kraji ČR a zhodnotit způsoby získávání finančních prostředků na investiční činnost kraje.

Hypotézou řešení diplomové práce je předpoklad, že rozhodující podíl kapitálových zdrojů na financování investiční činnosti krajů tvoří dotace.

V diplomové práci je použita metoda analýzy, kdy se práce zabývá rozborem hospodaření krajů v letech 2005 – 2008, metoda komparace rozpočtu pro porovnání údajů v jednotlivých letech a syntéza, kdy dochází ke shrnutí hospodaření v jednotlivých letech.

Druhá kapitola je zaměřena na roli vyšších územních samosprávných celků. Je zde popsán vznik kraje, příslušná legislativa, orgány kraje a další údaje o kraji. Také jsou v druhé kapitole popsána pravidla hospodaření, rozpočet kraje a jeho skladba. Stručně je uvedena charakteristika krajského majetku a spolupráce krajů.

Třetí kapitola analyzuje rozpočtové hospodaření kraje, kde je uveden vývoj hospodaření krajů v letech 2005 až 2008. Část kapitoly je také věnována analýze hospodaření Moravskoslezského kraje od roku 2005. Poslední kapitola je zaměřena na možnosti financování investiční činnosti krajů. Jsou v ní uvedeny možnosti, z čeho mohou kraje financovat své investiční akce.

Informace a podklady pro tuto práci jsou čerpány z odborné literatury, internetových zdrojů, z právních předpisů, které upravují danou oblast a z interních materiálů a dokumentů Moravskoslezského kraje a konzultací s pracovníky úřadu.

2 ZÁSADY HOSPODAŘENÍ KRAJŮ

Ústava České republiky (ČR) v hlavě sedmé vymezuje územně samosprávné celky jako územní společenství občanů, které mají právo na samosprávu. Dle Ústavy ČR je základní jednotkou územní samosprávy obec a vyšším stupněm jsou vyšší územně samosprávné celky, zvané kraje.

2.1 Vznik a vývoj územní samosprávy v českých zemích

Územní samospráva má v ČR bohatou historii. Kraje původně představovaly zcela odlišný typ správní jednotky než je tomu v současnosti. Od středověku do 19. století se vždy jednalo o správní celky stojící mezi panstvími a zeměmi.

Počátky původního krajského zřízení spadají v Čechách do 2. poloviny 13. století, kdy Přemysl Otakar II. nahradil původní zřízení hradské. Na Moravě vznikly kraje až v 16. století, jako součást obrany proti Turkům. Pravidelná krajská organizace se rozvinula, ale až po Bílé hoře, kdy se země dělila na 5 krajů. Ve Slezsku byly kraje vytvořeny počátkem 18. století.

K výraznému posílení významu a postavení územní samosprávy došlo na počátku 19. století. Se vznikem Československé republiky (ČSR) v roce 1918 byla převzata struktura územní samosprávy Rakouska - Uherska. Samospráva se v ČSR vyvíjela na principu nezávislosti na orgánech státní správy. Postupnými zákonnými úpravami došlo ke sjednocení typů územní samosprávy do 3 stupňů: obec, okres a země jako vyšší stupně územní samosprávy.

V letech 1945 – 1948 dochází k významným změnám územní samosprávy v ČSR. Obce a okresy jako články územní samosprávy byly nahrazeny místními, okresními a krajskými národními výbory, které měly samosprávné postavení. Zároveň existovalo zemské zřízení až do roku 1949, kdy bylo zrušeno a následně došlo i ke zrušení samosprávného postavení národních výborů, jejichž majetek byl znárodněn k 31. 12. 1949. Národní výbory se poté staly orgány státní správy a moci podle ústavy.

Přijetím zákona o obcích a potvrzením práva občanů na územní samosprávu v Ústavě ČR došlo po 40. letech – v roce 1990 – k obnově samosprávy u nás. Při obnovování se v mnohém vycházelo ze zkušeností fungování územní samosprávy v první polovině 20. století. Základním územně samosprávným celkem se staly obce. V roce 1997 byl schválen

zákon o vytvoření 14 krajů jako vyšších územně samosprávních celků.¹ Ke skutečnému zřízení krajů však dochází až 1. ledna 2000, kdy zákon o krajích nabyl účinnosti dnem voleb do zastupitelstev krajů v listopadu 2000, respektive dnem 1. ledna 2001. Kraje ČR zobrazuje tabulka č. 2.1.

Tabulka č. 2. 1: Kraje v ČR k 30. 9. 2009

Kraj	Počet obyvatel	Rozloha v km ²	Počet obcí	Počet okresů
Praha	1 246 406	496,1	1	1
Středočeský	1 244 200	11 014,8	1 146	12
Jihočeský	636 880	10 056,9	623	7
Plzeňský	571 515	7 561,0	501	7
Karlovarský	307 709	3 314,5	132	3
Ústecký	835 295	5 334,5	354	7
Liberecký	438 671	3 163,0	215	4
Královéhradecký	554 860	4 758,5	448	5
Pardubický	516 150	4 518,7	451	4
Vysočina	515 349	6 797,7	704	5
Jihomoravský	1 151 508	7 195,6	673	7
Olomoucký	642 223	5 266,9	398	5
Zlínský	591 397	3 963,6	304	4
Moravskoslezský	1 249 033	5 427,0	299	6
ČR celkem	10 501 196	78 866,7	6 249	76

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování, [online], [2010-02-10]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/regiony_mesta_obce_souhrn>.

2.2 Legislativní zakotvení krajů

Zákony, jež se týkají právní úpravy krajů, lze rozdělit do následujících skupin:

- Ústavní zákony,
- zákony upravující základní otázky,
- zákony o hospodaření krajů,
- zákony upravující samostatnou působnost krajů,
- zákony o změnách působnosti.

Mezi nejdůležitější zákony patří:

- Ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územně samosprávních celků, ve znění zákona č. 176/2001 Sb.,
- zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení),
- zákon č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů,

¹ PEKOVÁ, J.: *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vyd. Praha: 2004. 375s. ISBN 80-7261-086-4.

- zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům,
- zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů,
- zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům,
- zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích,
- zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě (zákon o finanční kontrole),
- zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje,
- zákon č. 157/2000 Sb., o přechodu některých věcí, práv a závazků z majetku České republiky do majetku krajů, ve znění zákona 10/2001 Sb.,
- a další.²

2.3 Krajské zřízení

Podle zákona č. 129/2000 Sb., o krajích je kraj územním společenstvím občanů, které má právo na samosprávu, kterou vykonává v rozsahu stanoveném zákonem a v souladu s potřebami obyvatel kraje. Kraj je veřejnoprávní korporací, která má vlastní majetek a vlastní příjmy vymezené zákonem. Hospodaří za podmínek stanovených zákonem podle vlastního rozpočtu. Kraj vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost vyplývající z těchto vztahů a pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů.

Kraj se skládá z určitých složek, které je možno vyjádřit jako:

- obyvatelstvo,
- území kraje, dané hranicí kraje,
- soustava orgánů, pomocí nichž jedná a provádí svou vůli,
- právní subjektivita,
- vlastní hospodaření.

Občanem kraje je občan ČR s trvalým pobytem v obcích na území kraje nebo ve vojenském újezdu v územním obvodu kraje. Občan kraje starší 18 let má právo volit a být volen do zastupitelstva, podávat návrhy orgánům kraje, nahlížet do usnesení orgánů kraje a v mezích jednacího řádu vystupovat na zasedáních zastupitelstva (v případě rozpočtu

² Nejsou uvedeny všechny zákony, pouze ty nejdůležitější.

bez těchto mezí). Stejná práva jako občan má, je-li to stanoveno mezinárodní smlouvou, i cizí státní občan starší 18 let, který je přihlášen k trvalému pobytu v některé obci nebo vojenském újezdu v územním obvodu kraje. Stejná práva, kromě práva volit a být volen, má i fyzická osoba starší 18 let, která vlastní nemovitost na území kraje.³

Rozdělení území je většinou založeno na historických základech nebo přirozených geografických hranicích. Hranice krajů může být změněna vždy pouze zákonem.

Kraj pečuje o komplexní rozvoj území a o potřeby svých občanů, zejména o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče, o uspokojování potřeby ochrany a rozvoje zdravých životních podmínek, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku.

2.4 Orgány kraje a jejich činnost

Mezi orgány kraje patří zastupitelstvo kraje, rada kraje, hejtman, krajský úřad, výbory (orgány zastupitelstva) a komise (orgány rady).

Zastupitelstvo kraje

Zastupitelstvo kraje je v oblasti samosprávy vrcholným orgánem kraje. Je tvořeno zástupci volenými občany kraje s volebním právem. Je voleno ve všeobecných, rovných a přímých volbách tajným hlasováním na principu poměrného zastoupení na čtyřleté funkční období. Počet členů krajského zastupitelstva je závislý na počtu obyvatel kraje k 1. lednu roku, v němž se konají volby.

Tabulka č. 2.1: Počet členů zastupitelstva v krajích

Počet obyvatel kraje	Počet členů zastupitelstva
do 600 000	45
nad 600 000 do 900 000	55
nad 900 000	65

Zdroj: Vlastní zpracování dle zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení).

Zastupitelstvo kraje rozhoduje ve věcech patřících do samostatné působnosti kraje, ve věcech přenesené působnosti rozhoduje v mezích zvláštních zákonů. Členové zastupitelstva mají možnost předkládat zastupitelstvu, radě, výborům či komisím návrhy k projednání a vznášet k členům dotazy, připomínky atd.

³ COGAN, R.: *Krajské zřízení*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. 440s. ISBN 80-7357-041-6.

Zastupitelstvo kraje rozhoduje a schvaluje zejména program rozvoje územního obvodu kraje, rozsah základní dopravní obslužnosti pro území kraje, rozpočet kraje a závěrečný účet za uplynulé rozpočtové období, schvaluje rozpočtový výhled a rozpočtová opatření, poskytuje dotace v hodnotě nad 200 tis. Kč jedné fyzické nebo právnické osobě v kalendářním roce, nejedná-li se o účelové dotace z prostředků státního rozpočtu, poskytuje věcné a peněžité dary podle zvláštního zákona v hodnotě nad 100 tis. Kč jedné fyzické nebo právnické osobě v kalendářním roce. Dále pak založení, zřízení nebo zánik svých organizačních složek a příspěvkových organizací, vydávání obecně závazných vyhlášek kraje, volbu a odvolávání hejtmána, náměstka (náměstky) hejtmána a další členy rady z řad svých členů a odvolávání je z funkce, zřizovat a zrušovat výbory, volit a odvolávat jejich předsedy a členy aj.

Zastupitelstvo se schází dle potřeby, nejméně však jednou za 3 měsíce. Zastupitelstvo se může platně usnášet za přítomnosti nadpoloviční většiny všech členů, a k platnému přijetí usnesení, rozhodnutí nebo volbě je též potřebná nadpoloviční většina všech členů zastupitelstva. Zasedání zastupitelstva jsou veřejná, o průběhu zasedání se pořizuje zápis, který podepisuje hejtmán a zvolení ověřovatelé.

Rada kraje

Rada je výkonným orgánem kraje v oblasti samostatné působnosti. Při výkonu své působnosti je rada odpovědná zastupitelstvu. Rada může rozhodovat ve věcech přenesené působnosti, jen stanoví-li tak zákon. Radu tvoří hejtmán, náměstek hejtmána (náměstci hejtmána) a další členové rady, kteří jsou voleni z členů zastupitelstva. Počet členů rady kraje je 9 až 11 v závislosti na počtu obyvatel kraje. Během volebního období může dojít ke změně počtu členů rady.

Rada kraje zabezpečuje zejména hospodaření kraje, provádí rozpočtová opatření, na návrh ředitele krajského úřadu (KÚ) jmenuje a odvolává vedoucí odborů KÚ v souladu se zvláštním zákonem, zřizuje a ruší podle potřeby komise rady, jmenuje a odvolává z funkce jejich předsedy a členy, ukládá KÚ úkoly v oblasti samostatné působnosti a kontroluje jejich plnění, přezkoumává opatření přijatá KÚ v samostatné působnosti, vydává nařízení kraje aj.

Rada kraje se schází ke svým schůzím podle potřeby. Schůze rady svolává hejtmán. Schůze rady jsou neveřejné. Rada může k jednotlivým bodům svého jednání přizvat i dalšího člena zastupitelstva nebo jiné osoby. K platnému usnesení, volbě nebo rozhodnutí je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech členů rady.

Hejtman

Hejtman je představitelem kraje, který zastupuje kraj navenek. Hejtmana a náměstka hejtmana (náměstký hejtmana) volí zastupitelstvo z řad svých členů. Hejtman a náměstek hejtmana musí být občan ČR. Odpovídají za výkon své funkce zastupitelstvu. Rada může ukládat úkoly hejtmanovi jen v rozsahu své působnosti.

Hejtman s náměstkem hejtmana podepisuje právní předpisy kraje, po předchozím souhlasu ministra vnitra jmenuje a odvolává ředitele v souladu se zvláštním zákonem, odpovídá za včasné objednání přezkoumání hospodaření kraje za uplynulý kalendářní rok, vykonává další úkoly v samostatné nebo přenesené působnosti, pokud jsou mu svěřeny zastupitelstvem, radou nebo tak stanoví zákon. Náměstek hejtmana zastupuje hejtmana v jeho nepřítomnosti.

Krajský úřad

KÚ je výkonným a správním orgánem kraje, který zajišťuje běžný chod kraje po organizační a administrativní stránce. KÚ plní úkoly v samostatné působnosti uložené mu zastupitelstvem a radou a napomáhá činnosti výborů a komisí. Vykonává také přenesenou působnost s výjimkou věcí, které jsou zákonem svěřeny zastupitelstvu a radě nebo zvláštnímu orgánu. KÚ přezkoumává rozhodnutí vydána orgány obce v řízení podle zvláštních zákonů, ukládá sankce, poskytuje odbornou a metodickou pomoc obcím, zabezpečuje koordinaci výstavby a provozu informačního systému kompatibilního s informačními systémy veřejné správy apod.

KÚ tvoří ředitel a zaměstnanci kraje zařazení do KÚ. Ředitel je zaměstnancem kraje. Za plnění úkolů svěřených krajskému úřadu v samostatné a přenesené působnosti je odpovědný hejtmanovi. KÚ se člení na odbory a oddělení.

Mezi poradní a kontrolní orgány kraje patří **výbory**, které jsou zřizovány zastupitelstvem kraje. Výbor se skládá z předsedy, kterého volí zastupitelstvo ze svého středu a dalších členů, kteří mohou být zastupiteli. Počet členů je vždy lichý. Vždy musí být zřízen finanční výbor, kontrolní výbor a výbor pro výchovu, vzdělání a zaměstnanost. Tyto výbory jsou nejméně pětičlenné. Kraj, v jehož územním obvodu žije alespoň 5 % občanů hlásících se k národnosti jiné než české, zřizuje výbor pro národnostní menšiny. Členem finančního a kontrolního výboru nemůže být hejtman, zástupce hejtmana, ředitel ani osoby zabezpečující rozpočtové a účetní práce na KÚ.

Komise jsou iniciativními a poradními orgány rady kraje. Svá stanoviska a náměty předkládají radě kraje. Usnáší se většinou svých členů. Předseda komise nemusí splňovat žádná první kritéria, předpokládá se však, že bude odborně vybaven pro působnost komise.

2.5 Působnost kraje

Územní samospráva v ČR využívá smíšený model uspořádání místní správy, tzn., že kraj vykonává samostatnou i přenesenou působnost. Působnost je oblast činnosti subjektu veřejné správy v rámci úpravy určitých společenských vztahů (věcná působnost), na určitém území (územní působnost), vůči určitému kruhu osob (osobní působnost) a v určitém čase (časová působnost).

2.5.1 Samostatná působnost

Do samostatné působnosti kraje patří především oprávnění kraje spravovat vlastními rozhodnutími věci týkající se dispozic s jeho majetkem a jeho správy, rozpočtu kraje, rozvoje kraje, spolupráce kraje s obcemi, ostatními kraji, jinými právníckými a fyzickými osobami a územními samosprávnými celky jiných států a úpravy práv povinností právníckých a fyzických osob na území kraje obecně závaznými vyhláškami.

Při výkonu samostatné působnosti je kraj vázán zákony a jinými právními předpisy vydanými na základě zákona. Samostatnou působnost kraje vykonává zastupitelstvo kraje, příp. rada. KÚ plní úkoly v samostatné působnosti uložené mu zastupitelstvem a radou a napomáhá činnosti výborů zřízených zastupitelstvem a komisí zřízených radou.

Samosprávní funkce zahrnuje zejména:

- a) zpracování programu komplexního územního rozvoje kraje (s povinností konzultovat ho s příslušnými obcemi),
- b) územně plánovací dokumentace kraje,
- c) zřizovat neziskové organizace a obchodní společnosti a vládat do nich svůj majetek,
- d) hospodaření s majetkem,
- e) možnost přijímat úvěr, půjčky,
- f) ručit majetkem, možnost převzít ručitelský závazek,
- g) bezúplatné postoupení pohledávek,
- h) emise vlastních obligací,
- i) stanovení majetkových účastí na podnikání jiných subjektů,
- j) zřizování věcného břemene,

- k) spolupráce s obcemi, s jinými kraji na základě písemné smlouvy na splnění konkrétního úkolu a mezinárodní spolupráce,
- l) vytváření podmínek pro dopravní obslužnost kraje, rozvoj sociální péče, výchovu a vzdělání, zdravotnictví, kulturní rozvoj, koncepce rozvoje státní památkové péče v kraji, koncepce odpadového hospodářství kraje, informace a ochranu veřejného pořádku.⁴

Při výkonu samostatné působnosti kraj spolupracuje s obcemi, přitom nesmí zasahovat do jejich samostatné působnosti. Obec může proti takovému zásahu podat žalobu podle zvláštního zákona. K plnění úkolů v samostatné působnosti může kraj zřizovat a zakládat organizační složky, příspěvkové organizace, obchodní společnosti (společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti) a obecně prospěšné společnosti.

Dozor nad výkonem samostatné působnosti kraje vykonávají věcně příslušná ministerstva a ústřední orgány. Kontrola je prováděna jako dozor následný, nikoliv preventivní. Zajišťují kontrolu nad dodržováním zákonnosti, soulad obecně závazných vyhlášek kraje se zákony. Kontrola nesmí omezovat samostatnou působnost kraje.

2.5.2 Přenesená působnost

Přenesená působnost je oprávnění orgánů kraje vykonávat státní správu ve správním obvodu kraje v rozsahu stanoveném zákonem. Při výkonu státní správy v přenesené působnosti kraj rozhoduje o právech a povinnostech právnických a fyzických osob a v dalších věcech upravených zákony a jinými právními předpisy, příp. usneseními vlády a směrnicemi ústředních správních úřadů vydanými nebo přijatými na základě zákona. Přenesenou působnost vykonává KÚ, pokud její výkon není zákonem svěřen zastupitelstvu, radě nebo zvláštnímu orgánu.

Pokud zvláštní zákon, který upravuje působnost kraje, nestanoví, že jde o přenesenou působnost, platí, že jde o činnost patřící do samostatné působnosti kraje.

K návrhům státních orgánů, které se dotýkají působnosti kraje, je kraj oprávněn se vyjadřovat. Státní orgány jsou povinny, je-li to možné, předem projednat s krajem opatření dotýkajících se působnosti kraje. Státní orgány obcí poskytují orgánům kraje na požádání bezplatně údaje a informace pro výkon jejich působnosti. I kraj má tuto povinnosti vůči státním orgánům a orgánům obcí.

⁴ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J.: *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 1. vyd. Praha: 2002. 712s. ISBN 80-86395-21-9.

Dozor nad výkonem přenesené působnosti přísluší věcně příslušným ministerstvům a ústředním správním úřadům. Dozor se provádí následně. Kontrola se zaměřuje na soulad nařízení kraje se zákony, usneseními vlády a ostatními právními předpisy a závaznými směrnici a instrukcemi ministerstev.

Při výkonu dozoru je orgán dozoru oprávněn jednak požadovat na kraji poskytnutí informací potřebných pro výkon dozoru ve stanovených lhůtách, včetně zaslání usnesení orgánů kraje a také požadovat změnu nebo zrušení nezákonného opatření jejich orgánů ve stanové lhůtě.

2.6 Hospodaření kraje

Finanční systém jednotlivých článků územní samosprávy tvoří územní rozpočet a mimorozpočtové fondy. Územní rozpočty, tzn. rozpočty obcí a krajů jsou součástí rozpočtové soustavy. Sestavování územního rozpočtu a hospodaření podle něho je na každé úrovni územní samosprávy ze zákona povinné, vytváření mimorozpočtových fondů a jejich využití v systému financování potřeb územní samosprávy je zpravidla v kompetenci územní samosprávy.

2.6.1 Rozpočet kraje

Rozpočet kraje lze charakterizovat jako decentralizovaný peněžní fond, který se tvoří, rozděluje a používá na principu nenávratnosti, nedobrovolnosti a neekvivalence.⁵ Z účetního hlediska je bilancí příjmů a výdajů, je důležitým finančním plánem, podle kterého kraj hospodaří v rozpočtovém období. Dále pak je rozpočet právní dokument, jenž je schválen zastupitelstvem kraje a nástroj, který je využívám k prosazování cílů krajské politiky.

Všechny kraje musí každý rok sestavovat rozpočet, podle kterého hospodaří. Rozpočtový rok je rokem kalendářním. Při zpracování rozpočtu se vychází z rozpočtového výhledu.

Kraje mají povinnost sestavovat rozpočtový výhled na dobu 2 až 5 let následující po roce, na který se sestavuje rozpočet. Rozpočtový výhled je pomocným nástrojem

⁵ Princip nenávratnosti - většina peněžních vztahů má nenávratný charakter - subjekt poskytuje peníze jinému subjektu, ale tyto peníze se už nevrátí zpátky (daně, poplatky).

Princip nedobrovolnosti - plnění daňové povinnosti je stanoveno zákonem.

Princip neekvivalence – je skutečnost, že když daňový poplatník zaplatí daň, tak jí v žádném případě nemusí získat zpět ve formě transferů či požitků z veřejných programů a při jejím placení není zřejmý účel budoucích použití.

pro střednědobé finanční plánování a sestavuje se na základě uzavřených smluvních vztahů a přijatých závazků. Tento rozpočtový výhled je pak jedním z východisek pro sestavení ročního rozpočtu kraje.

Rozpočet by měl být schvalován jako vyrovnaný, ale může být přijat jako deficitní v případě, že deficit je možné uhradit finančními prostředky z minulých let nebo smluvně zabezpečenou půjčkou, úvěrem, návratnou finanční výpomocí nebo výnosem z prodeje vlastních dluhopisů. Může být schválen jako přebytkový, jestliže jsou některé příjmy daného roku určeny k využití v následujících letech.

Obsahem rozpočtu kraje jsou jeho příjmy a výdaje a ostatní peněžní operace, včetně tvorby a použití peněžních fondů. Mimo rozpočet se uskutečňují peněžní operace týkající se cizích prostředků a sdružených prostředků. Podnikatelská činnost kraje se sleduje mimo rozpočtové příjmy a výdaje.

2.6.2 Rozpočtová skladba, rozpočtové zásady

Rozpočtová skladba

Rozpočtovou skladbu lze charakterizovat jako systematické uspořádání rozpočtových příjmů a výdajů podle jednotných kritérií. Toto uspořádání je závazné a používá se v rozpočtovém procesu. Rozpočtová skladba zajišťuje, že všechny rozpočty se sestavují podle závazného systému, stanoveného ministerstvem financí pro všechny organizace, zabezpečuje přehled o tom, komu, kolik a na jaký účel se finanční prostředky ve státním rozpočtu plánují, používají a dále od koho a jaké příjmy plynou. Rozpočtová skladba třídí příjmy a výdaje z hlediska odpovědnostního, druhového, odvětvového a konsolidačního.

Odpovědnostní neboli kapitální třídění. Toto třídění se využívá u státního rozpočtu. Pro rozpočty územní samosprávy je toto třídění dobrovolné.

Druhové třídění je základním systémem třídění v rozpočtové skladbě. Rozděluje se do tří základních okruhů, tj. příjmy, které představují nenávratná inkasa, nezahrnují ta inkasa, kterými se přijímají vypůjčené finanční prostředky; výdaje, kterými jsou veškeré nenávratné platby a poskytované půjčky a financování. Financováním se rozumí přijetí finančních prostředků návratné povahy související s likviditou.

Odvětvové třídění udává, na jaký účel jsou finanční prostředky vydávány. Ne všechny finanční operace se člení podle tohoto třídění. Používá se plně pro třídění výdajů a u územních rozpočtů třídí vybrané nedaňové a kapitálové příjmy.

Konsolidační třídění. Konsolidace umožňuje vyloučit duplicity na základě interních transferů mezi fondy a korelaci příjmů a výdajů.

Rozpočtové zásady

V průběhu rozpočtového procesu musí kraj dodržovat rozpočtové zásady, tj.:

- každoroční sestavování a schvalování rozpočtu kraje,
- reálnost a pravdivost rozpočtu. Jedná se o reálný odhad příjmů a výdajů rozpočtu, aby bylo možné splnit rozpočet kraje bez výrazných odchylek,
- úplnost a jednotnost rozpočtu, struktura dle rozpočtové skladby,
- dlouhodobá vyrovnanost rozpočtu kraje. Rozpočet kraje by měl být vyrovnaný, ale za určitých podmínek může být deficitní nebo přebytkový. Z dlouhodobého hlediska by měl být vyrovnaný, jako základ úspěšného dlouhodobého hospodaření kraje. V okamžiku schválení deficitního rozpočtu musí být zajištěno krytí deficitu,
- publicita rozpočtu. Výsledkem této zásady má být důkladná informovanost občanů o hospodaření kraje.⁶

2.6.3 Rozpočtový proces

Sestavení návrhu rozpočtu, jeho projednání a schválení, hospodaření podle rozpočtu během rozpočtového období a kontrola plnění rozpočtu, ať již průběžná nebo následná představují jednotlivé etapy rozpočtového procesu.

Sestavování návrhu rozpočtu

Sestavení návrhu rozpočtu představuje nejsložitější etapu rozpočtového procesu, mají-li být příjmy a výdaje reálné. Návrh rozpočtu kraje sestavuje příslušný výkonný orgán kraje, finanční odbor. Práce spojené se sestavováním návrhu rozpočtu začínají zpravidla půl roku před začátkem nového rozpočtového období.

Projednání a schvalování rozpočtu

Projednání návrhu rozpočtu je v pravomoci rady kraje, která jej konzultuje se svým poradním orgánem, většinou finanční komisí a poradním orgánem zastupitelstva kraje, tedy finančním výborem, který je ze zákona povinný.⁷ Konečná verze rozpočtu je předložena radou kraje ke schválení zastupitelstvu kraje v rámci jeho zasedání. Po schválení rozpočtu provádí finanční výbor rozpis rozpočtu. Není-li schválen rozpočet kraje před začátkem

⁶ MARKOVÁ, H.: *Finance obcí, měst a krajů*. 1. vyd. Praha: ORAC, 2000. 190s. ISBN 80-86199-23-1.

⁷ § 78 zákon č. 129/2000 Sb., o krajích.

rozpočtového období, musí být zastupitelstvem kraje schváleno rozpočtové provizorium. V případě nesplnění schválení rozpočtu kraje, nebo rozpočtového provizoria následují sankce za neplnění rozpočtových pravidel.

Realizace rozpočtu

Realizace rozpočtu je zabezpečována radou kraje, specifickým ekonomickým odborem KÚ a je spojena s vydáváním prostředků na jednotlivé činnosti a projekty, které byly schváleny většinovým rozhodnutím zastupitelstva kraje. Prostředky jsou obvykle používány během rozpočtového roku. Zákon povoluje možnost použít prostředky i v delším časovém horizontu.

Změny rozpočtu

Rozpočet může být po jeho schválení změněn z důvodů:

- a) organizačních změn,
- b) změn právních předpisů ovlivňujících výši rozpočtovaných příjmů nebo výdajů,
- c) změn objektivně působících skutečností ovlivňujících plnění rozpočtu.⁸

Změny rozpočtu se provádějí rozpočtovými opatřeními, která se evidují dle časové posloupnosti. Rozpočtovým opatřením je:

- přesun rozpočtových prostředků, při němž se jednotlivé příjmy nebo výdaje navzájem ovlivňují, aniž by došlo ke změně celkového objemu nebo schváleného rozdílu celkových příjmů a výdajů,
- použití nových, rozpočtem nepředvídaných příjmů k úhradě nových, rozpočtem nezajištěných výdajů, čímž se zvýší celkový objem rozpočtu,
- vázání rozpočtových výdajů, jestliže je jejich krytí ohroženo neplněním rozpočtových příjmů, čímž se objem rozpočtu snižuje.⁹

Rozpočtová opatření se uskutečňují povinně, jedná-li se o změny ve finančních vztazích k jinému rozpočtu, o změny závazných ukazatelů vůči jiným osobám, nebo zda hrozí nebezpečí vzniku rozpočtového schodku.

Kontrola rozpočtu

Kraje provádí pravidelnou, systematickou a úplnou kontrolu svého hospodaření, hospodaření jimi zřízených a založených právnických osob a zařízení po celý rozpočtový rok.

⁸ § 16 zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

⁹ § 21 zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

Mezi úkoly kraje patří také dodržování a dozor na rozpočtovou kázeň. Zastupitelstvo a rada kraje se zapojuje do kontrolní činnosti, provádí se jak průběžná kontrola plnění příjmové stránky, tak i kontrola čerpání rozpočtových prostředků. Kraje finanční kontrolu provádějí dle zvláštního právního předpisu.¹⁰

Závěrečný účet

Po skončení rozpočtového období se zpětně kontroluje plnění rozpočtu. Závěrečná kontrola je jedním z podkladů k sestavení závěrečného účtu, nebo-li výsledku hospodaření. Obsahem závěrečného účtu jsou údaje o plnění rozpočtu příjmů a výdajů v členění dle rozpočtové skladby, údaje o tvorbě a použití peněžních fondů a dále údaje o ostatních finančních operacích, včetně vyúčtování finančních vztahů ke státnímu rozpočtu, rozpočtům obcí, státním fondům a jiným rozpočtům a k hospodaření dalších osob. Závěrečný účet spolu se zprávou o výsledcích přezkoumání hospodaření za uplynulý kalendářní rok musí být projednán v zastupitelstvu kraje do 30. června následujícího roku a uzavírá se vyjádřením souhlasu s celoročním hospodařením, a to bez výhrad nebo s výhradami, na základě nichž přijme kraj opatření vedoucí k odstranění zjištěných chyb a nedostatků.

2.6.4 Příjmy a výdaje rozpočtu kraje

Příjmy rozpočtu kraje

Veřejné příjmy jsou základním zdrojem krytí veřejných výdajů. Představují finanční vztahy tvorby rozpočtů obcí na principu nenávratnosti, neekvivalentnosti a nedobrovolnosti. Pro členění příjmů kraje můžeme použít platné rozpočtové skladby, která rozděluje příjmy do čtyř tříd, a to na daňové příjmy, nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a dotace.

Daňové příjmy krajů jsou tvořeny příjmy z daní a příjmy z poplatků, které plynou do rozpočtu kraje. Daňové příjmy rozpočtů jednotlivých krajů tvoří:

- a) daň z příjmů právnických osob v případech, kdy poplatníkem je příslušný kraj, s výjimkou daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby,
- b) podíl na 8,92 % z celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty,
- c) podíl na 8,92 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků, odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně, s výjimkou daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby,

¹⁰ Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů.

- d) podíl na 8,92 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby,
- e) podíl na 8,92 % z 60 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob sníženého o výnosy uvedené v písmenech c) a d),
- f) podíl na 8,92 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů právnických osob, s výjimkou výnosů uvedených v písmenu a).¹¹ Procenta, kterými se jednotlivé kraje podílejí na procentní části celostátního hrubého výnosu daně, je zobrazen v příloze č. 1.

Poplatky, které vybírají kraje při své správní činnosti, jsou pouze poplatky správní.

Mezi **nedaňové příjmy** krajů patří především příjmy z pronájmu majetku, příjmy od příspěvkových organizací, zisk z vlastní hospodářské činnosti, dary apod.

Kapitálové příjmy krajů mají charakter jednorázových, neopakovatelných příjmů. Jedná se zejména o příjmy z prodeje dlouhodobého majetku kraje, přijaté peněžní dary a příspěvky na pořízení tohoto majetku.

Dotace jsou projevem existence přerozdělovacích procesů uvnitř rozpočtové soustavy a jsou přerozdělovány dle principu solidarity mezi státem a kraji. Dotace krajům, které plynou do jejich rozpočtů, můžeme členit dle různých kritérií podle poskytovatele:

- dotace ze státního rozpočtu,
- dotace ze státních mimorozpočtových fondů,
- dotace z prostředků Evropské unie,
- dotace od dalších subjektů.

Dotace rozdělujeme na běžné, které slouží k pokrytí neinvestičních výdajů rozpočtového období, a kapitálové, které kryjí jednorázové investiční akce poskytující dlouhodobý užitek. Dalším kritériem je účelovost dotace. Použití účelové dotace je vázáno na stanovený účel a u neúčelových dotací není stanoven účel užití. Z hlediska nárokovosti dělíme dotace na nárokové a nenárokové.

Výdaje rozpočtu kraje

Veřejné výdaje představují vztahy rozdělení a užití veřejných rozpočtů a mimorozpočtových fondů v rozpočtové soustavě. Výdaje krajů lze rozdělit podle rozpočtové skladby na běžné a kapitálové výdaje.

¹¹ § 3 zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, ve znění pozdějších předpisů.

Běžné výdaje tvoří největší skupinu výdajů územních rozpočtů. Z běžných výdajů se financují běžné, pravidelně se opakující potřeby v rozpočtovém období, které tvoří zpravidla výdaje na zajištění veřejného pořádku a bezpečnosti, výdaje na vzdělání, veřejné komunikace, výdaje na veřejnou správu (samosprávu), na běžné dotace jiným rozpočtům aj.

Kapitálové výdaje slouží k financování dlouhodobých, běžně se neopakujících potřeb. Jedná se zejména o investiční výdaje (platby za pořízení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku, pozemků), investiční transfery či půjčky. Vynakládání kapitálových výdajů by nemělo být nahodilé, mělo by vycházet z dlouhodobého plánu rozvoje kraje.

2.7 Majetek kraje

Na základě zákona č. 157/2000 Sb., o přechodu některých věcí, práv a závazků z majetku České republiky do majetků krajů, došlo k převedení majetku státních příspěvkových a rozpočtových organizací, u kterých se stal zřizovatelem kraj. Na kraj byly také převedeny některé druhy komunikací, další nemovitý majetek škol, sociálních, zdravotních a kulturních zařízení a peněžní prostředky na účtech. Kraje získávaly majetek i na základě jiných zákonů, investováním či nákupem.

Dalším významným zákonem je zákon č. 290/2002 Sb., o přechodu některých dalších věcí, práv a závazků České republiky na kraje a obce, občanská sdružení působící v oblasti tělovýchovy a sportu a o změně zákona č. 157/2000 Sb., o přechodu některých věcí, práv a závazků z majetku České republiky, ve znění pozdějších úprav, jimž se převádí na kraje majetek státu spolu s organizačními a příspěvkovými složkami okresních úřadů.

Kraj má vlastní majetek a hospodaří s ním samostatně za podmínek stanovených zákonem. Po zrušení okresních úřadu, byla krajům převedena část majetku z vlastnictví státu, právnických osob, organizačních složek okresních úřadů atd.

Mezi organizace, které byly převáděny na kraje z majetku státu Ministerstvem dopravy a spojů ČR, patřily zejména organizace Správy a údržby silnic, a to prakticky ze všech okresů. Ministerstvem kultury ČR byly krajům převedeny jednotlivé Státní vědecké knihovny, některé muzea, galerie a zámky. Ministerstvem zemědělství ČR byly převedeny střední odborné učiliště, potravinářské, zemědělské, lesnické, rybářské a integrované školy apod. Ministerstvo zdravotnictví ČR převedlo do majetku krajů některé nemocnice či ústavy. Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR byly do kompetence krajů převedeny různé ústavy sociální péče pro tělesně postižené dospělé, diagnostické ústavy sociální péče apod.

Majetek kraje musí být využíván účelně a hospodárně v souladu s jeho zájmy a úkoly. Kraj má však také odpovědnost. Je povinen pečovat o zachování a rozvoj svého majetku, proto musí být majetek chráněn před zničením, poškozením, odcizením nebo zneužitím, ale také před neoprávněnými zásahy. Kraj je povinen včas uplatňovat právo na náhradu škody a právo na vydání bezdůvodného obohacení. Je povinen trvale sledovat, zda dlužníci včas a řádně plní své závazky, a zabezpečit, aby nedošlo k promlčení nebo zániku práv z těchto závazků vyplývajících. Kraj také zajišťuje opravy a údržbu majetku.

Kraje mohou majetek:

- pronajímat a prodávat svůj majetek,
- vkládat svůj majetek do zakládaných právnických osob,
- svěřovat majetek zřizovaným příspěvkovým organizacím,
- ručit svým majetkem,
- pojišťovat majetek,
- vytvářet majetek,
- půjčovat majetek,
- zdědit majetek nebo ho získat darováním,
- darovat majetek,
- zastavovat majetek.

Majetek krajů tvoří zejména:

- hmotný majetek,
 - nemovitosti – půda, lesy, vodní plochy, stavby, kulturní památky apod.,
 - movité věci – např. vnitřní zařízení organizací, které územní samospráva zřídila k zabezpečení veřejných statků, technická infrastruktura apod.,
 - peněžní prostředky – tj. hotovost a vklady na účtech u peněžního ústavu, dlouhodobý finanční majetek,
 - cenné papíry, včetně krátkodobých obchodovatelných cenných papírů,
 - majetková práva a pohledávky,
- nehmotný majetek.

Záměr kraje prodat, směnit nebo darovat nemovitý majetek, pronajmout jej anebo poskytnout jako výpůjčku se musí zveřejnit po dobu nejméně 15 dnů před projednáním v orgánech kraje vyvěšením na úřední desce KÚ, aby se k němu mohli zájemci vyjádřit a předložit své nabídky. Pokud kraj záměr nezveřejní, je právní úkon od počátku neplatný

(toto ustanovení se nepoužije, jde-li o pronájem bytů, pronájem anebo výpůjčku majetku kraje na dobu kratší než 30 dnů). Učiní-li kraj právní úkon s majetkem v rozporu se stanovenými podmínkami a majetek nelze vrátit původnímu účelu, je kraj povinen odvést do státního rozpočtu peněžní částku odpovídající obvyklé ceně dotčeného majetku. Při úplatném převodu majetku se cena sjednává zpravidla ve výši, která je v daném místě a čase obvyklá, nejde-li o cenu regulovanou státem. Odchylka od ceny obvyklé musí být zdůvodněna.

O nakládání s majetkem kraje rozhoduje zastupitelstvo kraje, rada kraje a KÚ. Příslušné orgány kraje rovněž rozhodují, zda kraj bude sám využívat svůj majetek nebo zda ho bude realizovat prostřednictvím svých organizací a podniků.

Rozhodnutí o majetku kraje, majetkoprávních úkonech a souvisejících úkolech je ve výlučné pravomoci zastupitelstva. Jedná se např. o:

- nabytí a převod nemovitých věcí,
- poskytování dotací občanským sdružením, humanitárním organizacím a jiným právnickým a fyzickým osobám působících na území kraje v oblasti mládeže, sportu a tělovýchovy, sociálních služeb apod.,
- poskytování dotací obcím z rozpočtu kraje a kontrola jejich využití.

Rada kraje rozhoduje o těchto majetkoprávních úkonech kraje:

- nabytí a převodu movitých věcí na kraj včetně peněz,
- poskytování dotací občanským sdružením, humanitárním organizacím a jiným právnickým a fyzickým osobám působících na území kraje v oblasti mládeže, sportu a tělovýchovy, sociálních služeb apod.¹²

2.8 Spolupráce krajů

Kraje mohou podle zákona o krajích spolupracovat s ostatními kraji a s obcemi. Před novelizací uskutečněnou zákonem č. 231/2002 Sb. byly formy spolupráce krajů určeny zákonem o krajích taxativně. Od 1. ledna 2003 se jedná o výčet demonstrativní s vyloučením některých právních forem (občanské sdružení, svazek obcí, zájmové sdružení právnických osob a smlouva o sdružení).

Pro vznik dohod o spolupráci mezi kraji pak zákon o krajích stanovuje zvláštní podmínky¹³ než ty, které jsou soukromoprávním standardem.¹⁴

¹² Nejsou uvedeny všechny kompetence zastupitelstva kraje a rady kraje.

2.9 Asociace krajů České republiky

Asociace krajů ČR je otevřenou zájmovou nestranickou a nevládní organizací, která byla založena na základě zákonů ČR. Zakladatelskou smlouvu dne 8. června 2001 uzavřely Karlovarský kraj, Liberecký kraj, Moravskoslezský kraj, Pardubický kraj, Ústecký kraj, Vysočina a Zlínský kraj. Členy Asociace krajů jsou všechny regiony ČR, včetně hlavního města Prahy, která je ze zákona současně obcí i regionem. Mezi orgány asociace patří rada, předseda a místopředseda a kancelář asociace.

Cílem této asociace je podle stanov:

- hájení společných zájmů a práv krajů sdružených v asociaci v duchu principů, z nichž vychází Evropská charta místní samosprávy,
- vytvářet podmínky pro řešení problémů a otázek společných pro členy asociace,
- podílení se na vytváření podmínek pro vzdělávání členů zastupitelstev krajů, zaměstnanců krajů a
- pomoc krajům při jejich zahraničních aktivitách.

¹³ Jedná se např. o ustanovení o:

- a) obligatornosti písemnosti formy,
- b) povinnosti schválení v zastupitelstvech,
- c) důvody a způsob odstoupení účastníků od smlouvy a vypořádání majetku a majetkových práv,
- d) tom, že majetek získaný výkonem společné činnosti krajů s ostatními kraji se stává spoluvlastnictvím všech účastníků této smlouvy s tím, že podíly na majetku získaném společnou činností jsou stejné, není-li smlouvou stanoveno jinak atd.

¹⁴ COGAN, R.: *Krajské zřízení*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. 440s. ISBN 80-7357-041-6.

3 ANALÝZA HOSPODAŘENÍ KRAJŮ

Od 1. ledna 2001 kraje začaly vykonávat svěřenou působnost na úseku výkonu státní správy. Na kraje byl postupně převáděn majetek státu dle zákona 157/2000 Sb., o přechodu některých věcí, práv a závazků z majetku ČR do majetku krajů. V roce 2002 se kraje staly poprvé příjemci daňových příjmů a to na základě zákona o rozpočtovém určení daní. Významným mezníkem pro kraje se stal rok 2003, kdy po zániku okresních úřadu přešla převážná část správních činností a zřizovatelských funkcí do působnosti krajů.

3.1 Vývoj příjmů a výdajů krajů v letech 2005 – 2008

Před samotnou analýzou hospodaření Moravskoslezského kraje je nejprve provedena analýza hospodaření 13 krajů ČR v letech 2005 až 2008, kde byly nastíněny rozdíly ve finančním postavení krajů v ČR. Do srovnání nebude zařazen kraj Praha, z důvodu toho, že se jedná o specifický kraj, který je krajem a zároveň statutárním městem, tudíž je složité ho porovnávat s jinými kraji.

V roce 2005 v důsledku novely zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, kterou se zvýšilo procento krajů na sdílených daních z 3,1 % na 8,92 %, vznikl krajům v rámci vlastních příjmů určitý prostor pro stanovení vlastních finančních priorit.

Celkové příjmy krajů činily ke konci sledovaného roku 113,5 mld. Kč. Nejvýznamnější položku v rozpočtu tvořily dotace, které dosáhly 62,29 % celkových příjmů. Ke konci roku vykázaly kraje daňové příjmy ve výši 39,6 mld. Kč (vlastní daňové příjmy byly ve výši 42,8 mld. Kč). Podíl daňových příjmů na celkových příjmech činil v tomto roce 34,91 %. Zbývající část příjmů tvořily nedaňové a kapitálové příjmy. Nedaňové příjmy dosáhly ke konci sledovaného období výši 2,8 mld. Kč a kapitálové příjmy dosáhly výše 0,4 mld. Kč.

Celkové výdaje krajů v roce 2005 činily 112,6 mld. Kč. Běžné výdaje představovaly 89,36 % z celkového objemu výdajů kraje, tj. 100,6 mld. Kč. Jednalo se nejčastěji o neinvestiční příspěvky do odvětví školství a příspěvky na činnost příspěvkových organizací. Kapitálové výdaje se na celkových výdajích podílely 10,64 %. Výdaje byly vydány převážně na realizaci investičních akcí v odvětví školství. Rozdělení příjmů a výdajů do jednotlivých příjmových a výdajových tříd rozpočtů za rok 2005 popisuje tabulka č. 3.1.

Tabulka č. 3.1: Bilance příjmů a výdajů krajů v roce 2005 (v tis. Kč)

	Rok 2005	Podíl v %
Příjmy		
Daňové	39 608 788	34,91
Nedaňové	2 810 360	2,48
Kapitálové	364 462	0,32
Přijaté dotace	70 685 694	62,29
z toho: neinvestiční	68 407 464	-
investiční	2 108 125	-
Příjmy celkem	113 469 304	100,00
Výdaje		
Běžné	100 590 057	89,36
Kapitálové	11 975 365	10,64
Výdaje celkem	112 565 422	100,00

Zdroj: Ministerstvo financí – ARIS RARIS, vlastní zpracování, [online], [2010-03-15]. Dostupné z WWW: < <http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iariususc/index.pl>>.

Tabulka 3.2 znázorňuje příjmy a výdaje krajů v roce 2005. Největší příjmy na jednoho obyvatele měl kraj Vysočina, následovaný krajem Jihočeským a Královéhradeckým. Největší výdaje na jednoho obyvatele měl kraj Vysočina, dále kraj Královéhradecký a Pardubický. Nejnižší výdaje zaznamenal kraj Moravskoslezský, který měl proti kraji Vysočina výdaje nižší o 3.235 Kč. Hospodaření krajů jako celek vykázalo v roce 2005 přebytek ve výši 0,9 mld. Kč. Deficitu dosáhl kraj Karlovarský, Olomoucký, Královéhradecký, Liberecký a Pardubický.

Tabulka č. 3.2: Příjmy a výdaje krajů v roce 2005 (v Kč na 1 obyvatele)

Kraj	Příjmy	Výdaje
Jihočeský	13 947	13 493
Vysočina	14 570	14 172
Karlovarský	13 437	13 710
Olomoucký	12 896	13 000
Královéhradecký	13 697	13 731
Liberecký	12 717	12 799
Pardubický	13 035	13 633
Zlínský	12 120	12 059
Středočeský	12 299	12 242
Plzeňský	13 061	12 723
Ústecký	12 194	11 867
Jihomoravský	11 116	11 158
Moravskoslezský	11 302	10 937

Zdroj: Ministerstvo financí – ARIS RARIS, vlastní zpracování, [online], [2010-03-15]. Dostupné z WWW: < <http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iariususc/index.pl>>.

V roce 2006 tvořil finanční vztah státního rozpočtu k rozpočtům krajů jen příspěvek na výkon státní správy a dotace na sociální služby, jež nebyla předmětem převodu do daňových příjmů krajů.

Celkové příjmy krajů byly ve výši 122,1 mld. Kč, což představuje nárůst příjmů o 7,1 %. Daňové příjmy krajů v roce 2006 dosáhly výše 42,3 mld. Kč, tj. plnění na 102,3 % rozpočtu po změnách. Proti předchozímu roku došlo k nárůstu o 6,3 %. Nedaňové příjmy dosáhly výše 2,9 mld. Kč, tj. plnění rozpočtu na 94,9 %. Proti roku 2005 se nedaňové příjmy nepatrně zvýšily, a to o 0,1 mld. Kč. Kapitálové příjmy dosáhly výše 0,4 mld. Kč, které byly téměř plně tvořeny příjmy z prodeje dlouhodobého majetku. Hlavním zdrojem příjmů krajů byly v roce 2006 i přes novelu zákona o rozpočtovém určení daní dotace ze státního rozpočtu. Přijaté dotace poskytnuté krajům činily 76,5 mld. Kč, z toho neinvestiční dotace tvořily 96,6 % a investiční dotace 3,4 %.

Celkové výdaje krajů byly čerpány ve výši 124,4 mld. Kč. Běžné výdaje krajů dosáhly výše 108,5 mld. Kč, tj. 87,21 % z celkových výdajů a proti minulému roku se zvýšily o 7,9 %. Téměř polovinu běžných výdajů (45,6 %) kraje vykazaly na položce neinvestiční transfery příspěvkovým organizacím a neinvestiční dotace neziskovým a podobným organizacím. Kapitálové výdaje se na celkových výdajích podílely 12,79 %, tj. 15,9 mld. Kč.

Rozdělení příjmů do jednotlivých příjmových tříd rozpočtů a výdajů do výdajových tříd rozpočtů za rok 2006 znázorňuje tabulka č. 3.3.

Tabulka č. 3.3: Balance příjmů a výdajů krajů v roce 2006 (v tis. Kč)

	Rok 2006	Podíl v %
Příjmy		
Daňové	42 266 199	34,61
Nedaňové	2 942 471	2,41
Kapitálové	360 943	0,30
Přijaté dotace	76 557 814	62,69
z toho: neinvestiční	73 963 922	-
investiční	2 559 062	-
Příjmy celkem	122 127 427	100,00
Výdaje		
Běžné	108 488 223	87,21
Kapitálové	15 909 366	12,79
Výdaje celkem	124 397 589	100,00

Zdroj: Ministerstvo financí – ARIS RARIS, vlastní zpracování, [online], [2010-03-15]. Dostupné z WWW: < <http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iariusuc/index.pl> >.

Ve srovnání s rokem 2005 kraje zaznamenaly nárůst příjmů na jednoho obyvatele o 7,5 %, tj. 1.034 Kč. Největší příjmy na jednoho obyvatele měl kraj Vysočina, Jihočeský a Královéhradecký. Nejnižšími příjmy disponoval v tomto období kraj Jihomoravský, Středočeský a Moravskoslezský. Celkové výdaje na jednoho obyvatele proti minulému roku taktéž zaznamenaly nárůst, a to o 8,8 %. Kraj Jihočeský, Vysočina a kraj Pardubický měl nejvyšší výdaje na jednoho obyvatele.

Hospodaření krajských rozpočtů vykázalo v roce 2006 schodek ve výši 2,2 mld. Kč. Nejvyššího schodku dosáhl kraj Pardubický, Jihočeský a Olomoucký. Kraj Moravskoslezský, Plzeňský a Karlovarský disponoval na konci sledovaného roku s největším přebytkem. Tabulka č. 3.4 ukazuje příjmy a výdaje krajů v roce 2006 na jednoho obyvatele.

Tabulka č. 3.4: Příjmy a výdaje krajů v roce 2006 (v Kč na 1 obyvatele)

Kraj	Příjmy	Výdaje
Jihočeský	14 860	15 764
Vysočina	15 544	15 431
Karlovarský	14 548	14 004
Olomoucký	13 928	14 641
Královéhradecký	14 603	14 629
Liberecký	13 480	13 575
Pardubický	14 021	15 149
Zlínský	13 523	14 208
Středočeský	13 027	13 019
Plzeňský	13 506	12 901
Ústecký	13 543	13 474
Jihomoravský	11 812	12 193
Moravskoslezský	13 432	12 501

Zdroj: Ministerstvo financí – ARIS RARIS, vlastní zpracování, [online], [2010-03-15]. Dostupné z WWW: < <http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iariusc/index.pl> >.

Rok 2007 byl ovlivněn v rozpočtovém hospodaření územně samosprávných celků, tedy i pro kraje, zejména novou právní úpravou v oblasti systému poskytování sociálních služeb a systému poskytování dávek podmíněných sociální potřebností, která vstoupila v účinnost od 1. ledna 2007.

Celkové příjmy krajů dosáhly ke konci sledovaného roku 125,4 mld. Kč, z toho přijaté transfery ze státního rozpočtu včetně státních fondů činily 73,4 mld. Kč. Ve srovnání s předchozím rokem se jedná o nárůst celkových příjmů o 3,3 mld. Kč.

Vlastní příjmy krajů dosáhly 50,4 mld. Kč, tj. o 4,8 mld. Kč více proti minulému roku. Naproti tomu objem přijatých transferů ze státního rozpočtu a ze státních fondů poklesl ve srovnání s předchozím rokem o 2,1 mld. Kč, což znamená snížení účasti prostředků státního rozpočtu a státních fondů na financování krajů o 2,8 %.

Daňové příjmy krajů byly ke konci roku ve výši 46,1 mld. Kč, tj. plnění na 101,1 % rozpočtu. Proti roku 2006 daňové příjmy vzrostly o 3,8 mld. Kč. Podíl daňových příjmů na celkových příjmech krajů činil v tomto období 36,75 %, což je o 2,14 % více proti předchozímu roku. Nedaňové příjmy dosáhly ke konci roku výše 3,5 mld. Kč, tj. plnění rozpočtu na 115,9 %. Tyto příjmy zaznamenaly poměrně vysoký nárůst, a to o 0,5 mld. Kč. Nárůst zaznamenala položka odvody příspěvkových organizací, jednalo se o odvody

z investičních fondů, které byly v rozpočtu kraje následně použity na opravy, rekonstrukce a modernizace majetku ve vlastnictví kraje. Kapitálové příjmy také vykázaly ve srovnání s minulým rokem poměrně vysoký nárůst, a to o 56,6 % a dosáhly výše 0,8 mld. Kč. Rozhodující část kapitálových příjmů tvořily příjmy z prodeje dlouhodobého majetku.

Celkové výdaje krajů dosáhly na konci roku 124,3 mld. Kč. Více než 86 % výdajů krajů tvořily výdaje běžné, které dosáhly výše 107,7 mld. Kč. Ve srovnání s minulým rokem poklesly běžné výdaje o 0,7 %. Snížení výdajů souvisí zejména s novou právní úpravou poskytování sociálních služeb. Necelých 14 % činil podíl kapitálových výdajů, který se proti roku 2006 zvýšil o 0,6 %. Největší objem kapitálových výdajů byl směřován do odvětví dopravy, školství, zdravotnictví a bydlení, komunálních služeb a územního rozvoje.

Bilanci příjmů a výdajů za rok 2007 znázorňuje tabulka č. 3.5.

Tabulka č. 3.5: Bilance příjmů a výdajů krajů v roce 2007 (v tis. Kč)

	Rok 2007	Podíl v %
Příjmy		
Daňové	46 080 561	36,75
Nedaňové	3 475 890	2,77
Kapitálové	830 061	0,66
Přijaté dotace	75 018 608	59,82
z toho: neinvestiční	70 667 940	-
investiční	4 343 243	-
Příjmy celkem	125 405 120	100,00
Výdaje		
Běžné	107 681 034	86,63
Kapitálové	16 617 938	13,37
Výdaje celkem	124 298 972	100,00

Zdroj: Ministerstvo financí – ARIS RARIS, vlastní zpracování, [online], [2010-03-17]. Dostupné z WWW: < <http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iariusuc/index.pl> >.

Tabulka č. 3.6 zobrazuje příjmy a výdaje krajů v roce 2007 na jednoho obyvatele. V tomto roce dosáhl největších příjmů na jednoho obyvatele opět kraj Vysočina, dále pak kraj Ústecký a Jihočeský. Kraj Vysočina měl proti minulému roku příjmy na jednoho obyvatele vyšší o 2,5 %. Největší výdaje na jednoho obyvatele měl na konci sledovaného období kraj Vysočina, Pardubický a Jihočeský.

Tabulka č. 3.6: Příjmy a výdaje krajů v roce 2007 (v Kč na 1 obyvatele)

Kraj	Příjmy	Výdaje
Jihočeský	15 116	15 136
Vysočina	15 930	15 682
Karlovarský	14 378	13 765
Olomoucký	13 807	14 020
Královéhradecký	14 672	15 371
Liberecký	13 630	13 701
Pardubický	14 272	15 152
Zlínský	13 125	12 844
Středočeský	12 895	12 448
Plzeňský	13 775	12 979
Ústecký	15 388	15 022
Jihomoravský	12 142	12 316
Moravskoslezský	12 347	11 908

Zdroj: Ministerstvo financí – ARIS RARIS, vlastní zpracování, [online], [2010-03-17]. Dostupné z WWW: < <http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iariususc/index.pl> >.

Kraje za rok 2007 vykázaly přebytek ve výši 1,1 mld. Kč. Na konci tohoto roku dosáhly deficitu kraj Pardubický, Liberecký, Olomoucký, Královéhradecký, Jihomoravský a Vysočina. Ostatní kraje zakončily své hospodaření s přebytkem.

V roce 2008 z hlediska struktury transferů poskytovaných krajům ze státního rozpočtu nedošlo k významnějším změnám oproti předcházejícímu roku.

Ke konci tohoto období dosáhly celkové příjmy krajů výše 131,7 mld. Kč, což představuje plnění rozpočtu na 96,3 %. Celkové příjmy krajů se proti předchozímu období zvýšily o 6,3 mld. Kč, tj. o 4,8 %. Z celkového objemu krajských příjmů tvořily 54,3 mld. Kč vlastní příjmy krajů, což představuje meziroční zvýšení o 3,9 mld. Kč. Na celkových příjmech se vlastní příjmy podílely 41,22 %. Zbývající část vlastních příjmů tvořily nedaňové a kapitálové příjmy. Nedaňové příjmy dosáhly ke konci roku 3,9 mld. Kč. V rámci nedaňových příjmů zaznamenala vysoký nárůst položka příjmy z úroků, které vzrostly více než dvojnásobně. Kapitálové příjmy krajů činily 0,6 mld. Kč, což ve srovnání s minulým rokem představuje mírný pokles. Nejvýznamnějším zdrojem v rozpočtu byly dotace ze státního rozpočtu a ze státních fondů, které dosáhly 58,78 % celkových příjmů. Neinvestiční dotace byly ve výši 74,4 mld. Kč a nejvyšší částka z tohoto objemu byla určena na pokrytí přímých nákladů škol. Investiční dotace dosáhly výše 3,9 mld. Kč a byly určeny zejména na zkvalitnění územní infrastruktury.

Celkové výdaje krajů, byly ke konci roku čerpány ve výši 133 mld. Proti předchozímu roku představují celkové výdaje krajů nárůst o 6,6 %, tj. o 8,7 mld. Kč. Rozhodující část výdajů tvořily výdaje běžné, které dosáhly výše 112,5 mld. Kč, tj. 84,6 % z jejich celkových

výdajů a proti minulému roku se zvýšily o 4,3 %. Kapitálové výdaje krajů dosáhly ke konci roku 20,5 mld. Kč. Ve srovnání s rokem 2007 vzrostly o 3,8 mld. Kč, plnění rozpočtu dosáhlo 15,4 %. Významnou položkou v kapitálových výdajích představovaly především investiční nákupy. Tabulka č. 3.7 zobrazuje bilanci příjmů a výdajů za rok 2007.

Tabulka č. 3.7: Bilance příjmů a výdajů krajů v roce 2008 (v tis. Kč)

	Rok 2008	Podíl v %
Příjmy		
Daňové	49 815 162	37,82
Nedaňové	3 868 721	2,94
Kapitálové	620 329	0,47
Přijaté dotace	77 423 558	58,78
z toho: neinvestiční	73 489 311	-
investiční	3 861 452	-
Příjmy celkem	131 727 770	100,00
Výdaje		
Běžné	112 545 865	84,60
Kapitálové	20 493 363	15,40
Výdaje celkem	133 039 228	100,00

Zdroj: Ministerstvo financí – ARIS RARIS, vlastní zpracování, [online], [2010-03-17]. Dostupné z WWW: < <http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iariusuc/index.pl>>.

Kraje zaznamenaly proti roku 2007 nárůst celkových příjmů na jednoho obyvatele o 4 %, tj. 591 Kč. Největšími příjmy na jednoho obyvatele disponoval v roce 2007 kraj Vysočina, dále kraj Jihočeský a Karlovarský. Naopak nejnižší příjmy měl Jihomoravský, Moravskoslezský a Zlínský. Největší výdaje na jednoho obyvatele měl ve všech sledovaných letech kraj Vysočina, Jihočeský a Královéhradecký kraj. Příjmy a výdaje krajů v roce 2008 představuje tabulka č. 3.8.

Tabulka č. 3.8: Příjmy a výdaje krajů v roce 2008 (v Kč na 1 obyvatele)

Kraj	Příjmy	Výdaje
Jihočeský	15 870	15 981
Vysočina	16 937	16 177
Karlovarský	15 534	15 075
Olomoucký	14 231	15 000
Královéhradecký	15 314	15 683
Liberecký	14 149	14 754
Pardubický	14 453	14 558
Zlínský	13 330	13 728
Středočeský	13 543	13 969
Plzeňský	14 325	13 924
Ústecký	15 395	15 756
Jihomoravský	12 991	12 813
Moravskoslezský	13 088	13 177

Zdroj: Ministerstvo financí – ARIS RARIS, vlastní zpracování, [online], [2010-03-17]. Dostupné z WWW: < <http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iariusuc/index.pl>>.

V roce 2008 dosáhly kraje v hospodaření jako celek deficitu, a to ve výši 1,3 mld. Kč. Přebytek na konci období zaznamenal pouze kraj Jihomoravský, Karlovarský, Plzeňský a Vysočina.

Za rok 2009 nejsou doposud kompletní údaje, ale předpokládalo se, že hospodaření krajů v roce 2009 skončí deficitem ve výši 3,2 mld. Kč s tím, že očekávané celkové příjmy dosáhnou výše 126,7 mld. Kč a celkové výdaje výše 129,9 mld. Kč. V roce 2008 činily celkové příjmy krajů 131,7 mld. Kč, tzn. pokles o 4 %.

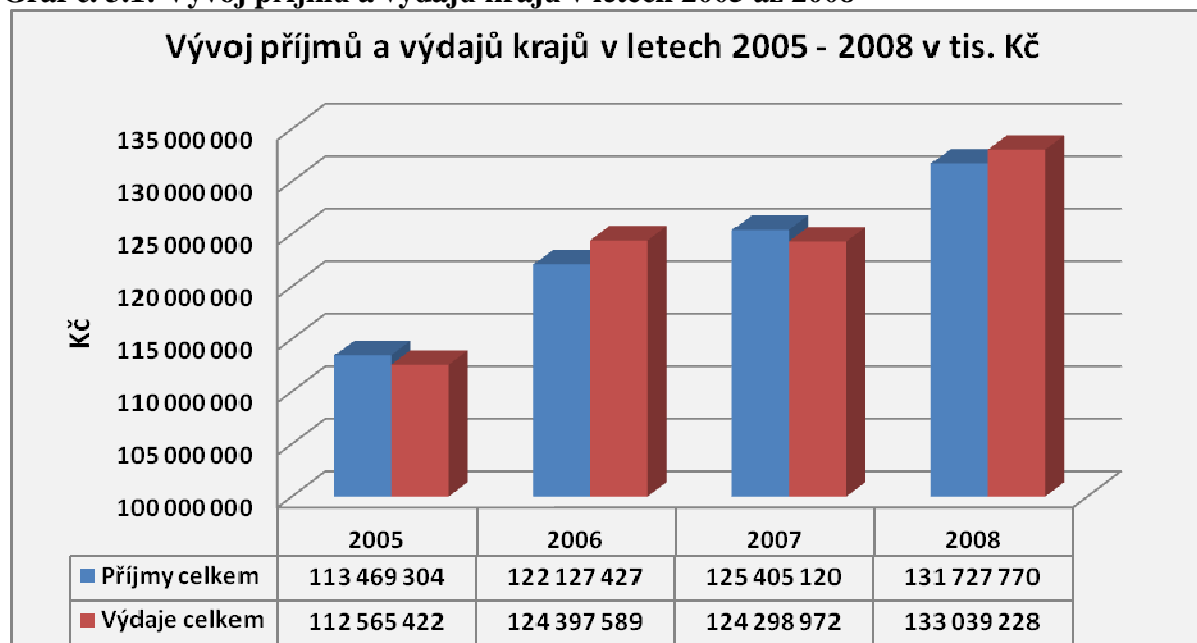
Očekává se, že deficitní hospodaření bude u krajů dále pokračovat i **v roce 2010**. Předpokládá se, že celkové příjmy krajů v roce 2010 budou ve výši 128,7 mld. Kč, celkové výdaje ve výši 131,6 mld. Kč a schodek hospodaření ve výši 2,9 mld. Kč.

3.2 Srovnání hospodaření krajů v letech 2005 – 2008

Graf č. 3.1 znázorňuje vývoj příjmů a výdajů krajů v letech 2005 až 2008. Z grafu je patrné, že celkové příjmy krajů se v jednotlivých letech zvyšovaly. V roce 2006 činil nárůst příjmů o 7,1 %, v následujícím roce o 2,6 % a v roce 2008 se příjmy zvýšily o 4,8 %. Nejnižšími příjmy disponoval za sledované období kraj Karlovarský, který je podle rozlohy na dvanáctém místě a podle počtu obyvatel na místě posledním. Nejvyšší celkové příjmy měl kraj Středočeský, který proti Karlovarskému kraji disponoval s celkovými příjmy vyššími o 72 %. Podle počtu obyvatel se kraj Středočeský nachází na třetím místě a dle rozlohy je krajem největším. Celkové výdaje krajů ve sledovaném období kolísaly.

V roce 2006 výdaje proti předchozímu roku vzrostly o 7,9 %, v následujícím roce došlo k mírnému snížení výdajů o 0,08 % a v dalším roce již kraje zaznamenaly nárůst výdajů o 6,57 %. Ve všech sledovaných letech měl nejvyšší celkové výdaje kraj Středočeský a nejnižší kraj Karlovarský. V příloze č. 2 je uvedena tabulka příjmů a výdajů jednotlivých krajů za léta 2005 až 2008.

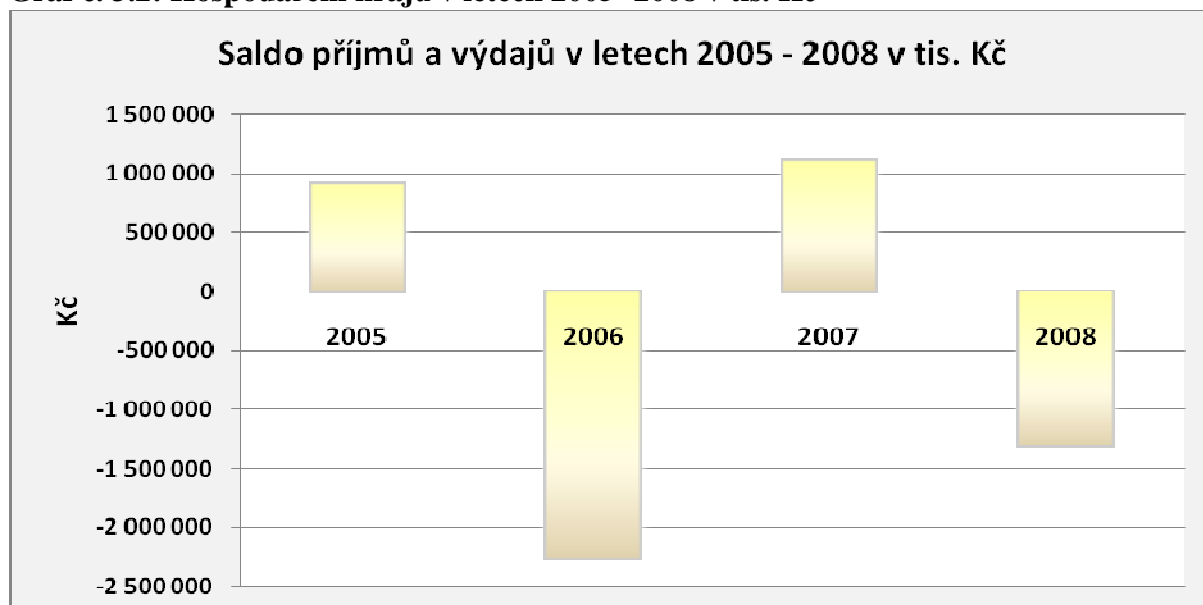
Graf č. 3.1: Vývoj příjmů a výdajů krajů v letech 2005 až 2008

Zdroj: Ministerstvo financí – ARIS RARIS, vlastní zpracování, [online], [2010-03-22]. Dostupné z WWW: < <http://wwwinfo.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iariusuc/index.pl>>.

V hospodaření krajských rozpočtů v letech 2005 až 2008 docházelo k výkyvům. V roce 2005 kraje jako celek vykázaly přebytek ve výši 0,9 mld. Kč. V následujícím roce kraje zaznamenaly schodek ve výši 1,6 mld. Kč. Další rok byl pro kraje přebytkový, kdy přebytek činil 1,1 mld. Kč a v roce 2008 kraje opět vykázaly schodek ve výši 1,3 mld. Kč. Plzeňský kraj a Vysočina jako jediné hospodařily ve všech letech s přebytkem. Lepší představu o vývoji hospodaření krajů poskytuje graf č. 3.2.

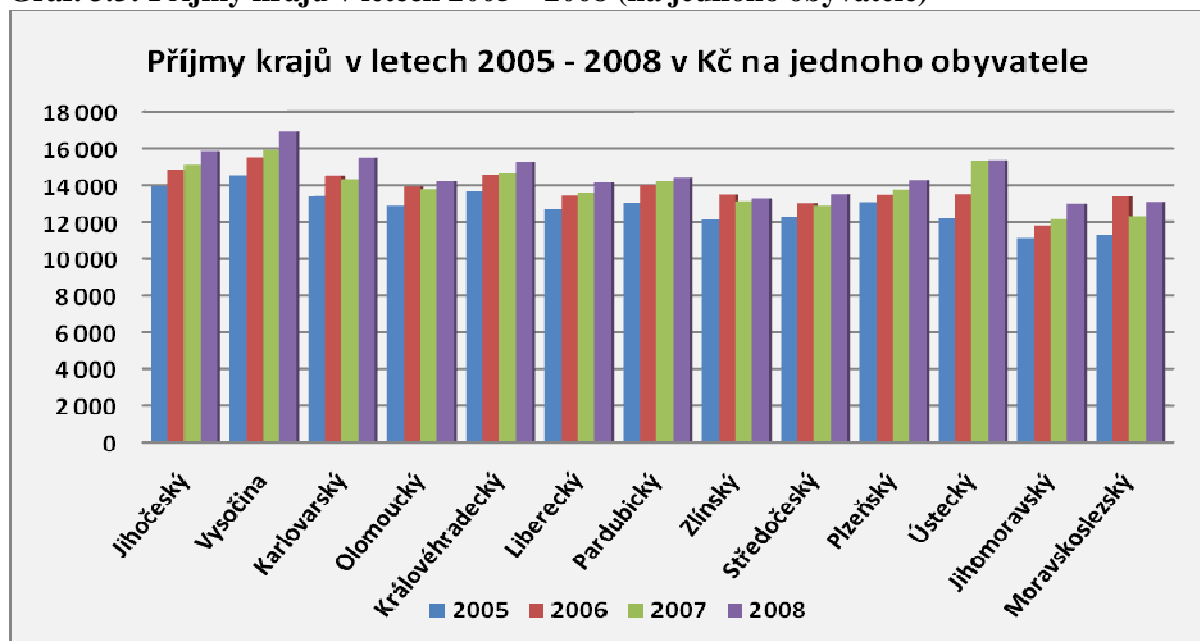
Graf č. 3.2: Hospodaření krajů v letech 2005 -2008 v tis. Kč

Zdroj: Ministerstvo financí – ARIS RARIS, vlastní zpracování, [online], [2010-03-22]. Dostupné z WWW: < <http://wwwinfo.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iariusuc/index.pl>>.

Následující graf 3.3 zobrazuje příjmy krajů v letech 2005 – 2008 na jednoho obyvatele. Celkové příjmy krajů na jednoho obyvatele se ve sledovaném období každým rokem zvyšovaly. V roce 2005 činily v průměru příjmy na jednoho obyvatele 12.800 Kč. V následujícím roce kraje zaznamenaly nárůst příjmů krajů na jednoho obyvatele o 7,5 %, tj. 1.034 Kč. Ve srovnání s minulým rokem došlo v roce 2007 k mírnému růstu příjmů krajů na jednoho obyvatele, a to o 0,9 %. V roce 2008 příjmy krajů vzrostly o 591 Kč, tj. o 4 %. Největší příjmy na jednoho obyvatele ve sledovaném období měl kraj Jihočeský a Vysočina a nejnižších příjmů dosáhl kraj Jihomoravský.

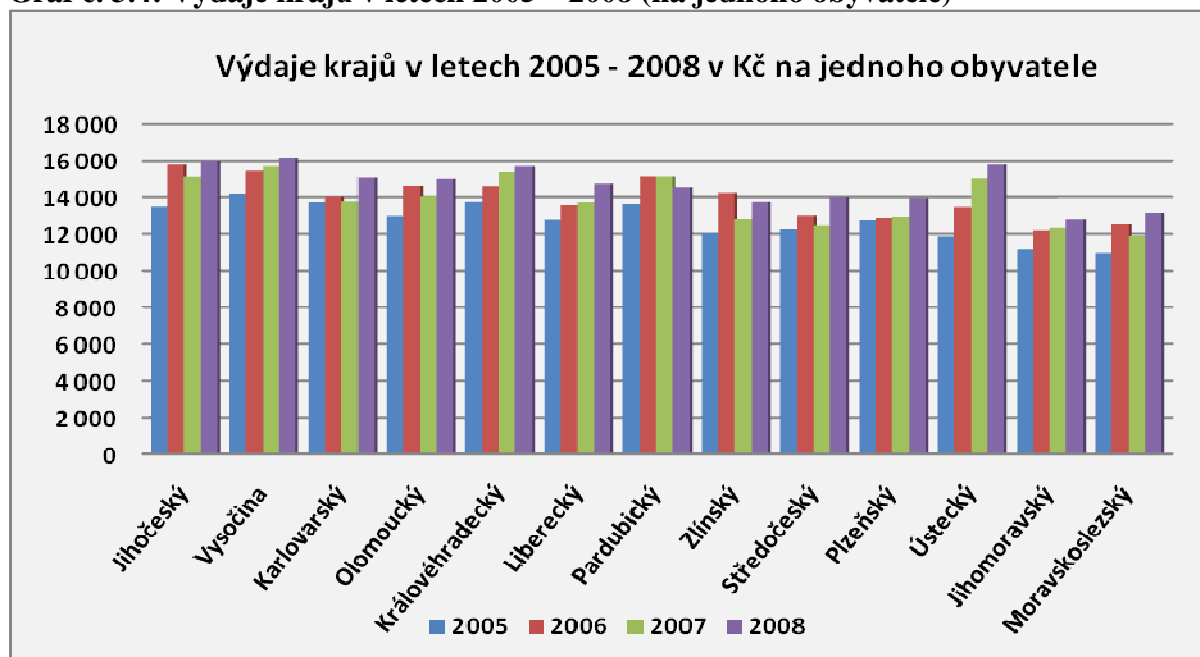
Graf. 3.3: Příjmy krajů v letech 2005 – 2008 (na jednoho obyvatele)

Zdroj: Ministerstvo financí – ARIS RARIS, vlastní zpracování, [online], [2010-03-22]. Dostupné z WWW: < <http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iariusuc/index.pl> >.

Celkové výdaje krajů na jednoho obyvatele v porovnání s celkovými příjmy na jednoho obyvatele byly vždy, kromě roku 2007 vyšší. V roce 2006 došlo ke zvýšení výdajů proti předchozímu roku o 8,8 %. V dalším sledovaném roce výdaje proti minulému roku mírně poklesly, a to o 1.145 Kč na jednoho obyvatele. Ve srovnání s rokem 2007 kraje zaznamenaly v roce 2008 nárůst výdajů na jednoho obyvatele o 5,4 %, tj. 790 Kč. Největší výdaje na jednoho obyvatele měl ve všech sledovaných letech kraj Vysočina, Jihočeský a Královéhradecký kraj. Kraj Jihomoravský v letech 2005, 2006 a 2008 měl nejnižší celkové výdaje na jednoho obyvatele. Graf č. 3.4 zobrazuje výdaje krajů v letech 2005 až 2008.

Graf č. 3.4: Výdaje krajů v letech 2005 – 2008 (na jednoho obyvatele)

Zdroj: Ministerstvo financí – ARIS RARIS, vlastní zpracování, [online], [2010-03-22]. Dostupné z WWW: < <http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iariususc/index.pl> >.

3.3 Analýza hospodaření Moravskoslezského kraje

Moravskoslezský kraj se nachází v nejvýchodnější části ČR. Po jediné územní změně v roce 2005 má region rozlohu 5 427 km² a svou rozlohou zaujímá mezi 14 kraji ČR páté místo. Moravskoslezský kraj sousedí na východě s Polskem, na jihu se Zlínským krajem a Slovenskou republikou a na západě s krajem Olomouckým.

Moravskoslezský kraj je počtem 1 249 033 obyvatel nejlidnatější kraj mezi 14 kraji ČR. Skládá se z celkem 6 okresů (od západu Bruntál, Opava, Nový Jičín, Ostrava-město, Karviná a Frýdek-Místek) a území 22 obcí s rozšířenou působností. V kraji se nachází celkem 5 statutárních měst, 35 měst, 3 městyse a 256 obcí. Z hlediska územně-správního tvoří Moravskoslezský kraj Region soudržnosti NUTS II – Moravskoslezsko.

3.3.1 Rozpočtový rok 2005

Návrh rozpočtu kraje na rok 2005 byl schválen zastupitelstvem kraje v prosinci roku 2004. Původně schválený rozpočet předpokládal přebytkové hospodaření ve výši 1,34 mld. Kč.

V průběhu roku došlo na základně rozpočtových opatření k navýšení příjmové i výdajové části rozpočtu po konsolidaci na hodnotu rozpočtu příjmů 13,9 mld. Kč, rozpočtu výdajů 14,5 mld. Kč. Ke zvýšení rozpočtu příjmů i výdajů došlo především v souvislosti se schválením zákona č. 1/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém

určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, ve znění původních předpisů, a některé další zákony.

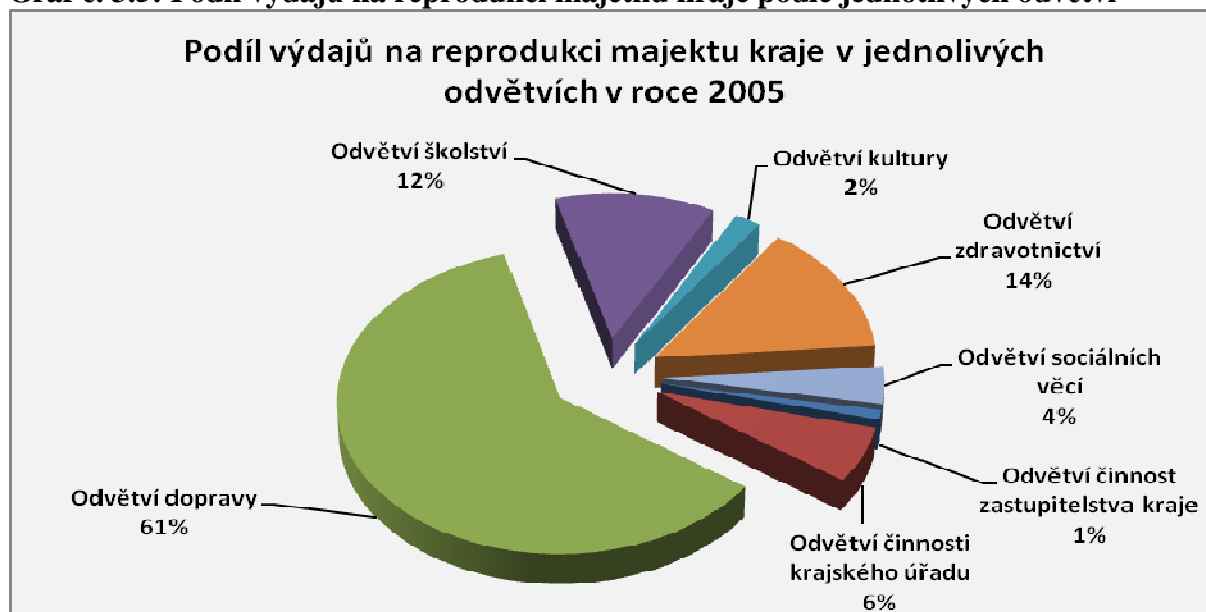
Celkové příjmy Moravskoslezského kraje dosáhly výše 14,2 mld. Kč, což představuje plnění na 101,9 % upraveného rozpočtu zejména v souvislosti s vyšším plněním daňových a nedaňových příjmů. Daňové příjmy činily výše 3,9 mld. Kč, tj. 106,3 % upraveného rozpočtu. Nedaňové příjmy za sledované období dosáhly objemu 0,3 mld. Kč, tj. plnění na 113 % upraveného rozpočtu. Objemově nejvýznamnějším nedaňovým příjmem byl dar od společnosti ArcelorMittal Ostrava a odvody příspěvkových organizací. Kapitálové příjmy byly na konci roku plněny v objemu 0,05 mld. Kč, tj. na 102,9 %. Nejvýznamnější položku tvořily příjmy z prodeje nemovitostí a prodeje pozemků.

Za hlavní zdroj příjmů kraje lze považovat přijaté dotace, které dosáhly výše 9,9 mld. Kč a na celkových příjmech se podílely 71,4 %. Z toho neinvestiční dotace byly ve výši 9,4 mld. Kč a investiční dotace ve výši 0,5 mld. Kč.

Skutečné čerpání celkových výdajů kraje dosáhlo výše 13,7 mld. Kč, což představuje plnění na 94,7 % upraveného rozpočtu. Běžné výdaje byly ve výši 12,5 mld. Kč a kapitálové výdaje ve výši 1,2 mld. Kč. Největší výdaje směřovaly do oblasti školství (9,5 mld. Kč), dopravy (1,8 mld. Kč) a zdravotnictví (0,7 mld. Kč).

V oblasti financování reprodukce majetku kraje byly v rámci rozpočtu Moravskoslezského kraje v roce 2005 vyčleněny finanční prostředky v celkové výši 1,2 mld. Kč. Čerpání výdajů v jednotlivých odvětvích činilo ke konci roku úhrnně 1 mld. Kč, tj. čerpání na 83,8 % upraveného rozpočtu. V grafu č. 3.5 je zobrazen podíl výdajů vyčerpaných na akce reprodukce majetku kraje podle jednotlivých odvětví.

Graf č. 3.5: Podíl výdajů na reprodukci majetku kraje podle jednotlivých odvětví

Zdroj: Moravskoslezský kraj, vlastní zpracování, [online], [2010-03-25]. Dostupné z WWW: <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/zav_ucet05.html>.

V roce 2005 bylo v rozpočtu kraje vyčleněno na financování dotačních programů celkem 0,3 mld. Kč, což představovalo 2 % z celkových výdajů kraje. V tomto roce bylo vyhlášeno v 7 odvětvích 22 dotačních programů, přičemž 7 dotačních programů bylo vyhlášeno jako víceletý dotační program a zbývajících 15 tvořily jednoleté dotační programy. Nevyčerpané prostředky byly účelově převedeny do roku 2006. V rámci financování operačních programů z prostředků Evropské unie a Finančních mechanismů EHP/Norsko bylo čerpáno 49,3 % z částky 0,4 mld. Kč. Přehled dotačních programů vyhlášených v roce 2005 a délka jejich financování je uveden v příloze č. 3.

Hodnota majetku Moravskoslezského kraje, ve správě KÚ a příspěvkových organizací za rok 2005 činila 26,8 mld. Kč. Z celkového počtu 315 příspěvkových organizací skončilo k 31. 12. 2005 ve ztrátě 6 organizací a ztráta činila 0,04 mld. Kč. Se zlepšeným hospodářským výsledkem skončilo 309 organizací a zlepšený výsledek činil 0,05 mld. Kč.

Rozpočtové hospodaření kraje za rok 2005 bylo ukončeno kladným zůstatkem ve výši 1,1 mld. Kč. Tento přebytek hospodaření za rok 2005 byl vytvořen neuskutečněním vybraných akcí schválených v rozpočtu kraje v jejich plné výši a přijetím daru od společnosti ArcelorMittal Ostrava v závěru roku. Moravskoslezský kraj v tomto roce uzavřel smlouvu s Českou spořitelnou o kontokorentním úvěru, ale nebyl tento úvěr čerpán.

3.3.2 Rozpočtový rok 2006

V prosinci roku 2005 byl zastupitelstvem kraje projednán a schválen rozpočet kraje na rok 2006. Příjmová stránka činila 4,7 mld. Kč a výdajová stránka 5,2 mld. Kč. V průběhu roku došlo k úpravám rozpočtu, a to jak na příjmové stránce, která byla navýšena na 14,9 mld. Kč, tak i na výdajové stránce, která byla rovněž navýšena na 16,4 mld. Kč.

Celkové skutečné příjmy kraje za rok 2006 dosáhly výše 15,2 mld. Kč, tj. 102,4 % upraveného rozpočtu. Daňové příjmy kraje byly ve výši 4,2 mld. Kč, což představovalo 26,6 % z celkových příjmů. Došlo tedy k meziročnímu nárůstu proti roku 2005 o 6,5 %. U nedaňových příjmů došlo k mírnému poklesu o 4 % a kapitálové příjmy byly plněny v objemu 0,02 mld. Kč na 54 %.

Největší položku příjmů kraje tvořily v tomto roce opět dotace, a to 70,6 %. Proti předchozímu roku došlo k mírnému nárůstu o 7,8 %. Nejvýznamnější byly neinvestiční přijaté dotace od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na přímé náklady vzdělávání ve výši 9,2 mld. Kč.

Celkové výdaje Moravskoslezského kraje ke konci roku činily 15,6 mld. Kč. Ve srovnání s minulým rokem došlo tedy k růstu výdajů o 12,4 %. Rozhodující část výdajů tvořily výdaje běžné, které dosáhly výše 13,3 mld. Kč, tj. 85,2 % z celkových výdajů a proti roku 2005 se zvýšily o 6,1 %. Kapitálové výdaje kraje se zvýšily o 51,5 %. Vývoj příjmů a výdajů kraje je uveden v tabulce č. 3.9.

Tabulka č. 3.9: Vývoj příjmů a výdajů ve srovnání let 2005 a 2006 v tis. Kč

	Rok 2005	Rok 2006
Příjmy		
Daňové	3 921 787	4 193 720
Nedaňové	260 510	249 901
Kapitálové	48 468	21 678
Přijaté dotace	9 905 978	10 747 559
Příjmy celkem	14 136 743	15 212 858
Tempo růstu v %	-	7,6
Výdaje		
Běžné	12 489 341	13 308 270
Kapitálové	1 190 711	2 309 158
Výdaje celkem	13 680 052	15 617 428
Tempo růstu v %	-	14,2

Zdroj: Moravskoslezský kraj, vlastní zpracování, [online], [2010-03-27]. Dostupné z WWW: <http://verejnasprava.kr-moravskoslezsky.cz/zav_ucet06.html>.

V rámci financování reprodukce majetku Moravskoslezského kraje byly určeny prostředky ve výši 1,3 mld. Kč. Čerpání výdajů v jednotlivých odvětvích činilo k 31. prosinci 2006 úhrnně 1,1 mld. Kč, tj. čerpání na 81,8 % upraveného rozpočtu. Nejvyšší podíl na navýšení rozpočtu v oblasti reprodukce majetku mělo odvětví dopravy a školství.

V roce 2006 bylo vyhlášeno v 7 odvětvích 19 dotačních programů, přičemž 7 dotačních programů bylo vyhlášeno jako víceletý dotační program a zbývajících 13 tvořily jednoleté dotační programy. Na financování dotačních programů kraje bylo celkem vyčleněno 0,2 mld. Kč, ale čerpáno bylo 93,6 %. Nevyčerpané prostředky byly účelově převedeny do roku 2007. Ve srovnání s předchozím rokem došlo k navýšení prostředků na financování operačních programů z prostředků Evropské unie a Finančních mechanismů EHP/Norsko o 32,4 %. Největší částka byla poskytnuta na Společný regionální operační program.

Ke konci roku 2006 činila hodnota majetku v užívání KÚ a ve správě příspěvkových organizací 28,5 mld. Kč. Nárůst hodnoty majetku proti roku 2005 byl o 1,7 mld. Kč vyšší. Ke konci tohoto období kraj zřizoval 309 příspěvkových organizací. Se zlepšeným hospodářským výsledkem skončilo 303 organizací a zlepšený výsledek činil 0,09 mld. Kč. Ve ztrátě skončilo 6 organizací a ztráta činila 0,02 mld. Kč.

Hospodaření Moravskoslezského kraje za rok 2006 bylo ukončeno kladným zůstatkem ve výši 1,1 mld. Kč, z toho saldo příjmů a výdajů bylo ve výši -0,4 mld. Kč, financování ve výši 1,5 mld. Kč (zapojení přebytku hospodaření za rok 2005 ve výši 1 mld. Kč a přijetí úvěru od Evropské investiční banky ve výši 0,5 mld. Kč). V průběhu roku 2006 nebylo Moravskoslezským krajem uskutečněno čerpání kontokorentu, a to z důvodu plnění příjmů dle očekávání a přesunu realizace části investičních akcí do roku 2007.

3.3.3 Rozpočtový rok 2007

Schválený objem rozpočtu kraje byl tvořen příjmy ve výši 5,1 mld. Kč a výdaji ve výši 5,3 mld. Kč. Na základě rozpočtových opatření došlo v průběhu roku k navýšení příjmové i výdajové části rozpočtu po konsolidaci na hodnotu rozpočtu příjmů 14,5 mld. Kč a rozpočtu výdajů 15,8 mld. Kč. K nárůstu rozpočtu (příjmů a výdajů) došlo úpravou očekávaných účelových dotací ze státního rozpočtu a navýšení kapitálových příjmů kraje.

Ke konci tohoto období dosáhly celkové příjmy kraje výše 15,4 mld. Kč, což představuje plnění rozpočtu na 106,2 %. Celkové příjmy kraje se proti předchozímu období zvýšily o 1,4 %. Z celkového objemu příjmů tvořily 5,1 mld. Kč vlastní příjmy kraje, což představuje meziroční zvýšení o 12 %. Daňové příjmy kraje dosáhly výše 0,5 mld. Kč.

Zbývající část vlastních příjmů tvořily nedaňové a kapitálové příjmy. Nedaňové příjmy dosáhly ke konci roku 0,02 mld. Kč a kapitálové příjmy kraje činily 0,03 mld. Kč, což ve srovnání s minulým rokem představuje nárůst o 92 %. Mimořádný nárůst kapitálových příjmů byl způsoben prodejem pozemků v areálu průmyslové zóny Nošovice.

Nejvýznamnějším zdrojem v rozpočtu kraje byly dotace ze státního rozpočtu, které dosáhly 67 % celkových příjmů. V absolutním vyjádření činily dotace 10,4 mld. Kč, což představuje snížení podílu dotací proti loňskému roku o 3,7 %. Hlavní část z přijatých dotací směřovala do oblasti školství.

Celkové výdaje kraje, byly ke konci roku čerpány ve výši 14,9 mld. Kč. Proti předchozímu roku představují celkové výdaje kraje pokles o 4,9 %, tj. o 0,7 mld. Kč. Více než 88 % tvořily výdaje běžné, které dosáhly výše 13,1 mld. Kč. Ve srovnání s minulým rokem poklesly běžné výdaje o 0,7 %. Necelých 12 % činil podíl kapitálových výdajů, který se proti roku 2006 také snížil o 24,2 %. Vývoj příjmů a výdajů kraje je uveden v tabulce č. 3.10.

Tabulka č. 3.10: Vývoj příjmů a výdajů ve srovnání let 2006 a 2007 v tis. Kč

	Rok 2006	Rok 2007
Příjmy		
Daňové	4 193 720	4 573 580
Nedaňové	249 901	228 889
Kapitálové	21 678	270 208
Přijaté dotace	10 747 559	10 355 369
Příjmy celkem	15 212 858	15 433 046
Tempo růstu v %	7,6	1,5
Výdaje		
Běžné	13 308 270	13 135 040
Kapitálové	2 309 158	1 748 402
Výdaje celkem	15 617 428	14 883 442
Tempo růstu v %	14,2	-4,7

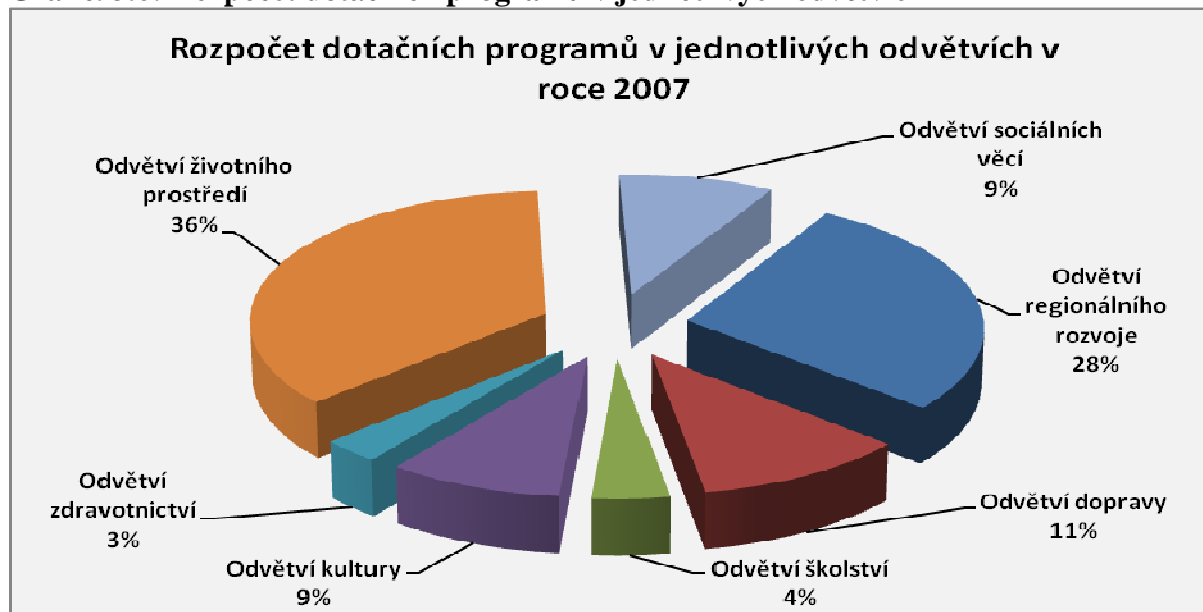
Zdroj: Moravskoslezský kraj, vlastní zpracování, [online], [2010-03-27]. Dostupné z WWW: < http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/zav_ucet07.html >.

Celkové finanční prostředky vyčleněné v roce 2007 na reprodukci majetku Moravskoslezského kraje dosáhly částky 1,8 mld. Kč. Skutečné čerpání představovalo 79,4 % této částky, tj. 1,4 mld. Kč. Plnění bylo ovlivněno především zpožděním některých stavebních prací u Průmyslové zóny Nošovice a akcí zahájených ve 2. pololetí 2007, jejichž dokončení se přesunulo do dalšího roku.

V roce 2007 bylo v rozpočtu kraje vyčleněno na financování dotačních programů celkem 149,6 mil. Kč, což představovalo 1,5 % z celkových výdajů kraje. Také v tomto roce

bylo vyhlášeno v 7 odvětvích 19 dotačních programů. Nevyčerpané prostředky byly účelově převedeny do dalšího období. Proti minulému roku došlo ke snížení prostředků na financování operačních programů z prostředků Evropské unie a Finančních mechanismů EHP/Norsko o 29,7 %. Největší částka byla opět poskytnuta na Společný regionální operační program. Rozpočet dotačních programů v jednotlivých odvětvích je znázorněn v grafu č 3.6.

Graf č. 3.6: Rozpočet dotačních programů v jednotlivých odvětvích

Zdroj: Moravskoslezský kraj, vlastní zpracování, [online], [2010-03-27]. Dostupné z WWW: < http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/zav_ucet07.html >.

Hodnota majetku Moravskoslezského kraje činila 30,3 mld. Kč. Proti předešlému roku došlo opět ke zvýšení a to o 15,8 %. V průběhu roku 2007 zastupitelstvo kraje schválilo organizační změny, a to v odvětví školství, kde z důvodu optimalizace sítě škol a školských zařízení bylo 14 příspěvkových organizací převedeno na obce a 4 příspěvkové organizace sloučeny. K 31. 12. 2007 tak kraj zřizoval 278 příspěvkových organizací. Se zlepšeným hospodářským výsledkem skončilo 267 organizací a zlepšený hospodářský výsledek činil 0,09 mld. Kč. Ve ztrátě skončilo 11 organizací a ztráta činila 0,07 mld. Kč.

Rozpočtové hospodaření kraje k 31. 12. 2007 bylo ukončeno kladným zůstatkem ve výši 1,8 mld. Kč, z toho saldo příjmů a výdajů dosáhlo výše 0,5 mld. Kč a financování výše 1,2 mld. Kč (zapojení přebytku hospodaření za rok 2006 v celkové výši 1,1 mld. Kč, zapojení prostředků Regionálního rozvojového fondu roku 2006 ve výši 0,05 mld. Kč a přijetí úvěru od Evropské investiční banky ve výši 0,1 mld. Kč).

3.3.4 Rozpočtový rok 2008

Hospodaření Moravskoslezského kraje se od 1. ledna 2008 řídilo schváleným rozpočtem z prosince roku 2007, kdy příjmová stránka činila 6,4 mld. Kč a výdajová stránka 7,6 mld. Kč. Během roku však došlo k několika úpravám a to jak na příjmové tak na výdajové stránce. Příjmová strana byla navýšena o 9,2 mld. Kč a výdajová o 10,2 mld. Kč.

V roce 2008 byly celkové příjmy ve výši 16,4 mld. Kč. Tyto příjmy byly v úhrnu naplněny na 105,1 % upraveného rozpočtu. Daňové příjmy krajů v roce 2008 dosáhly výše 4,9 mld. Kč, tj. plnění na 111,8 % rozpočtu po změnách. Proti předchozímu roku došlo k nárůstu o 8 %. Nedaňové příjmy dosáhly výše 0,3 mld. Kč, tj. plnění rozpočtu na 132 %. Proti roku minulému se nedaňové příjmy zvýšily o 27,8 %. Kapitálové příjmy dosáhly výše 0,08 mld. Kč. Hlavním zdrojem příjmů kraje byly v tomto roce dotace ze státního rozpočtu. Přijaté dotace poskytnuté Moravskoslezskému kraji činily 10,9 mld. Kč, z toho neinvestiční dotace tvořily 93,2 % a investiční dotace 6,8 %. Srovnání skutečných příjmů Moravskoslezského kraje znázorňuje graf č. 3.7.

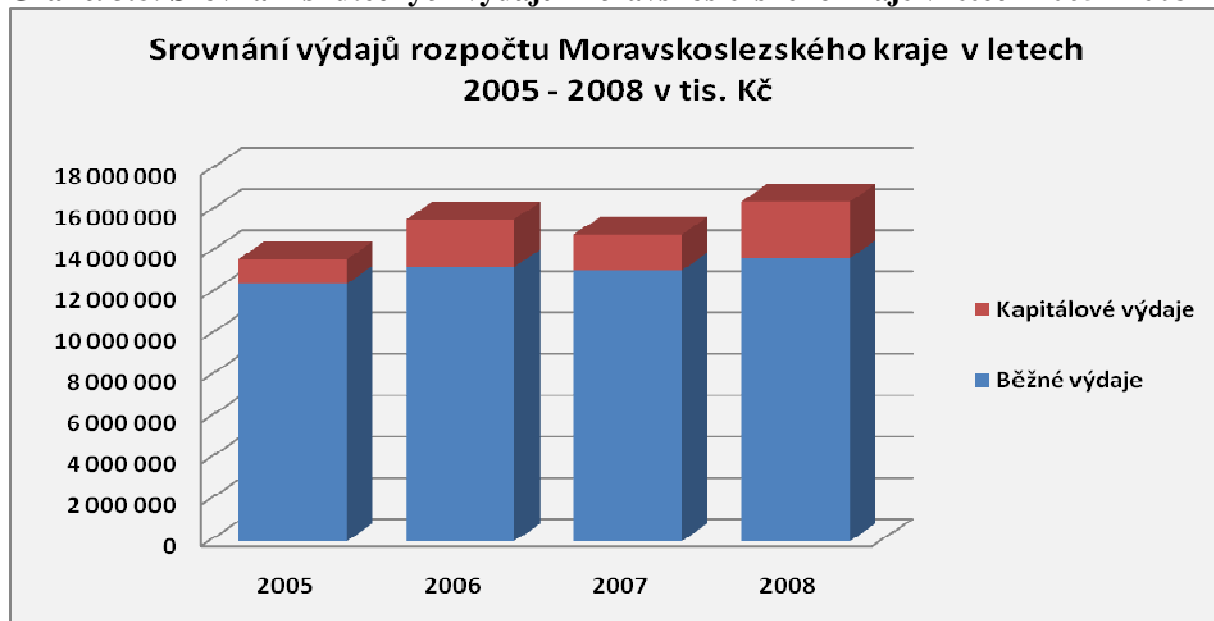
Graf č. 3.7: Srovnání skutečných příjmů Moravskoslezského kraje v letech 2005 - 2008

Zdroj: Moravskoslezský kraj, vlastní zpracování, [online], [2010-03-27]. Dostupné z WWW: < http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/zav_ucet08.html >.

Celkové výdaje byly v roce 2008 čerpány ve výši 16,5 mld. Kč. Běžné výdaje kraje dosáhly výše 13,7 mld. Kč, tj. 83,3 % z celkových výdajů a proti minulému roku se zvýšily o 4,3 %. Téměř polovinu běžných výdajů kraj vykázal na položce neinvestiční transfery příspěvkovým organizacím a neinvestiční dotace neziskovým a podobným organizacím. Kapitálové výdaje se na celkových výdajích podílely 16,7 %, tj. 2,7 mld. Kč. Srovnání skutečných výdajů Moravskoslezského kraje znázorňuje graf č. 3.8.

Graf č. 3.8: Srovnání skutečných výdajů Moravskoslezského kraje v letech 2005 - 2008

Zdroj: Moravskoslezský kraj, vlastní zpracování, [online], [2010-03-27]. Dostupné z WWW: < http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/zav_ucet08.html >.

V roce 2008 byly celkové finanční prostředky vyčleněné na financování reprodukce majetku Moravskoslezského kraje ve výši 2,9 mld. Kč. Kraj skutečně čerpal pouze 79,5 %. Ve srovnání s minulým rokem došlo ke zvýšení finančních prostředků o 37,6 %.

V rámci financování dotačních programů bylo vyčleněno v rozpočtu celkem 0,1 mld. Kč. V průběhu roku byla tato částka navýšena na 0,2 mld. Kč a vyčerpáno bylo 88,1 % těchto prostředků. V tomto období bylo vyhlášeno v 7 odvětvích 20 dotačních programů. Ve schváleném rozpočtu kraje na rok 2008 bylo na financování akcí spolufinancovaných z prostředků Evropské unie a Finančního mechanismu EHP/Norsko v rámci programovacího období 2004 - 2006 vyčleněno 0,4 mld. Kč, v průběhu roku došlo k navýšení rozpočtu o 2 mil. Kč. Rozpočtované prostředky tohoto roku byly vyčerpány ve výši 0,4 mld. Kč, tj. čerpání na 96,5 % upraveného rozpočtu.

Hodnota majetku Moravskoslezského kraje za rok 2006 představovala částku 33,6 mld. Kč. Majetek ve vlastnictví KÚ byl ve výši 6,9 mld. Kč a majetek ve správě příspěvkových organizací dosáhl výše 26,6 mld. Kč. V roce 2008 došlo z důvodů převedení zřizovatelských funkcí na obce ke zrušení 1 příspěvkové organizace a ke sloučení 5 příspěvkových organizací. Moravskoslezský kraj zřizoval ke konci roku 272 příspěvkových organizací. Se zlepšeným hospodářským výsledkem skončilo 266 organizací a zlepšený hospodářský výsledek činil 0,05 mld. Kč. Ve ztrátě skončilo 6 organizací a ztráta činila 0,04 mld. Kč.

V průběhu roku došlo v upraveném rozpočtu ke zvýšení rozpočtového schodku rozpočtu kraje z 1,2 mld. Kč na 2,2 mld. Kč. Ve skutečnosti dosáhlo saldo příjmů a výdajů částky 0,1 mld. Kč, což je výsledek o 2,1 mld. Kč lepší, než se předpokládalo. Tohoto výsledku bylo dosaženo vyšším plněním příjmů (především daňových, nedaňových a kapitálových) oproti výdajům a neuskutečněním či nedokončením vybraných akcí zejména u akcí spolufinancovaných z evropských finančních zdrojů schválených v rozpočtu kraje a u akcí v rámci reprodukce majetku kraje.

3.3.5 Rozpočet na rok 2009 a 2010

Zastupitelstvo kraje na svém zasedání v prosinci 2008 schválilo rozpočet kraje na rok 2009. Celkové příjmy byly schváleny ve výši 6,8 mld. Kč, výdaje ve výši 7,5 mld. Kč. Během roku však došlo k několika úpravám a to jak na příjmové, tak výdajové stránce. Rozpočet na rok 2009 byl koncipován jako schodkový, a to ve výši 1,9 mld. Kč s tím, že očekávané příjmy dosáhnou výše 16,8 mld. Kč a výdaje výše 18,7 mld. Kč.

Rozdělení příjmů a výdajů do jednotlivých příjmových a výdajových tříd rozpočtů za schválený rozpočet na rok 2009 jsou uvedeny v tabulce č. 3.11.

Tabulka č. 3.11: Rozpočet Moravskoslezského kraje na rok 2009 v tis. Kč

Rok 2009	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet 9/2009
Příjmy		
Daňové	4 532 498	4 416 019
Nedaňové	183 697	235 014
Kapitálové	58 500	57 205
Přijaté dotace	2 098 388	12 094 552
Příjmy celkem	6 873 083	16 802 790
Výdaje		
Běžné	4 386 633	15 205 314
Kapitálové	3 154 116	3 502 313
Výdaje celkem	7 540 749	18 707 627
Financování	667 666	1 904 837

Zdroj: Moravskoslezský kraj, vlastní zpracování, [online], [2010-03-27]. Dostupné z WWW: < <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/celk2k9.html> >.

Deficitní hospodaření se očekává i v roce 2010. Předpokládá se, že příjmy kraje v roce 2010 budou ve výši 6 mld. Kč a výdaje ve výši 7,4 mld. Kč a schodek hospodaření ve výši 1,4 mld. Kč.

Významným příjmem rozpočtu kraje budou i v roce 2010 dotace, i když dochází k jejich poklesu, který stejně jako u obcí vyplývá ze snížení investičních dotací poskytovaných krajům z příslušných kapitol státního rozpočtu.

Z hlediska roku 2010 se očekává, že z celkového objemu výdajů krajů budou činit běžné výdaje 59,6 % a kapitálové výdaje 40,4 %.

3.4 Vývoj hospodaření Moravskoslezského kraje v letech 2005 – 2008

Pro shrnutí hospodaření Moravskoslezského kraje za roky 2005 až 2008 byly vybrány následující ukazatele: příjmy a výdaje.

Tabulka č. 3.12 znázorňuje vývoj hospodaření Moravskoslezského kraje v letech 2005 až 2008. Z tabulky je patrné, že daňové příjmy v jednotlivých letech rostou a v celkových příjmech figurují na druhém místě. Nedaňové příjmy ve sledovaném období byly takřka stejné, ale v roce 2008 jejich výše vzrostla z důvodů větších odvodů příspěvkových organizací v odvětví dopravy, zdravotnictví, školství a kultury. V porovnání s daňovými příjmy tvoří v rozpočtu kolem 2 %. Výrazné rozdíly můžeme vidět u kapitálových příjmů. V roce 2007 došlo proti předchozím rokům k nárůstu kapitálových příjmů, a to o 74 %. Mimořádný nárůst kapitálových příjmů byl způsoben prodejem pozemků v areálu průmyslové zóny Nošovice.

Nejvýznamnější položku v rozpočtu kraje zaujímají dotace, které tvoří 68,8 % z celkových příjmů kraje. Hlavní část dotací směřovala do oblasti školství. Celkové výdaje kraje v jednotlivých letech kolísaly. V roce 2008 vzrostly celkové výdaje kraje proti roku 2005 o 20,5 %. Rozhodující část výdajů tvořily výdaje běžné, které ve sledovaném období mírně vzrostly, kromě roku 2007 a tvoří v rozpočtu kraje 86,6 %. Kapitálové příjmy zaujímají v rozpočtu kraje 13,4 %.

Tabulka č. 3.12: Hospodaření Moravskoslezského kraje v letech 2005 – 2008 (v tis. Kč)

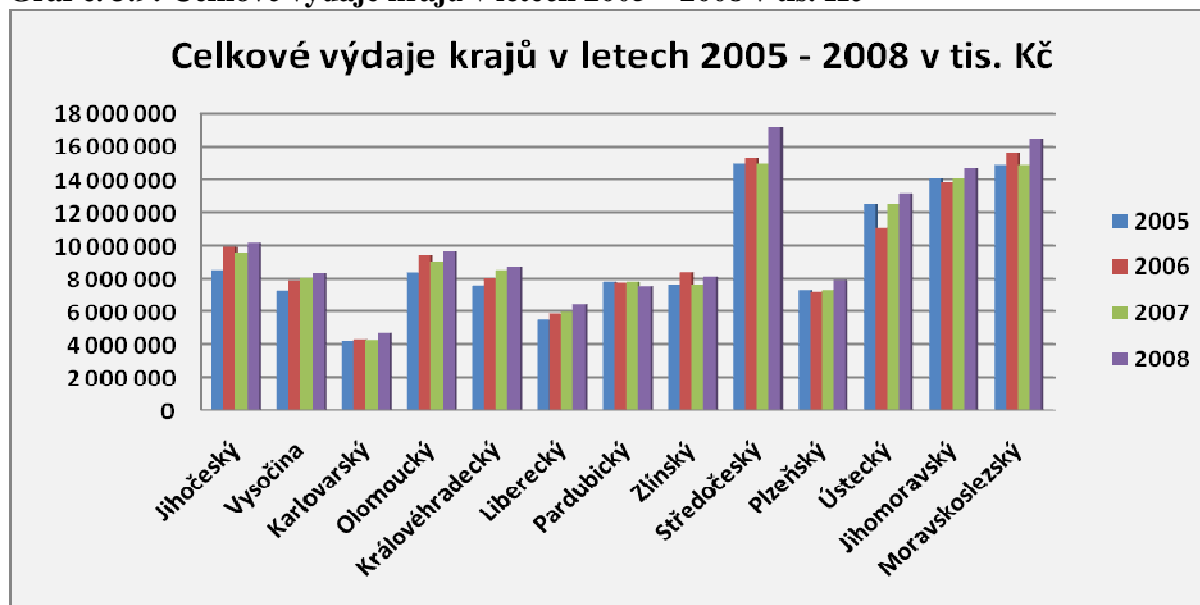
Rok	2005	2006	2007	2008
Příjmy				
Daňové	3 921 787	4 193 720	4 573 580	4 972 512
Nedaňové	260 510	249 901	228 889	317 151
Kapitálové	48 468	21 678	270 208	87 839
Dotace	9 905 978	10 747 559	10 355 369	10 985 659
Příjmy celkem	14 136 743	15 212 858	15 433 046	16 363 161
Tempo růstu v %	-	7,6	1,5	6,1
Výdaje				
Běžné	12 489 341	13 308 270	13 135 040	13 733 819
Kapitálové	1 190 711	2 309 158	1 748 402	2 741 160
Výdaje celkem	13 680 052	15 617 428	14 883 442	16 474 979
Tempo růstu v %	-	14,2	-4,7	10,7

Zdroj: Moravskoslezský kraj, vlastní zpracování, [online], [2010-04-01]. Dostupné z WWW: < <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/> >.

V porovnání s ostatními kraji se z hlediska celkových příjmů Moravskoslezský kraj nachází ve sledovaném období na druhém místě, hned po Středočeském kraji, a to 12,5 %. Z hlediska daňových příjmů zaujímá Moravskoslezský kraj taktéž druhé místo. Co se týká nedaňových příjmů tak se kraj v průměru ve sledovaných letech umístil na sedmém místě a v rámci kapitálových příjmů na třetím místě. Moravskoslezský kraj disponoval ve všech letech s největším objemem dotací, které činily 14 % z celkových dotací krajů.

V celkovém souhrnu výdajů se kraj v letech 2005 až 2008 umístil taktéž na druhém místě, hned po Středočeském kraji. Z celkových výdajů krajů se Moravskoslezský kraj podílel 12,3 % a z hlediska běžných výdajů se kraj podílel 10,7 %. V rámci kapitálových výdajů se Moravskoslezský kraj umístil v roce 2007 na prvním místě, ale v ostatních letech dosáhl druhého místa. Lepší představu poskytuje graf č. 3.9.

Graf č. 3.9: Celkové výdaje krajů v letech 2005 – 2008 v tis. Kč

Zdroj: Ministerstvo financí – ARIS RARIS, vlastní zpracování, [online], [2010-04-01]. Dostupné z WWW: < <http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iariusuc/index.pl> >.

Co se týká porovnání Moravskoslezské kraje s ostatními kraji na jednoho obyvatele, se Moravskoslezský kraj pohyboval mezi posledním a předposledním místem. V rámci celkových příjmů krajů na jednoho obyvatele se ve sledovaném období podílel 7 %. Nejnižší celkové příjmy na jednoho obyvatele měl kraj v roce 2005, které činily 11.302 Kč. V následujících letech kraj v průměru zaznamenal nárůst příjmů na jednoho obyvatele o 4,5 %. Z hlediska celkových výdajů se kraj na jednoho obyvatele v letech 2005 až 2008 podílel 6 %. V porovnání s celkovými příjmy na jednoho obyvatele byly vždy celkové výdaje, kromě roku 2008 vyšší.

4 MOŽNOSTI FINANCOVÁNÍ INVESTIČNÍ ČINNOSTI KRAJŮ

Kraje mají v případě zajišťování zdrojů pro realizaci investičních potřeb následující možnosti:

- použít vlastní zdroje,
- použít cizí zdroje – úvěr,
- využít dotací ze státního rozpočtu, státních fondů apod.,
- využít finanční prostředky ze strukturálních fondů Evropské unie,
- využít partnerství veřejného a soukromého sektoru.

4.1 Financování investiční činnosti krajů v letech 2005 - 2008

Před zhodnocením dlouhodobých záměrů Moravskoslezského kraje je nejprve provedeno financování investiční činnosti 13 krajů ČR jako celek v letech 2005 až 2008.

Běžné příjmy krajů se v letech 2005 – 2008 každým rokem zvyšovaly. V roce 2005 činily běžné příjmy krajů výše 42,4 mld. Kč, tj. 37,4 % z celkových příjmů krajů. Ve srovnání s rokem 2005 zaznamenaly kraje v roce 2008 nárůst běžných příjmů o 21 %. V roce 2008 tvořil podíl běžných příjmů z celkových příjmů krajů 40,8 %. Běžné výdaje krajů se ve sledovaném období pohybovaly v rozmezí 100 až 113 mld. Kč, přičemž v konečném porovnání byly vždy vyšší než běžné příjmy. V roce 2008 byly proti roku 2005 běžné výdaje vyšší o 10,7 %, tj. o 11,9 mld. Kč. Nejvyšší běžné výdaje ve všech letech měl kraj Středočeský a Moravskoslezský.

Tabulka č. 4.1: Vývoj běžných příjmů a výdajů krajů v letech 2005 – 2008 (v tis. Kč)

Rok	2005	2006	2007	2008
Běžné příjmy	42 419 148	45 208 670	49 556 451	53 683 883
Běžné výdaje	100 590 057	108 488 223	107 681 034	112 545 865
Saldo	-58 170 909	-63 279 553	-58 124 583	-58 861 982

Zdroj: Ministerstvo financí – ARIS RARIS, vlastní zpracování, [online], [2010-04-05]. Dostupné z WWW: < <http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iariusuc/index.pl> >.

Tabulka č. 4.2 popisuje vývoj kapitálových příjmů krajů. Z tabulky je patrné, že kapitálové příjmy ve sledovaném období kolísaly. Nejvyšších kapitálových příjmů dosáhly kraje v roce 2007, kdy došlo proti roku 2005 k nárůstu více než o 56 %, tj. o 0,5 mld. Kč. V roce 2006 zaznamenaly kraje nejnižší kapitálové příjmy. Podíl kapitálových příjmů se na celkových příjmech pohyboval pouze v rozmezí 0,3 až 0,7 %. S největšími kapitálovými příjmy disponoval v letech 2005 až 2008 kraj Ústecký.

Tabulka č. 4.2: Vývoj kapitálových příjmů krajů v letech 2005 – 2008 (v tis. Kč)

Rok	2005	2006	2007	2008
Kapitálové příjmy	364 462	360 943	830 061	620 329
Celkové příjmy	113 469 304	122 127 427	125 405 120	131 727 770
Podíl v %	0,3	0,3	0,7	0,5

Zdroj: Ministerstvo financí – ARIS RARIS, vlastní zpracování, [online], [2010-04-05]. Dostupné z WWW: < <http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iariusuc/index.pl>>.

Kapitálové příjmy se nerovnají kapitálovým výdajům a neslouží k financování kapitálových výdajů, ale mohou být jejich zdrojem. Kapitálové výdaje krajů se v letech 2005 – 2008 zvyšovaly. V roce 2005 zaznamenaly kraje nejnižší kapitálové výdaje, které byly ve výši 11,9 mld. Kč. K největšímu nárůstu kapitálových výdajů došlo v roce 2008, kdy kapitálové výdaje byly vyšší téměř o 100 % než v roce 2005. Podíl kapitálových výdajů se na celkových výdajích krajů pohyboval v rozmezí 10,6 až 15,4 %. Nejvyšší kapitálové výdaje měl v jednotlivých letech kraj Středočeský, Ústecký a Moravskoslezský. Tabulka č. 4.3 zobrazuje vývoj kapitálových výdajů krajů.

Tabulka č. 4.3: Vývoj kapitálových výdajů krajů v letech 2005 – 2008 (v tis. Kč)

Rok	2005	2006	2007	2008
Kapitálové výdaje	11 975 365	15 909 366	16 617 938	20 493 363
Celkové výdaje	112 565 422	124 397 589	124 298 972	133 039 228
Podíl v %	10,6	12,8	13,4	15,4

Zdroj: Ministerstvo financí – ARIS RARIS, vlastní zpracování, [online], [2010-04-05]. Dostupné z WWW: < <http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iariusuc/index.pl>>.

Jak vyplývá z uvedených tabulek, tak kapitálové příjmy nejsou pokryty v dostatečné výši, aby mohly být využity pro financování investiční činnosti krajů. Proto je nutné využívat i další zdroje, a to převážně zdroje cizí. Mezi nejvýznamnější cizí zdroje krajů pro investiční činnost patří investiční dotace a úvěry. Ty mohou být poskytovány ze státního rozpočtu, státních fondů apod. Vývoj přijatých dotací krajů v letech 2005 až 2008 znázorňuje tabulka č. 4.4.

Tabulka č. 4.4: Vývoj přijatých dotací krajů v letech 2005 – 2008 (v tis. Kč)

Rok	2005	2006	2007	2008
Neinvestiční dotace	68 577 569	73 998 752	70 675 365	73 562 106
Investiční dotace	2 108 125	2 559 062	4 343 243	3 861 452
Přijaté dotace celkem	70 685 694	76 557 814	75 018 608	77 423 558

Zdroj: Ministerstvo financí – ARIS RARIS, vlastní zpracování, [online], [2010-04-05]. Dostupné z WWW: < <http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iariusuc/index.pl>>.

Z tabulky je zřejmé, že celkové dotace krajů se v jednotlivých letech kromě roku 2007 zvyšovaly. Největší podíl z přijatých dotací činily dotace neinvestiční, které se pohybovaly v rozmezí 68 až 74 mld. Kč. Kraje v roce 2006 disponovaly s největším objemem neinvestičních dotací, které byly ve výši 74 mld. Kč, což představuje 96,5 % z celkových

přijatých dotací. V roce 2005 kraje disponovaly s nejnižším objemem neinvestičních dotací, které dosáhly výše 68,6 mld. Kč. Ve všech sledovaných letech měl nejvyšší neinvestiční dotace kraj Moravskoslezský, dále kraj Jihomoravský a Středočeský. Naopak nejnižší neinvestiční dotace měl kraj Karlovarský, Liberecký a Plzeňský.

Tabulka č. 4.5 zobrazuje neinvestiční dotace krajů v letech 2005 až 2008 na jednoho obyvatele. V roce 2005 činily v průměru neinvestiční dotace na jednoho obyvatele 7.766 Kč. V následujícím roce kraje zaznamenaly nárůst dotací na jednoho obyvatele o 5,3 %, tj. 434 Kč. Ve srovnání s rokem 2006 došlo v roce 2007 k mírnému poklesu neinvestičních dotací na jednoho obyvatele, a to o 4,3 %. V roce 2008 neinvestiční dotace krajů vzrostly o 154 Kč, tj. o 1,9 %. Největší neinvestiční dotace na jednoho obyvatele ve sledovaném období měl v průměru kraj Zlínský a Jihočeský a nejnižší neinvestiční dotace měl kraj Středočeský. Moravskoslezský kraj se nacházel v průměru na čtvrtém místě co se týká přepočtu na jednoho obyvatele.

Tabulka č. 4.5: Neinvestiční dotace krajů v letech 2005 – 2008 (v Kč na 1 obyvatele)

Kraj	Neinvestiční dotace			
	2005	2006	2007	2008
Jihočeský	7 965	8 505	8 024	8 212
Vysočina	7 860	8 347	7 832	8 171
Karlovarský	7 635	8 120	7 646	8 034
Olomoucký	7 785	8 541	7 907	8 079
Královéhradecký	7 870	8 340	7 900	8 363
Liberecký	7 687	8 248	7 915	8 004
Pardubický	7 728	8 317	8 125	8 158
Zlínský	8 052	9 213	9 431	8 234
Středočeský	6 892	7 254	6 765	6 945
Plzeňský	7 039	7 440	7 183	7 374
Ústecký	7 537	8 123	7 861	8 489
Jihomoravský	7 351	7 741	7 504	7 797
Moravskoslezský	7 548	8 401	8 088	8 314

Zdroj: Ministerstvo financí – ARIS RARIS, vlastní zpracování, [online], [2010-04-05]. Dostupné z WWW: < <http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iarisusc/index.pl> >.

Investiční dotace krajů se v letech 2005 až 2008 pohybovaly v rozmezí 2 až 5 mld. Kč. V roce 2005 tvořily investiční dotace krajů výše 2,1 mld. Kč, což představuje podíl na celkovém objemu přijatých dotací 3 %. Největší objem prostředků poskytlo Ministerstvo zdravotnictví, a to 0,9 mld. Kč. Tyto prostředky byly použity především na podporu a optimalizaci sítě regionálních zdravotnických zařízení a obnovu materiálně technické základny zdravotnických zařízení. Na financování dopravní infrastruktury poskytl krajům Státní fond dopravní infrastruktury investiční dotace v celkovém objemu 0,2 mld. Kč. Jednalo

se o prostředky, které směřovaly na výstavbu a obnovu silniční sítě. V tomto období disponoval s největším množstvím dotací kraj Moravskoslezský, následovaný krajem Plzeňským a Ústeckým.

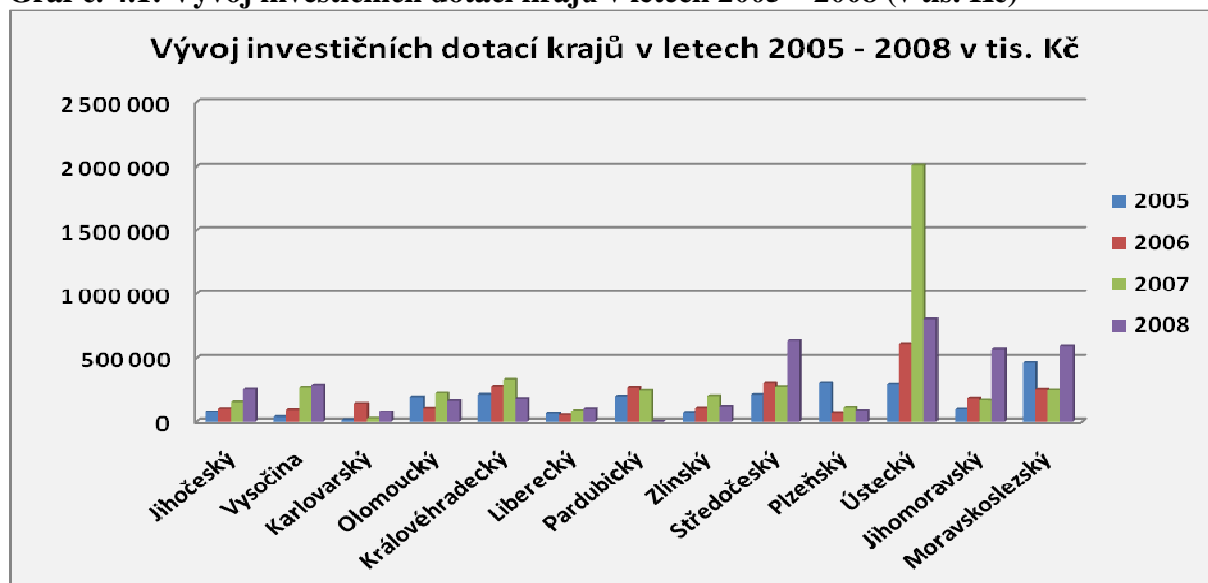
Ve srovnání rokem 2005 byly investiční dotace v roce 2006 o 17,6 % vyšší. Na celkovém objemu přijatých dotací se investiční dotace podílely 3,5 %. Ministerstvo pro místní rozvoj poskytlo největší objem prostředků, které byly ve výši 1 mld. Kč. Tyto prostředky směřovaly na obnovu krajského majetku postižené povodní a na podporu regionálního rozvoje. Státní fond dopravní infrastruktury poskytnul krajům proti minulému roku větší objem prostředků, a to o 44,6 %. V daném případě se jednalo především o prostředky, které směřovaly na výstavbu a obnovu silniční sítě. Největší investiční dotace měl v roce 2006 kraj Ústecký, dále kraj Středočeský a Pardubický.

V roce 2007 kraje zaznamenaly největší nárůst investičních dotací, které dosáhly výše 4,3 mld. Kč, což představuje nárůst proti předchozímu roku o 41,1 %. Ministerstvo pro místní rozvoj poskytlo největší objem prostředků, a to o 50 % více než v roce 2006. Tyto finanční prostředky byly použity na podporu regionálního rozvoje v rámci Společného operačního programu. Druhou největší částku poskytl Státní fond dopravní infrastruktury investiční dotace v celkovém objemu 0,5 mld. Kč. V tomto roce došlo k nárůstu investičních dotací v důsledku poskytnutí vyššího objemu Ústeckému kraji. Tyto prostředky byly ve výši 2 mld. Kč a směřovaly do oblasti dopravy.

V roce 2008 kraje zaznamenaly pokles investičních dotací o 11 %, tj. o 0,4 mld. Kč. V tomto roce činil podíl investičních dotací na celkovém objemu přijatých dotací 5 %. Z rozpočtu kapitoly Ministerstva pro místní rozvoj získaly kraje opět nejvyšší objem finančních prostředků a na celkovém objemu se podílely 65 %. Největší investiční dotace měl v roce 2008 opět kraj Ústecký, dále kraj Středočeský a Moravskoslezský.

Lepší představu o vývoji investičních dotací krajů v letech 2005 až 2008 poskytuje graf č. 4.1.

Graf č. 4.1: Vývoj investičních dotací krajů v letech 2005 – 2008 (v tis. Kč)

Zdroj: Ministerstvo financí – ARIS RARIS, vlastní zpracování, [online], [2010-04-05]. Dostupné z WWW: < <http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iariususc/index.pl>>.

Tabulka č. 4.6 ukazuje investiční dotace krajů v letech 2005 až 2008 na jednoho obyvatele. V roce 2005 byly investiční dotace krajů na jednoho obyvatele v průměru ve výši 241 Kč. V roce 2007 kraje zaznamenaly největší nárůst dotací, které se proti roku 2006 zvýšily o 36,9 %. Ve srovnání s rokem 2007 došlo v roce 2008 k poklesu dotací na jednoho obyvatele o 18,7 %, tj. 85 Kč. Největší investiční dotace na jednoho obyvatele v letech 2005 až 2008 měl v průměru Ústecký kraj, Královéhradecký a Moravskoslezský kraj. Kraj Liberecký a Zlínský měl ve sledovaném období nejnižší investiční dotace na jednoho obyvatele.

Tabulka č. 4.6: Investiční dotace krajů v letech 2005 – 2008 (v Kč na 1 obyvatele)

Kraj	Investiční dotace			
	2005	2006	2007	2008
Jihočeský	120	162	246	399
Vysočina	72	188	521	555
Karlovarský	45	469	79	256
Olomoucký	299	164	344	255
Královéhradecký	386	502	603	322
Liberecký	142	116	197	232
Pardubický	392	526	476	77
Zlínský	114	182	340	203
Středočeský	182	260	227	514
Plzeňský	557	117	201	153
Ústecký	359	738	2 420	958
Jihomoravský	88	161	148	495
Moravskoslezský	372	201	197	472

Zdroj: Ministerstvo financí – ARIS RARIS, vlastní zpracování, [online], [2010-04-05]. Dostupné z WWW: < <http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iariususc/index.pl>>.

Pro financování investiční činnosti krajů je možno využít případný přebytek běžné části rozpočtu, tj. rezervu, která zůstane po pokrytí běžných (provozních) výdajů. Kraje jako celek dosáhly v rámci běžného rozpočtu vždy přebytek, který se v jednotlivých letech zvyšoval. Běžný rozpočet krajů zobrazuje tabulka č. 4.7.

Tabulka č. 4.7: Běžný rozpočet krajů v letech 2005 – 2008 (v tis. Kč)

Rok	2005	2006	2007	2008
Běžné příjmy	42 419 148	45 208 670	49 556 451	53 683 883
Neinvestiční dotace	68 577 569	73 998 752	70 675 365	73 562 106
Celkem	110 996 717	119 207 422	120 231 816	127 245 989
Běžné výdaje	100 590 057	108 488 223	107 681 034	112 545 865
Saldo	10 406 660	10 719 199	12 550 782	14 700 124

Zdroj: Ministerstvo financí – ARIS RARIS, vlastní zpracování, [online], [2010-04-05]. Dostupné z WWW: < <http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iariususc/index.pl>>.

Zdroje financování kapitálových výdajů krajů ukazuje tabulka č. 4.8. Je z ní zřejmé, že ani přebytek běžného rozpočtu, kapitálové příjmy a investiční dotace nepostačovaly v roce 2006 a 2008 na finanční pokrytí všech kapitálových (investičních) výdajů. Tyto deficity byly pokryty přebytkem hospodaření v minulých letech a úvěrem, které kraje nejčastěji přijaly od Evropské investiční banky.

Tabulka č. 4.8: Zdroje kapitálového rozpočtu krajů v letech 2005 – 2008 (v tis. Kč)

Rok	2005	2006	2007	2008
Přebytek běžného rozpočtu	10 406 660	10 719 199	12 550 782	14 700 124
Kapitálové příjmy	364 462	360 943	830 061	620 329
Investiční dotace	2 108 125	2 559 062	4 343 243	3 861 452
Celkem	12 514 785	13 639 204	17 724 086	19 181 905
Kapitálové výdaje	11 975 365	15 909 366	16 617 938	20 493 363
Saldo	539 420	-2 270 162	1 106 148	-1 311 458

Zdroj: Ministerstvo financí – ARIS RARIS, vlastní zpracování, [online], [2010-04-05]. Dostupné z WWW: < <http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iariususc/index.pl>>.

4.2 Financování investiční činnosti Moravskoslezského kraje

4.2.1 Vlastní zdroje

Vývoj kapitálových příjmů a výdajů Moravskoslezského kraje znázorňuje tabulka č. 4.9. Z tabulky je zřejmé, že kapitálové příjmy ve sledovaném období kolísaly. V roce 2006 zaznamenal kraj nejnižší kapitálové příjmy, které dosáhly výše 21,7 mil. Kč, což představuje 0,1 % z celkových příjmů kraje. Nejvyšších kapitálových příjmů dosáhl kraj v roce 2007, kdy v porovnání s rokem 2006 došlo k nárůstu příjmů více než o 92 %, tj. o 253,5 mil. Kč. Mimořádný nárůst byl způsoben prodejem pozemků v areálu průmyslové zóny Nošovice. Podíl kapitálových příjmů se na celkových příjmech pohyboval v rozmezí 0,3 až 1,8 %.

Kapitálové výdaje Moravskoslezského kraje se vyjma roku 2007 zvyšovaly. K největšímu nárůstu kapitálových výdajů došlo v roce 2008, kdy kapitálové výdaje byly ve výši 2,7 mld. Kč. Podíl kapitálových výdajů se na celkových výdajích kraje pohyboval v rozmezí 8,7 až 16,6 %.

Tabulka č. 4.9: Vývoj kapitálových příjmů a výdajů kraje v letech 2005 – 2008 (v tis. Kč)

Rok	2005	2006	2007	2008
Kapitálové příjmy	48 468	21 678	270 208	87 839
Celkové příjmy	14 136 743	15 212 858	15 433 045	16 363 161
Kapitálové výdaje	1 190 711	2 309 158	1 748 403	2 741 160
Celkové výdaje	13 680 052	15 617 428	14 883 443	16 474 979

Zdroj: Ministerstvo financí – ARIS RARIS, vlastní zpracování, [online], [2010-04-09]. Dostupné z WWW: < <http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iariusuc/index.pl>>.

Moravskoslezský kraj v rámci běžného rozpočtu vždy zaznamenal přebytek, který se ve sledovaném období zvyšoval. V roce 2005 a 2007 dosáhl kraj přebytku hospodaření, který byl použit na investice a další rozvojové programy schválené zastupitelstvem Moravskoslezského kraje. V roce 2006 a 2008 nepostačoval přebytek běžného rozpočtu, kapitálové příjmy a ani investiční dotace kraje na pokrytí investičních výdajů. Výsledky hospodaření Moravskoslezského kraje udává tabulka č. 4.10.

Tabulka č. 4.10: Výsledky hospodaření kraje v letech 2005 – 2008 (v tis. Kč)

Rok	2005	2006	2007	2008
Běžný rozpočet	1 133 145	1 631 253	1 776 509	1 950 923
Kapitálový rozpočet	-676 454	-2 035 823	-1 226 907	- 2 062 741
Saldo	456 691	-404 570	549 602	-111 818

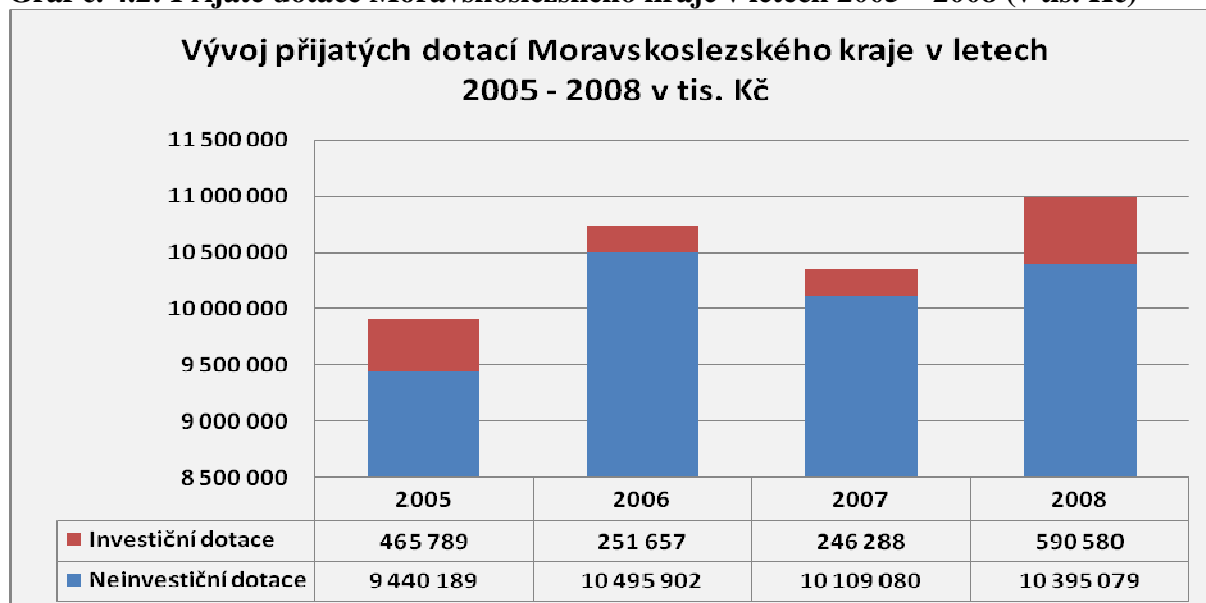
Zdroj: Ministerstvo financí – ARIS RARIS, vlastní zpracování, [online], [2010-04-09]. Dostupné z WWW: < <http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iariusuc/index.pl>>.

4.2.2 Cizí zdroje

Dotace

Moravskoslezský kraj v letech 2005 až 2008 přijal celkové dotace v rozmezí 9 až 11 mld. Kč. Z toho největší podíl činily dotace neinvestiční, které v jednotlivých letech kolísaly. Největšího objemu neinvestičních dotací dosáhl Moravskoslezský kraj v roce 2006, které byly ve výši 10,5 mld. Kč. V roce 2005 kraj disponoval s nejnižším objemem neinvestičních dotací, které dosáhly výše 9,5 mld. Kč. Vývoj přijatých dotací Moravskoslezského kraje v letech 2005 až 2008 znázorňuje graf č. 4.2.

Graf č. 4.2: Přijaté dotace Moravskoslezského kraje v letech 2005 – 2008 (v tis. Kč)

Zdroj: Ministerstvo financí – ARIS RARIS, vlastní zpracování, [online], [2010-04-09]. Dostupné z WWW: < <http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iariusuc/index.pl> >.

Z grafu je patrné, že investiční dotace Moravskoslezského kraje v jednotlivých letech kolísaly. V roce 2005 tvořily investiční dotace kraje výše 465,8 mil. Kč, což představuje podíl na celkovém objemu přijatých dotací 4,7 %. V tomto roce kraj přijal investiční dotace od obcí (1,1 mil. Kč), ze státního rozpočtu (463,4 mil. Kč) a ze státních fondů (1,3 mil. Kč). Největší objem prostředků poskytlo Ministerstvo zdravotnictví. Tyto prostředky byly použity na rekonstrukci a modernizaci nemocnice s poliklinikou Havířov.

V roce 2006 dosáhly investiční dotace kraje výše 251,7 mil. Kč, tj. o 46 % méně než v minulém roce. Na celkovém objemu přijatých dotací se investiční dotace podílely 3,5 %. Ministerstvo průmyslu a obchodu poskytlo největší objem prostředků, které směřovaly na přípravu Strategické průmyslové zóny Nošovice. Ministerstvo zdravotnictví poskytlo druhou největší investiční dotaci, které byla určena k dofinancování rekonstrukce a modernizace nemocnice s poliklinikou města Havířov.

Moravskoslezský kraj v roce 2007 zaznamenal nejnižší investiční dotace, které dosáhly výše 246,3 mil. Kč, což představuje pokles proti předchozímu roku o 2,2 %. Podíl investičních dotací na celkovém objemu přijatých dotací tvořil 2,4 %. V tomto období kraj přijal investiční dotace od krajů (2 mil. Kč), ze státního rozpočtu (232,4 mil. Kč) a z kapitoly všeobecná pokladní správa (11,8 mil. Kč). Ministerstvo pro místní rozvoj poskytlo největší objem prostředků, které byly použity na podporu regionálního rozvoje v rámci Společného operačního programu.

Ve srovnání s předchozím rokem kraj zaznamenal v roce 2008 nárůst investičních dotací o 58,3 %, tj. o 344,3 mil. Kč. V tomto roce činil podíl investičních dotací na celkovém objemu přijatých dotací 5,4 %. Nárůst investičních dotací souviselo s poskytnutím finančních prostředků pro výstavbu a rekonstrukci silnic II. a III. tříd. Ministerstvo zdravotnictví a Ministerstvo pro místní rozvoj poskytlo v tomto roce Moravskoslezskému kraji také významný podíl finančních prostředků.

Zdroje Evropské unie

Vstupem ČR do Evropské unie (EU) se otevřela širší možnost využívat finančních prostředků ze společného rozpočtu EU, a to zejména prostřednictvím strukturálních fondů a Fondu soudržnosti. Pomoc ze zdrojů strukturálních fondů EU byla v ČR bezprostředně po našem vstupu do EU, tj. v období 2004 – 2006 distribuována prostřednictvím pěti operačních programů (OP), dvou zvláštních programů pro hl. město Prahu a čtyř iniciativ Společenství. Přestože toto programovací období již formálně skončilo, projektům, kterým byla přiznána podpora, mohly být realizovány až do konce roku 2008.

V roce 2007 byla započata příprava a realizace nového programovacího období 2007 - 2013. V rámci programovacího období 2004 – 2006 byly nejen vynaloženy finanční prostředky na realizované projekty, ale Moravskoslezský kraj obdržel i prostředky u finančně ukončených projektů z fondů Evropské unie, za již dříve předfinancované podíly. V rámci programovacího období 2007 – 2013 došlo pouze k vynaložení finančních prostředků na zajištění přípravy projektů.

Moravskoslezský kraj čerpá z EU finanční prostředky, které směřují k financování operačních programů, a to do Společného regionálního operačního programu (SROP), Operačního programu Infrastruktura, Operačního programu Rozvoj lidských zdrojů, Iniciativy Společenství INTERREG IIIA, Finančních mechanismů Evropského hospodářského prostoru a Norského finančního mechanismu (EHP/Norsko) a programu LIFE od Evropského společenství zastoupeného Komisí Evropského společenství.

Moravskoslezský kraj přijal v roce 2005 finanční prostředky z EU ve výši 358,8 mil. Kč. Tyto prostředky byly vyčerpány pouze ve výši 151,1 mil. Kč. Největší část prostředků směřovala na SROP, které byly ve výši 101,2 mil. Kč. V roce 2006 činily přijaté prostředky z EU 213,8 mil. Kč, což představuje nárůst proti minulému roku o 29,3 %. Největší objem prostředků byl poskytnut na SROP, který dosáhl výše 135 mil. Kč.

Na OP Rozvoj lidských zdrojů bylo proti předchozímu roku poskytnuto více prostředků, a to o 34,9 mil. Kč.

Prostředky z EU byly v roce 2007 čerpány ve výši 276,1 mil. Kč, tj. o 22,5 % více než v minulém roce. V tomto roce byly nově poskytnuty prostředky na financování OP LIFE a INTERREG IIIA. V rámci těchto programů směřoval největší objem prostředků na záchranu lužních stanovišť v povodí Morávky a na program INTERREG IIIA Česká republika - Polská republika a INTERREG IIIA Česká republika – Slovenská republika.

V roce 2008 Moravskoslezský kraj čerpal prostředky z EU ve výši 283,9 mil. Kč. Ve srovnání s předcházejícími roky došlo ke zvýšení prostředků na program v rámci EHP/Norsko, kde byly prostředky vyčleněny na zpřístupnění územně plánovací dokumentace prostřednictvím webových technologií. Tabulka č. 4.11 zobrazuje programy financované z evropských zdrojů.

Tabulka č. 4.11: Programy financované z evropských zdrojů v letech 2005 – 2008 v tis. Kč

Operační program	2005	2006	2007	2008
SROP	101 232	135 012	211 658	222 899
OP Infrastruktura	49 019	42 850	0	0
OP Rozvoj lidských zdrojů	863	35 823	58 437	48 837
INTERREG IIIA	0	0	509	13
EHP/Norsko	0	78	1	6 573
Program LIFE	0	0	5 443	5 604
Celkem	151 114	213 763	276 048	283 926

Zdroj: Moravskoslezský kraj, vlastní zpracování, [online], [2010-04-09]. Dostupné z WWW: < <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/> >.

Úvěry

Kraje využívají pro financování veřejný statků a služeb jiného návratného zdroje – úvěrů. Jedná se o častou formu získávání finančních prostředků pro realizaci investic. Podle doby splatnosti rozlišujeme krátkodobé úvěry, střednědobé a dlouhodobé úvěry.

Krátkodobé úvěry jsou úvěry se splatností do jednoho roku, resp. do konce kalendářního roku a měly by sloužit k dočasnému doplnění především běžných příjmů rozpočtu kraje. K čerpání krátkodobého úvěru dochází v případech, kdy kraj nemá finanční rezervy k překonání situace časového nesouladu mezi tokem příjmů a výdajů rozpočtu. Jedná se především o kontokorentní úvěr nebo překlenovací úvěr.

Střednědobé úvěry jsou úvěry se splatností od jednoho do pěti let. Jedná se z pravidla o účelové úvěry, kde ke splácení jistiny a úroků dochází podle splátkového kalendáře, který

je součástí smlouvy o poskytnutí úvěru. Získané prostředky by měly kraje použít na kapitálové výdaje.

Dlouhodobé úvěry představují úvěry se splatností delší než pět let. Jejich využití je zejména při financování investic do infrastruktury (např. silnice II. a III. třídy) a dalších projektů s velmi dlouhou návratností.

Mezi výhody využívání úvěrů patří především dostupnost v porovnání s ostatními cizími zdroji financování, menší administrativní náročnost, možnost čerpání i malého objemu prostředků a různé délky splatnosti prostředků získaných z úvěru. Mezi nevýhody využívání úvěrů patří zejména potřeba zajištění úvěru a omezené nakládání s tímto majetkem.

V dnešní době se stává problémem získat finanční prostředky pro realizaci rozvojových projektů, a to nejen pro podniky, ale i pro orgány státní správy nebo samosprávy. Pak je jednou z možností jak získat prostředky je spolupráce s Evropskou investiční bankou (EIB), která je finanční institucí EU a poskytuje úvěry na konkrétní investiční projekty.

V roce 2005 uzavřel Moravskoslezský kraj smlouvu o financování projektu Česká republika – Infrastruktura v Moravskoslezském kraji s Evropskou investiční bankou, která byla uzavřená v celkové výši 1,1 mld. Kč. Tato otevřená úvěrová linka byla uzavřena Moravskoslezským krajem za účelem dlouhodobého financování investičních akcí především v odvětví dopravy. Moravskoslezský kraj v roce 2005 použil ke krytí svých výdajů prostředky ve výši 100 mil. Kč, které byly poskytnuté v rámci 1. tranše úvěrového rámce od EIB.

V roce 2006 poskytla EIB Moravskoslezskému kraji ke krytí svých výdajů prostředky ve výši 500 mil. Kč. Jednalo se o prostředky poskytnuté v rámci druhé, třetí a čtvrté tranše úvěrové linky. Ke konci sledovaného období bylo skutečně čerpáno 466 mil. Kč, tj. 93,2 %. Největší částka byla použita na financování Letiště Leoše Janáčka – odbavovací zařízení pro cestující a zavazadla.

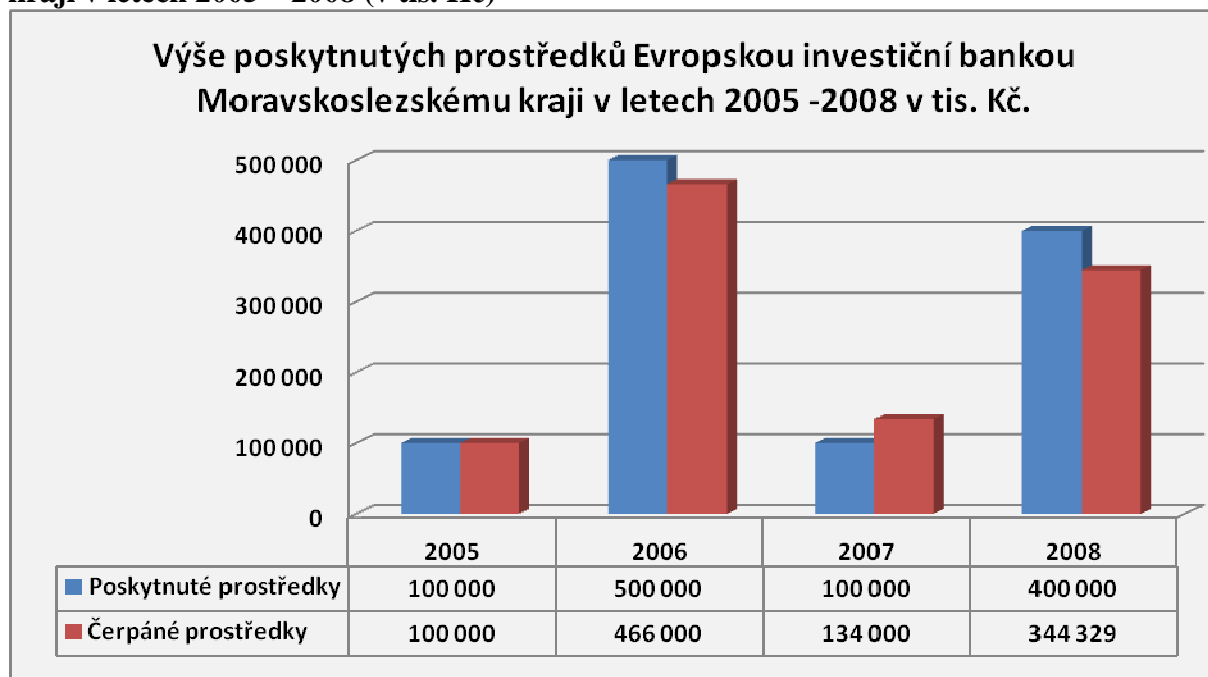
Moravskoslezský kraj v roce 2007 čerpal v rámci 5. tranše úvěrové linky od EIB finanční prostředky ve výši 100 mil. Kč, přičemž skutečné čerpání bylo ve výši 134 mil. Kč. V tomto roce byl použit úvěr, který kraj nevyčerpal v roce 2006. V tomto období směřoval největší objem na financování – Silnice II/461 ulice Bílovecká, Opava – II. stavba, II. etapa.

V průběhu let 2005 až 2007 použil kraj ke krytí svých výdajů cizí zdroje ve výši 700 mil. Kč. V roce 2008 kraj odčerpal zbývající část úvěru ve výši 400 mil. Kč, a to v rámci šesté tranše této úvěrové linky. Kraj vyčerpal ke konci období pouze 344,3 mil. Kč. Zbývající část (0,5 mil. Kč) byla použita na počátku roku 2009. Splácení jistiny tohoto úvěru

je rozloženo rovnoměrně na léta 2009 až 2018. V příloze č. 4 je uveden přehled projektů financovaných z EIB včetně výše půjčených prostředků.

Lepší představu o poskytnutí a čerpání prostředků zobrazuje graf č. 4.3.

Graf č. 4.3: Poskytnuté prostředky od Evropské investiční banky Moravskoslezskému kraji v letech 2005 – 2008 (v tis. Kč)

Zdroj: Moravskoslezský kraj, vlastní zpracování, [online], [2010-04-10]. Dostupné z WWW: < <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/>>.

Moravskoslezský kraj rovněž uzavřel v roce 2005 smlouvu s Českou spořitelnou o kontokorentním úvěru, který byl ve výši 500 mil. Kč a sloužil výhradně na překlenutí časového nesouladu mezi tvorbou a potřebou finančních zdrojů provozního charakteru. V letech 2005 až 2008 nebylo Moravskoslezským krajem uskutečněno jeho čerpání.

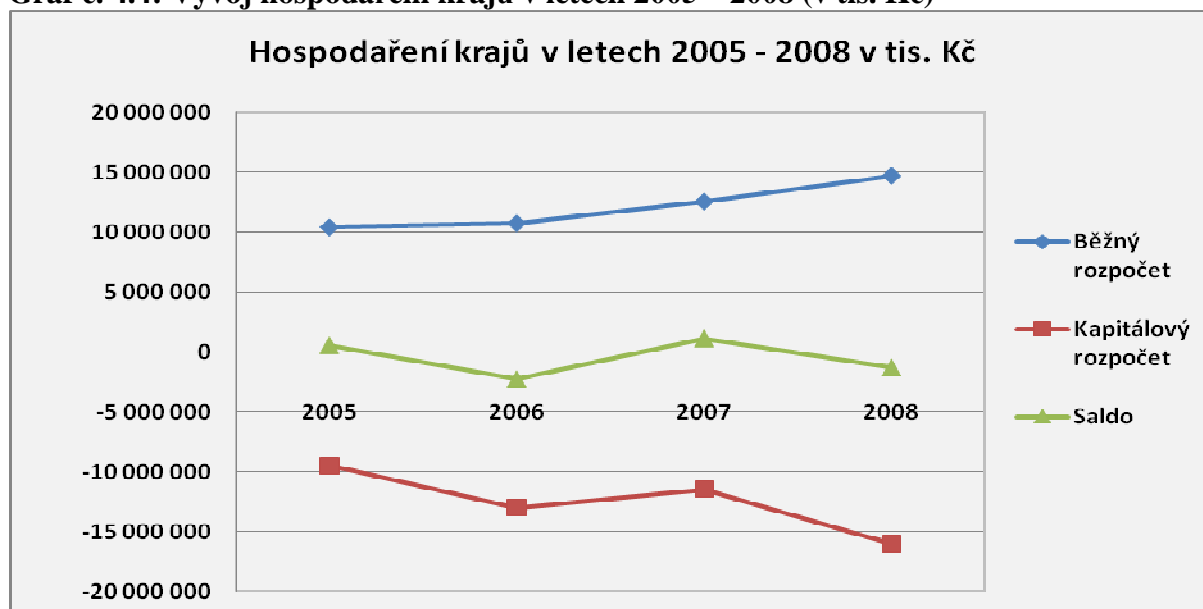
Na základě uzavřené smlouvy se Státním fondem dopravní infrastruktury (SFDI) byly Moravskoslezskému kraji v roce 2008 poskytnuty návratné finanční prostředky určené k předfinancování výdajů, které mají být kryty z evropských finančních zdrojů u akcí výstavby, modernizace a oprav silnic II. a III. tříd v Moravskoslezském kraji ve výši 153 mil. Kč. Současně z těchto přijatých prostředků kraj vrátil SFDI částku ve výši 71,1 mil. Kč, zbývající částka ve výši 81,9 mil. Kč bude fondu vrácena v roce 2009.

4.3 Shrnutí kapitoly

Kraje mohou v případě financování investičních akcí použít vlastní zdroje, a pokud nemají kraje ve svém rozpočtu dostatek vlastních finančních prostředků, lze využít cizích zdrojů (např. využít dotace ze státního rozpočtu, z fondů EU nebo úvěru).

Hospodaření krajů v letech 2005 – 2008 zobrazuje graf č. 4.4. Z něho vyplývá, že kapitálové příjmy krajů nejsou pokryty v dostatečné výši, aby mohly být využity pro financování investiční činnosti krajů. Proto je nutné využívat i další zdroje, a to převážně zdroje cizí. Mezi nejvýznamnější cizí zdroje krajů pro investiční činnost patří investiční dotace, úvěry a zdroje z EU.

Graf č. 4.4: Vývoj hospodaření krajů v letech 2005 – 2008 (v tis. Kč)

Zdroj: Ministerstvo financí – ARIS RARIS, vlastní zpracování, [online], [2010-04-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iariusuc/index.pl>>.

Celkové dotace krajů se v letech 2005 – 2008 pohybovaly v rozmezí 70 až 78 mld. Kč. Největší podíl z přijatých dotací činily dotace neinvestiční, které se pohybovaly v rozmezí 68 až 74 mld. Kč. Ve všech sledovaných letech měl nejvyšší neinvestiční dotace kraj Moravskoslezský, dále kraj Jihomoravský a Středočeský. Naopak nejnižší neinvestiční dotace měl kraj Karlovarský, Liberecký a Plzeňský.

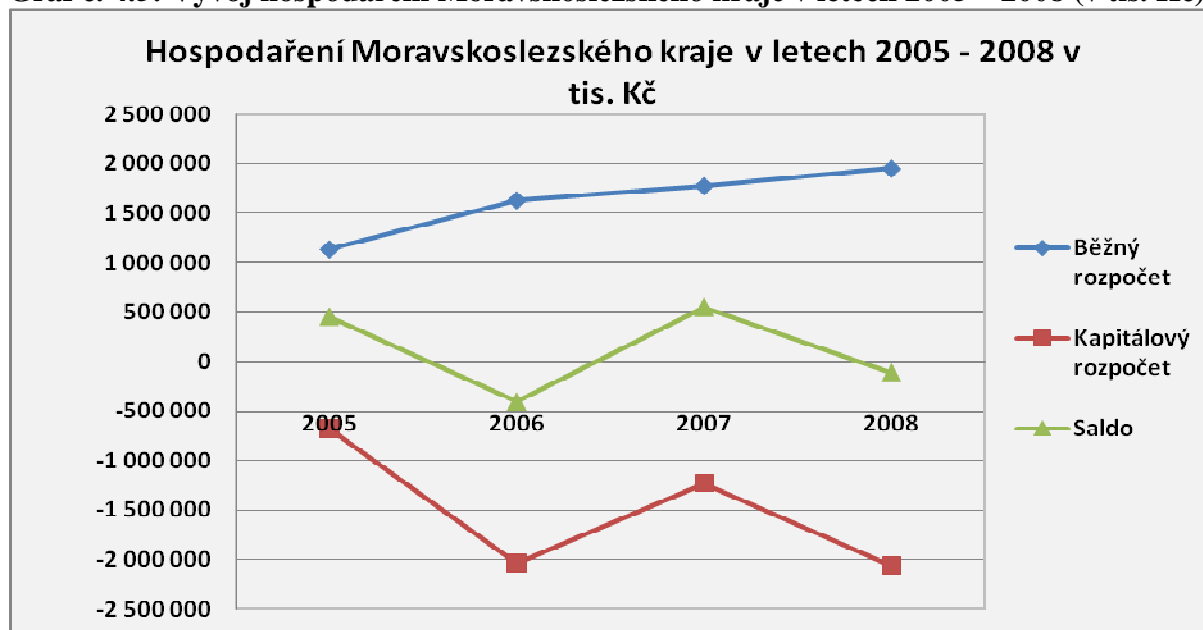
Neinvestiční dotace krajů na jednoho obyvatele se ve sledovaném období pohybovaly v rozmezí 6.765 až 9.431 Kč. S největším objemem neinvestičních dotací na jednoho obyvatele disponoval v letech 2005 – 2008 v průměru kraj Zlínský a Jihočeský. Nejnižší neinvestiční dotace měl kraj Středočeský a Jihomoravský. Moravskoslezský kraj se nacházel v průměru na čtvrtém místě co se týká přepočtu na jednoho obyvatele.

Investiční dotace krajů se v letech 2005 až 2008 pohybovaly v rozmezí 2 až 5 mld. Kč. Největší nárůst investičních dotací kraje zaznamenaly v roce 2007, které dosáhly výše 4,3 mld. Kč. Největší objem prostředků ve všech letech poskytlo Ministerstvo pro místní rozvoj. S největším množstvím investičních dotací disponoval v jednotlivých letech kraj Ústecký, následovaný krajem Středočeským a Moravskoslezským.

Investiční dotace krajů na jednoho obyvatele se ve sledovaných letech pohybovaly v rozmezí ve výši 45 až 2.420 Kč. Největší investiční dotace na jednoho obyvatele v letech 2005 až 2008 měl v průměru Ústecký kraj, Královéhradecký a Moravskoslezský kraj. Kraj Liberecký a Zlínský měl ve sledovaném období nejnižší investiční dotace na jednoho obyvatele.

Moravskoslezský kraj v rámci běžného rozpočtu vždy zaznamenal přebytek, který se ve sledovaném období zvyšoval. V roce 2005 a 2007 dosáhl kraj přebytku hospodaření, který byl použit na investice a další rozvojové programy schválené zastupitelstvem Moravskoslezského kraje. V roce 2006 a 2008 nepostačoval přebytek běžného rozpočtu, kapitálové příjmy a ani investiční dotace kraje na pokrytí investičních výdajů. Graf č. 4.5 znázorňuje hospodaření Moravskoslezského kraje v letech 2005 – 2008.

Graf č. 4.5: Vývoj hospodaření Moravskoslezského kraje v letech 2005 – 2008 (v tis. Kč)

Zdroj: Ministerstvo financí – ARIS RARIS, vlastní zpracování, [online], [2010-04-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iariusuc/index.pl>>.

Z grafu je zřejmé, že Moravskoslezský kraj v rámci běžného rozpočtu vždy zaznamenal přebytek, který se ve sledovaném období zvyšoval. V roce 2005 a 2007 dosáhl kraj přebytku hospodaření, který byl použit na investice a další rozvojové programy schválené

zastupitelstvem Moravskoslezského kraje. V roce 2006 a 2008 nepostačoval přebytek běžného rozpočtu, kapitálové příjmy a ani investiční dotace kraje na pokrytí investičních výdajů. Tyto deficity byly pokryty přebytkem hospodaření v minulých letech a úvěrem, který kraj přijal od Evropské investiční banky.

Moravskoslezský kraj v letech 2005 až 2008 přijal celkové dotace v rozmezí 9 až 11 mld. Kč. Z toho největší podíl činily dotace neinvestiční. Největšího objemu neinvestičních dotací dosáhl Moravskoslezský kraj v roce 2006, které byly ve výši 10,5 mld. Kč.

Investiční dotace Moravskoslezského kraje byly v jednotlivých letech v rozmezí 0,4 až 0,6 mld. Kč. Podíl investičních dotací se na celkovém objemu přijatých dotací pohyboval v rozmezí 2,3 až 5,4 %. V roce 2008 zaznamenal kraj největší nárůst investičních dotací, které dosáhly výše 246,3 mil. Kč. Z pohledu postavení mezi ostatními kraji ČR se Moravskoslezský kraj pohyboval ve sledovaném období na druhém až pátém místě. Co se týká porovnání Moravskoslezské kraje s ostatními kraji na jednoho obyvatele, se Moravskoslezský kraj v průměru pohyboval na třetím místě. V rámci investičních dotací krajů na jednoho obyvatele se ve sledovaném období podílel 7 %.

Často využívaným cizím zdrojem financování jsou úvěry. Jejich výhodou je dostupnost (v porovnání s ostatními cizími zdroji financování) a nevýhodou je potřeba zajištění úvěru. Moravskoslezský kraj ve sledovaném období nevyužil možnost čerpat kontokorentní úvěr, který byl sjednán v roce 2005 s Českou spořitelnou, a který byl ve výši 500 mil. Kč. V tomto roce uzavřel také Moravskoslezský kraj smlouvu o financování projektu Česká republika – Infrastruktura v Moravskoslezském kraji s Evropskou investiční bankou, která byla uzavřená v celkové výši 1,1 mld. Kč. Tato otevřená úvěrová linka byla uzavřena Moravskoslezským krajem za účelem dlouhodobého financování investičních akcí především v odvětví dopravy.

5 ZÁVĚR

Rozpočet je druhým z pilířů, vedle majetku, na kterém stojí hospodaření územně samosprávných celků. Územní rozpočty byly do roku 2000 tvořeny rozpočty obcí, rozpočty krajů, rozpočty magistrátních měst a rozpočty dobrovolných svazků obcí.

Vznik vyšších územních samosprávných celků byl významným krokem územní reformy veřejné správy. K 1. 1. 2003 byly zrušeny okresní úřady a výkon státní správy, který byl v jejich kompetenci, přešel z hlavní části na kraje. Na kraje tak přešly nové zřizovatelské funkce a kompetence, což znamenalo potřebu jejich krytí finančními prostředky.

Kraje vznikly podle ústavního zákona č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územně samosprávných celků a o změně ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústavy ČR, ve znění pozdějších předpisů. Postavení a působnost kraje a jeho orgánů upravuje zákon č. 129/2000 Sb., o krajích a další obecně závazné právní předpisy.

Se vznikem krajského uspořádání došlo ke změnám finančních toků v regionech a vznikl tak nový systém financování krajského zřízení i některých dalších subjektů působících na daném území regionu.

Hypotézou řešení diplomové práce bylo, že rozhodující podíl kapitálových zdrojů na financování investiční činnosti krajů tvoří dotace. V letech 2005 až 2008 se podílely vlastní příjmy krajů na kapitálových výdajích v rozmezí 73,9 – 83,9 %, zbylých 16,1 až 26,1 % tvořily investiční dotace krajů. Analýza údajů o investiční činnosti krajů ukázala, že i když kraje financují velké množství investičních akcí z investičních dotací, jsou tyto zdroje nedostatečné, proto se kraje neobejdou bez využívání vlastních zdrojů, tudíž se hypotézu nepodařilo potvrdit.

Cílem diplomové práce bylo zhodnotit hospodaření Moravskoslezského kraje z pohledu jeho postavení mezi kraji ČR a zhodnotit způsoby získávání finančních prostředků na investiční činnost kraje. Z hlediska příjmů a výdajů na jednoho obyvatele se Moravskoslezský kraj v porovnání s ostatními kraji pohyboval vždy na posledních místech. V rámci celkových příjmů krajů na jednoho obyvatele se ve sledovaném období podílel 7 %. Nejnižší celkové příjmy na jednoho obyvatele měl kraj v roce 2005, které činily 11.302 Kč. Z hlediska celkových výdajů se kraj na jednoho obyvatele v letech 2005 až 2008 podílel 6 %. Moravskoslezský kraj se v rámci neinvestičních dotací na jednoho obyvatele nacházel v průměru na čtvrtém místě a z hlediska investičních dotací na třetím místě. Tento cíl práce

byl naplněn, bylo zhodnoceno a analyzováno hospodaření Moravskoslezského kraje a následně zhodnoceny způsoby získávání finančních prostředků na investiční činnost kraje.

Celkové příjmy krajů se v letech 2005 – 2008 každým rokem zvyšovaly. Celkové příjmy rozpočtů krajů se ve sledovaném období pohybovaly v rozmezí 113 až 134 mld. Kč, přičemž nejvyšší celkové příjmy měl kraj Středočeský a nejnižšími příjmy měl kraj Karlovarský. Hlavním zdrojem krajských příjmů byly dotace ze státního rozpočtu nebo státních fondů. Jejich výše se v letech 2005 až 2008 pohybovala v rozmezí 70 až 78 mld. Kč a podíl se na celkových příjmech pohyboval v rozmezí 58,7 – 62,7 %. Nejvyšší podíl dotací byl v roce 2006 a naopak nejnižší byl v roce 2008.

Daňové příjmy představovaly druhou nejvýznamnější položku v příjmech krajů. K 1. 1. 2005 byla přijata novela zákona o rozpočtovém určení daní, kde došlo ke změně podílu krajů na sdílených daních z 3,1 % na 8,92 %. V letech 2005 až 2008 se jejich výše každým rokem zvyšovala. Podíl daňových příjmů se na celkových příjmech pohyboval v rozmezí 34,9 až 39,9 %. S největším objemem daňových příjmů disponoval ve všech letech kraj Středočeský a s nejnižším objemem kraj Karlovarský.

Celkové výdaje krajů se v letech 2005 – 2008 pohybovaly v rozmezí 112 až 134 mld. Kč a kromě roku 2007 se zvyšovaly. Ve všech sledovaných letech měl nejvyšší celkové výdaje kraj Středočeský a nejnižší kraj Karlovarský. Největší výdaje na jednoho obyvatele měl ve sledovaném období kraj Vysočina, Jihočeský a Královéhradecký kraj. Kraj Jihomoravský v letech 2005, 2006 a 2008 měl nejnižší celkové výdaje na jednoho obyvatele. Největší část výdajů tvořily výdaje běžné, které představovaly 86,4 % celkových výdajů. Jednalo se nejčastěji o neinvestiční příspěvky do odvětví školství a příspěvky na činnost příspěvkových organizací. Zbývající část krajských výdajů má investiční charakter. Většina objemu kapitálových výdajů je využívána na udržování současného stavu.

V porovnání s ostatními kraji se z hlediska celkových příjmů Moravskoslezský kraj nacházel ve sledovaném období na druhém místě, hned po Středočeském kraji, a to 12,5 %. V rámci daňových příjmů zaujímal Moravskoslezský kraj také druhé místo. Co se týká nedaňových příjmů tak se kraj v průměru ve sledovaných letech umístil na sedmém místě a v rámci kapitálových příjmů na třetím místě. Moravskoslezský kraj disponoval ve všech letech s největším objemem dotací, které činily 14 % z celkových dotací krajů.

V celkovém souhrnu výdajů se kraj v letech 2005 až 2008 umístil také na druhém místě, hned po Středočeském kraji. Z celkových výdajů krajů se Moravskoslezský kraj podílel

12,3 % a z hlediska běžných výdajů se kraj podílel 10,7 %. V rámci kapitálových výdajů se Moravskoslezský kraj umístil v roce 2007 na prvním místě, ale v ostatních letech dosáhl druhého místa. Co se týká porovnání Moravskoslezské kraje s ostatními kraji na jednoho obyvatele, se Moravskoslezský kraj pohyboval mezi posledním a předposledním místem. V rámci celkových příjmů krajů na jednoho obyvatele se ve sledovaném období podílel 7 %. Z hlediska celkových výdajů se kraj na jednoho obyvatele v letech 2005 až 2008 podílel 6 %.

Kraje mají v případě zajišťování finančních zdrojů na realizaci investičních potřeb několik možností. První možnost je použít vlastní zdroje (prodej majetku, přebytek běžné části rozpočtu). Moravskoslezský kraj v rámci běžného rozpočtu vždy zaznamenal přebytek, který se ve sledovaném období zvyšoval. V roce 2005 a 2007 dosáhl kraj přebytku hospodaření, který byl použit na investice a další rozvojové programy schválené zastupitelstvem Moravskoslezského kraje. V roce 2006 a 2008 nepostačoval přebytek běžného rozpočtu, kapitálové příjmy a ani investiční dotace kraje na pokrytí investičních výdajů. Tyto deficity byly pokryty přebytkem hospodaření v minulých letech a úvěrem, který kraj přijal od Evropské investiční banky.

Jako další možnost, mohou kraje využívat i další zdroje, a to převážně zdroje cizí. Pro financování investiční činnosti krajů lze použít investiční dotace, které jsou poskytovány ze státního rozpočtu či ze státních fondů atd. V letech 2005 až 2008 byl podíl investičních dotací na celkových přijatých dotacích Moravskoslezského kraje v rozmezí 2,3 až 5,4 %. Podíl investičních dotací se na kapitálových výdajích Moravskoslezského kraje pohyboval v rozmezí 11 až 39 %.

Dalším zdrojem při nedostatku vlastních zdrojů kraje je možno využít úvěr, který představuje pro kraje v současnosti nejdostupnější cizí zdroj. Moravskoslezský kraj uzavřel v roce 2005 smlouvu o financování projektu Česká republika – Infrastruktura v Moravskoslezském kraji s Evropskou investiční bankou. Tato smlouva byla uzavřená v celkové výši 1,1 mld. Kč a byla vyčerpána v průběhu let 2005 až 2008. Moravskoslezský kraj také uzavřel v roce 2005 smlouvu s Českou spořitelnou o čerpání kontokorentního úvěru, který byl sjednán ve výši 500.000 tis. Kč, ale nebyl ve sledovaném období čerpán.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie

1. COGAN, R.: *Krajské zřízení*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. 440s. ISBN 80-7357-041-6.
2. KOUDELKA, Z.: *Samospráva*. 1. vyd. Praha: LINDE 2007, 399s. ISBN 80-7201-665-5.
3. MARKOVÁ, H.: *Finance obcí, měst a krajů*. 1. vyd. Praha: ORAC, 2000. 190s. ISBN 80-86199-23-1.
4. PEKOVÁ, J; PILNÝ, J; JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. vyd. Praha: ASPI 2008. 712s. ISBN 978-80-7357-351-5.
5. PEKOVÁ, J.: *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vyd. Praha: MANAGEMENT PRESS 2004. 375s. ISBN 80-7261-086-4.
6. SCHNEIDEROVÁ, I.: *Rozpočtová skladba v roce 2009*. 1. vyd. Rožďalovice: REVOS-L 2009. 262s. ISBN 80-903160-8-9.

Legislativa

7. Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích.
8. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.
9. Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů.
10. Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, ve znění pozdějších předpisů.
11. Zákon č. 157/2000 Sb., o přechodu některých věcí, práv a závazků z majetku České republiky do majetků krajů.

Elektronické zdroje

12. Asociace krajů České republiky [online], [cit. 2009-11-10]. Dostupné z WWW: <http://www.asociacekrajů.cz/>.
13. Český statistický úřad [online], [cit. 2009-12-12]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/>.
14. Ministerstvo financí [online], [cit. 2010-03-10]. Dostupné z WWW: <http://www.info.mfcr.cz/aris/>.

15. Moravskoslezský kraj [online], [cit. 2010-03-15]. Dostupné z WWW: <<http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/rozpocet.html>>.
16. Jihočeský kraj [online], [cit. 2010-03-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.kraj-jihocesky.cz/>>.
17. Jihomoravský kraj [online], [cit. 2010-03-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.kr-jihomoravsky.cz/>>.
18. Karlovarský kraj [online], [cit. 2010-03-15]. Dostupné z WWW: <http://www.kr-karlovarsky.cz/kraj_cz>.
19. Královéhradecký kraj [online], [cit. 2010-03-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.kr-kralovehradecky.cz/>>.
20. Liberecký kraj [online], [cit. 2010-03-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.kraj-lbc.cz/>>.
21. Olomoucký kraj [online], [cit. 2010-03-15]. Dostupné z WWW: <http://www.kr-olomoucky.cz/OlomouckyKraj/Aktuality_CZ.htm?dontSwitchPosting=1&lang=CZ>.
22. Pardubický kraj [online], [cit. 2010-03-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.pardubickykraj.cz/index.asp?thema=3963&category=&>>.
23. Plzeňský kraj [online], [cit. 2010-03-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.kr-plzensky.cz/>>.
24. Středočeský kraj [online], [cit. 2010-03-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.kr-stredocesky.cz/portal>>.
25. Ústecký kraj [online], [cit. 2010-03-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.kr-ustecky.cz/>>.
26. Kraj Vysočina [online], [cit. 2010-03-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.kr-vysocina.cz/>>.
27. Zlínský kraj [online], [cit. 2010-03-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.kr-zlinsky.cz/>>.

SEZNAM ZKRATEK

ČSR	Československá republika
KÚ	Krajský úřad
EU	Evropská unie
EHP	Evropský hospodářský prostor
ŠROP	Společný regionální operační program
OP	Operační program
EIB	Evropská investiční banka
SFDI	Státní fond dopravní infrastruktury

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 30. dubna 2010

.....

jméno a příjmení studenta

Jana Maluchy 26/4, 700 30 Ostrava-Dubina

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 – Procentní podíl jednotlivých krajů podílejících se na celostátním hrubém výnosu daně

Příloha č. 2 – Příjmy a výdaje jednotlivých krajů za léta 2005 až 2008

Příloha č. 3 – Přehled dotačních programů Moravskoslezského kraje vyhlášených v letech 2005 – 2008 a délka jejich financování

Příloha č. 4 – Přehled projektů Moravskoslezského kraje financovaných z Evropské investiční banky v letech 2005 až 2008

Příloha č. 5 – Počet obyvatel v jednotlivých krajích v letech 2005 – 2008

Příloha č. 1

Procentní podíl jednotlivých krajů podílejících se na celostátním hrubém výnosu daně

Kraj	Procento
Praha	3,183684
Středočeský	13,774311
Jihočeský	8,607201
Plzeňský	7,248716
Karlovarský	3,772990
Ústecký	8,242502
Liberecký	4,681207
Královéhradecký	6,442233
Pardubický	5,555168
Vysočina	7,338590
Jihomoravský	9,526055
Olomoucký	6,751705
Zlínský	5,251503
Moravskoslezský	9,624135
Úhrn	100,000000

Zdroj: zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, ve znění pozdějších předpis, vlastní zpracování.

Příloha č. 2

Příjmy a výdaje jednotlivých krajů za léta 2005 až 2008

Příjmy a výdaje krajů za rok 2005 a 2006

Kraj	2005		2006	
	Příjmy	Výdaje	Příjmy	Výdaje
Jihočeský	8 755 432	8 500 762	9 362 261	9 931 194
Vysočina	7 441 431	7 238 617	7 953 016	7 895 290
Karlovarský	4 088 399	4 171 759	4 431 475	4 265 691
Olomoucký	8 242 486	8 362 292	8 912 554	9 368 942
Královéhradecký	7 510 777	7 529 716	8 026 264	8 040 843
Liberecký	5 456 171	5 491 176	5 806 655	5 847 970
Pardubický	6 596 069	7 748 794	7 119 370	7 691 992
Zlínský	7 753 715	7 587 685	7 976 155	8 380 648
Středočeský	15 498 149	14 959 975	15 309 625	15 300 333
Plzeňský	7 728 828	7 282 102	7 489 763	7 154 321
Ústecký	12 790 590	12 485 820	11 149 546	11 093 036
Jihomoravský	13 848 303	14 047 096	13 377 885	13 809 901
Moravskoslezský	15 433 045	14 883 443	15 212 858	15 617 428

Zdroj: Ministerstvo financí – ARIS RARIS, vlastní zpracování, [online], [2010-03-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iariusuc/index.pl>>.

Příjmy a výdaje krajů za rok 2007 a 2008

Kraj	2007		2008	
	Příjmy	Výdaje	Příjmy	Výdaje
Jihočeský	9 572 234	9 585 178	10 098 779	10 168 861
Vysočina	8 183 057	8 055 450	8 729 282	8 337 997
Karlovarský	4 420 597	4 232 027	4 790 634	4 638 769
Olomoucký	8 860 892	8 997 675	9 138 272	9 659 353
Královéhradecký	8 101 916	8 488 054	8 492 130	8 696 735
Liberecký	5 914 926	5 945 673	6 187 647	6 452 187
Pardubický	7 298 868	7 748 794	7 445 922	7 500 056
Zlínský	7 753 715	7 587 685	7 883 581	8 118 780
Středočeský	15 498 149	14 959 975	16 667 794	17 191 236
Plzeňský	7 728 828	7 282 102	8 159 814	7 931 599
Ústecký	12 790 590	12 485 820	12 868 386	13 170 694
Jihomoravský	13 848 303	14 047 096	14 902 368	14 697 982
Moravskoslezský	15 433 045	14 883 443	16 363 161	16 474 979

Zdroj: Ministerstvo financí – ARIS RARIS, vlastní zpracování, [online], [2010-03-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iariusuc/index.pl>>.

Příloha č. 3

Přehled dotačních programů Moravskoslezského kraje vyhlášených v letech 2005 – 2008 a délka jejich financování.

Dotační programy vyhlášené v roce 2005

Odvětví	Název dotačního programu	Délka financování
Regionálního rozvoje	Úprava lyžařských běžeckých tras	2004-05, 2005-06
	Příprava projektů pro získání finančních prostředků z EU	2004-06, 2005-06
	Podpora zaměstnanosti v Moravskoslezském kraji	2004-06
	Podpora obnovy a rozvoje venkova Moravskoslezského kraje	2005-06
Životního prostředí	Podpora přípravy projektů v oblasti ochrany vod	2002-05
	Projekty v oblasti životního prostředí a zemědělství	2003-05
	Podpora aktivit v oblasti životního prostředí	2005
	Drobné vodohospodářské ekologické akce	2005
	Podpora obcím-zpracování koncepcí v oblasti životního prostředí	2005
	Podpora přípravy projektů v oblasti životního prostředí	2006 - 07
Dopravy	Zvyšování pasivní bezpečnosti na pozemních komunikacích	2005
Školství	Tělovýchovná činnost	2005
	Využití volného času dětí a mládeže	2005
	Prevence sociálně patologických jevů	2005
	Celoživotní vzdělávání osob se zdravotním postižením	2005
	Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta	2005
Kultury	Podpora kultury	2005
	Podpora národnostních menšin	2005
	Podpora profesionál. divadel, symfonických orchestrů a pěv. sborů	2005
	Obnova kulturních památek a památkově chráněných nemovitostí	2005
Zdravotnictví	Speciální zdravotní programy	2005
Sociálních věcí	Program protidrogové politiky kraje	2005
	Program rozvoje sociálních služeb kraje	2005
	Podpora nestátních neziskových organizací poskytující soc. služby	2005

Zdroj: Moravskoslezský kraj, vlastní zpracování, [online]. [2010-03-27]. Dostupné z WWW: <http://verejnasprava.kr-moravskoslezsky.cz/zav_ucet.html>.

Dotační programy vyhlášené v roce 2006

Odvětví	Název dotačního programu	Délka financování
Regionálního rozvoje	Úprava lyžařských běžeckých tras	2005-06, 2006-07
	Příprava projektů pro získání finančních prostředků z EU	2004-06, 2005-06, 2006-07
	Podpora zaměstnanosti v Moravskoslezském kraji	2004-06
	Podpora obnovy a rozvoje venkova Moravskoslezského kraje	2005-06, 2006-07
Životního prostředí	Podpora aktivit v oblasti životního prostředí	2006
	Drobné vodohospodářské ekologické akce	2006-07
	Podpora přípravy projektů v oblasti životního prostředí	2006-08
Dopravy	Zvyšování pasivní bezpečnosti na pozemních komunikacích	2005-06, 2006-07
Školství	Tělovýchovná činnost	2006
	Využití volného času dětí a mládeže	2006
	Prevence sociálně patologických jevů	2006
	Celoživotní vzdělávání osob se zdravotním postižením	2006
	Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta	2006
Kultury	Podpora kultury	2006
	Podpora národnostních menšin	2006
	Obnova kulturních památek a památkově chráněných nemovitostí	2006
Zdravotnictví	Speciální zdravotnické programy	2006
Sociálních věcí	Program protidrogové politiky kraje	2006
	Program rozvoje sociálních služeb kraje	2006
	Podpora nestátních neziskových organizací poskytující soc. služby	2006

Zdroj: Moravskoslezský kraj, vlastní zpracování, [online]. [2010-03-27]. Dostupné z WWW: <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/zav_ucet.html>.

Dotační programy vyhlášené v roce 2007

Odvětví	Název dotačního programu	Délka financování
Regionálního rozvoje	Úprava lyžařských běžeckých tras	2006-07, 2007-08
	Podpora přípravy projektové dokumentace pro získání finančních prostředků z EU	2006-07, 2007-08
	Podpora obnovy a rozvoje venkova Moravskoslezského kraje	2006-07, 2007-08
Dopravy	Zvyšování pasivní bezpečnosti na pozemních komunikacích	2006-07, 2007-08
Školství	Tělovýchovná činnost	2007
	Využití volného času dětí a mládeže, celoživotní vzdělávání osob se zdravotním postižením	2007
	Prevence sociálně patologických jevů	2007
	Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta	2006-07, 2007-08
Kultury	Podpora aktivit v oblasti kultury	2007
	Podpora národnostních menšin	2007
	Obnova kulturních památek a památkově chráněných nemovitostí	2007
Zdravotnictví	Speciální zdravotnické programy	2007
Životního prostředí	Podpora aktivit v oblasti životního prostředí	2007
	Drobné vodohospodářské akce	2006-07, 2007-08
	Podpora přípravy projektů v oblasti životního prostředí a zemědělství	2006-08, 2007-09
	Projekty v oblasti životního prostředí a zemědělství	2003-07
Sociálních věcí	Vyrovňování příležitostí pro občany se zdravotním postižením	2007
	Program protidrogové politiky kraje	2007
	Program rozvoje sociálních služeb kraje	2007

Zdroj: Moravskoslezský kraj, vlastní zpracování, [online]. [2010-03-27]. Dostupné z WWW: <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/zav_ucet.html>.

Dotační programy vyhlášené v roce 2008

Odvětví	Název dotačního programu	Délka financování
Regionálního rozvoje	Program na podporu přípravy projektové dokumentace pro Regionální operační program NUTS II Moravskoslezsko 2007-2013	2006-10
	Úprava lyžařských běžeckých tras	2007-08, 2008-09
	Program na podporu přípravy projekt. dokumentace	2007-09, 2008-09
	Podpora obnovy a rozvoje venkova Moravskoslezského kraje	2007, 2008
Dopravy	Zvyšování pasivní bezpečnosti na pozemních komunikacích	2007-10, 2008-09
Školství	Sport	2008
	Využití volného času dětí a mládeže, celoživotní vzdělávání osob se zdravotním postižením	2008
	Prevence sociálně patologických jevů	2008
	Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta	2007-08, 2008-09
Kultury	Program podpory aktivit v oblasti kultury	2008
	Program podpory aktivit příslušníků národnostních menšin žijících na území Moravskoslezského kraje	2008
	Podpora obnovy kulturních památek a památkově chráněných nemovitostí Moravskoslezského kraje	2008-09
Zdravotnictví	Podpora projektů v odvětví zdravotnictví	2008
Životního prostředí a Zemědělství	Podpora aktivit v oblasti životního prostředí	2008
	Drobné vodohospodářské akce	2007-08, 2008-09
	Podpora přípravy projektů v oblasti životního prostředí a zemědělství	2005-09, 2007-09, 2008-09
Sociálních věcí	Program realizace specifických opatření Moravskoslezského krajského plánu vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením	2008
	Program protidrogové politiky kraje	2008
	Program rozvoje sociálních služeb kraje	2008
	Program podpory zvýšení kvality sociálních služeb poskytovaných v Moravskoslezském kraji	2008

Zdroj: Moravskoslezský kraj, vlastní zpracování, [online]. [2010-03-27]. Dostupné z WWW: <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/zav_ucet.html>.

Příloha č. 4

Přehled projektů Moravskoslezského kraje financovaných z Evropské investiční banky v letech 2005 – 2008

Projekty financované z 1. tranší Evropské investiční banky (v tis. Kč)

Název projektu	Úvěr EIB 2005
Modernizace a rozšíření letiště Ostrava – Mošnov, dostavba odbavovací haly	40 380,1
II/462 Větrkovice – Jelenice obchvat (I. stavba Větrkovice) km 0-1,57	10 692,0
II/477 Ostrava ul. Bohumínská – Frýdecká, km 2,685 – 6,335	14 151,0
II/449 a II/445 Rýmařov – Ondřejov rekonstrukce silnice km 0,0-11,4, I. stavba	10 919,0
Rekonstrukce a oprava kostela sv. Josefa ve Fulneku	5 653,7
Rekonstrukce a obnova Muzea ve Frenštátě pod Radhoštěm	2 589,8
Ústav sociální péče pro mládež Pržno – dostavba areálu	15 614,4
Celkem	100 000,0

Zdroj: Moravskoslezský kraj, vlastní zpracování, [online]. [2010-03-27]. Dostupné z WWW: <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/zav_ucet.html>.

Projekty financované z 2., 3. a 4. tranší Evropské investiční banky (v tis. Kč)

Název projektu	Úvěr EIB 2007	
	Čerpáno	Použito
Letiště Ostrava-Mošnov - modernizace a rozšíření, dostavba odbavovací haly	28 300,0	28 300,0
Rekonstrukce a oprava kostela sv. Josefa ve Fulneku	8 367,6	8 367,6
Rekonstrukce a obnova Muzea ve Frenštátě p. Radhoštěm	13 975,2	13 975,2
Ústav sociální péče pro mládež Pržno – dostavba areálu	19 600,0	19 600,0
Silnice II/476 Třinec – přeložka silnice včetně křižovatky se silnicí I/11	9 399,6	9 399,6
Silnice II/479 ulice Českobratrská, Ostrava – II. stavba	60 000,0	30 000,0
Rekonstrukce a modernizace průtahů obcí a měst II. – kulturní a turistické cíle	6 438,8	6 438,8
Rekonstrukce a modernizace průtahů obcí a měst III. – silnice II/463 Skřipov	7 328,0	7 328,0
Silnice III/4794 Paskov – most ev. č. 4794-4	7 460,4	7 460,4
Silnice II/464 Bílovec - most ev. č. 464-10	8 497,3	8 497,3
Silnice III/4832 Životicích - opěrná zeď	2 919,7	2 919,7

Silnice II/449 Valšovský žleb – rekonstrukce silnice a mostu ev. č. 449-08	11 731,2	11 731,2
Silnice III/4721 ulice Michálkovická, Ostrava – most ev. č. 4721-3	10 356,9	10 356,9
Silnice II/442 Jakubčovice n. Odrou – most ev. č. 442-028	10 725,6	10 725,6
Silnice II/467 Kravaře – most ev. č. 467-003	12 937,8	12 937,8
Silnice III/4682A Vendryně – rekonstrukce silnice	6 033,2	6 033,2
Silnice III/01129 – rekonstrukce ulice Pekařské v Opavě	5 362,8	5 362,8
Silnice III/4861 Kozlovice – most 4861-4 a opěrná zeď	14 400,0	14 400,0
Silnice II/461 ulice Bílovecká, Opava – II. stavba, II. etapa	3 398,1	3 398,1
Silnice III/04738 Suchdol nad Odrou – rekonstrukce železničního podjezdu	5 362,8	5 362,8
Silnice III/44337 Vítkov-Podhradí – směrová úprava	6 033,2	6 033,2
Silnice III/4749 Albrechtice u Českého Těšína – okružní křižovatka s III/4743	3 541,0	3 541,0
Letiště Ostrava-Mošnov – odbavovací zařízení pro cestující a zavazadla	145 763,9	145 763,9
Letiště Ostrava-Mošnov – generální oprava zatěšňovacích příčných zálek vzletové a přistávací dráhy	7 404,0	7 404,0
Střední škola hotelová a obchodně podnikatelská Český Těšín – tělocvična a víceúčelová hala	10 390,0	10 390,0
Masarykovo gymnázium Příbor – stavba tělocvičny	14 077,0	14 077,0
Masarykova střední škola zemědělská Opava – výstavba pracoviště pro odborný výcvik	8 044,0	8 044,0
Stavební úpravy a přístavba objektu Harmonie – centrum rezidenčních služeb pro mentálně postižené dospělé, Hošťálkovy	8 966,2	8 966,2
Silnice II/462 Větrkovice – Jelenice, obchvat – II. stavba	14 840,2	10 840,2
Silnice II/445 Vrbno p. Pradědem – most ev. č. 445-029	2 996,5	2 996,5
Silnice II/473 Šenov – mosty ev. č. 473-10 a 473-11	7 824,5	7 824,5
Celkem	500 000,0	466 000,0

Zdroj: Moravskoslezský kraj, vlastní zpracování, [online]. [2010-03-27]. Dostupné z WWW: < http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/zav_ucet.html >.

Projekty financované z 5. tranší Evropské investiční banky (v tis. Kč)

Název projektu	Úvěr EIB 2007	
	Čerpáno	Použito
Rekonstrukce a obnova Muzea ve Frenštátě pod Radhoštěm	0,0	4 000,0
II/479 ulice Českobratrská - II. stavba	0,0	30 000,0
Silnice III/4861 Kozlovice – most 4861-4 a opěrná zeď	3 800,0	3 800,0
Silnice II/461 ulice Bílovecká, Opava – II. stavba, II. etapa	16 800,0	16 800,0
Masarykova střední škola zemědělská Opava – výstavba pracoviště pro odborný výcvik	9 494,0	9 494,0
Silnice II/445 Vrbno p. Pradědem – most ev. č. 445-029	4 900,0	4 900,0
Silnice III/4671 Bolatice okružní křižovatka s III/46824	1 429,0	1 429,0
Silnice II/484 rekonstrukce mostu 484-003 v obci Bílá	2 000,0	2 000,0
Silnice III/4732 Bruzovice sanace svahu	3 194,0	3 194,0
Silnice III/4774 Morávka opěrná zeď	2 405,4	2 405,4
Silnice II/471 Bohumín okružní křižovatka se silnicí III/46816	5 440,0	5 440,0
Silnice III/4841 Oprechtice - Krmelín III. etapa	7 649,0	7 649,0
Silnice III/4644 Branka most 4644-1	5 124,0	5 124,0
Silnice II/450 Rudná pod Pradědem - Veska	2 888,0	2 888,0
Silnice II/473 Kaňovice	3 112,0	3 112,0
Silnice III/46812 and III/46813 Bohumín - Nová Ves	2 970,0	2 970,0
Silnice II/441 Spálov - Dobešov	2 500,0	2 500,0
Silnice III/0575 Loděnice - průtah	2 000,0	2 000,0
Silnice III/46620 Ostrava, Martinovská street - III. etapa	2 000,0	2 000,0
Silnice III/4526 Stará Voda	2 900,0	2 900,0
Silnice III/48415 Krásná - Zlatník	4 000,0	4 000,0
Silnice II/473 Šenov - Petřvald	2 000,0	2 000,0
Silnice III/4669 Hrabyně - Budišovice	2 700,0	2 700,0
Silnice III/44327 Staré Těchanovice - Kružberk	2 500,0	2 500,0
Silnice III/4864 Tichá - průtah	2 000,0	2 000,0
Rekonstrukce severní stojánky - Letiště Mošnov	6 194,6	6 194,6
Celkem	100 000,0	134 000,0

Zdroj: Moravskoslezský kraj, vlastní zpracování, [online]. [2010-03-27]. Dostupné z WWW: < http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/zav_ucet.html >.

Projekty financované z 6. tranší Evropské investiční banky (v tis. Kč)

Název projektu	Úvěr EIB 2008	
	Čerpáno	Použito
Výměna oken a zateplení budovy - Gymnázium, Český Těšín	14 000,0	13 071,0
Silnice III/4774 Morávka opěrná zeď	202,0	202,0
Silnice III/45714 Jindřichov - Třemešná	2 197,9	2 197,9
Silnice III/4525 Dětrichovice	2 998,2	2 998,2
Silnice III/4528 Stará Voda - Podlesí	1 895,2	1 895,2
Silnice II/445 Karlova Studánka	2 377,8	2 377,8
Silnice III/37019 Rýmařov, ul. Sokolovská	2 800,0	2 800,0
Silnice III/45812 Město Albrechtice - Žáry	2 242,0	2 242,0
Silnice III/4845 Staříč - Fryčovice, důlní škody	4 700,0	4 700,0
Silnice III/48413 Janovice	3 499,4	3 499,4
Silnice III/4763 Střítež - Vělopolí	5 334,3	5 334,3
Silnice III/48415 Krásná	4 971,6	4 971,6
Silnice II/473 Frýdek-Místek, Vyhlídka-vodojem	4 576,6	4 576,6
Silnice II/4774 Nošovice	2 562,1	2 562,1
Silnice III/04821 Dobratice - Vyšní Lhoty	8 192,6	8 192,6
Silnice II/648 Dobrá	1 674,8	1 674,8
Silnice III/4747 Orlová, Hypernova - autobusový záliv	2 182,9	2 182,9
Silnice II/475 Havířov, rondel I/11-Tesco	4 799,1	4 799,1
Silnice III/4749 Stanislavice - Albrechtice přes most č. 4749-1	2 000,0	2 000,0
Silnice III/4749 Albrechtice konec zástavby - Stonava křižovatka II/475	3 962,2	3 962,2
Silnice II/471 Bohumín-rondel 471x46816 - most 471-002	607,1	607,1
Silnice III/4749 Karviná - Doly	913,4	913,4
Silnice III/4749 Stonava - Holkovice	1 000,0	1 000,0
Silnice III/44212 Heřmanice, průtah	5 173,8	5 173,8
Silnice II/464 Bílovec, průtah	1 286,8	1 286,8
Silnice II/441 Spálov - Dobešov a II/441 Odry	5 762,7	5 762,7
Silnice III/46414 Lubojaty - Lhotka	3 798,5	3 798,5
Silnice III/4648 Bohučovice, průtah	2 700,7	2 700,7
Silnice III/44347 Radkov, průtah	2 749,4	2 749,4
Silnice III/4609 Hlavnice, průtah	2 461,4	2 461,4

Silnice III/44329 Jánské Koupele - Kružberk	6 796,6	6 796,6
Silnice II/443 a II/44334 Melč, průtah	1 845,8	1 845,8
Silnice III/4621 Vítkov, ul. Těchanovická	3 000,6	3 000,6
Silnice III/4425 Svatoňovice, průtah	3 417,5	3 417,5
Silnice II/463 Skřípov, průtah	1 675,6	1 675,6
Silnice III/46610 Čavisov - směr Zbyslavice	2 561,2	2 561,2
Silnice III/46610 Velká Polom - směr Háj ve Slezsku	1 577,4	1 577,4
Silnice II/478 Klimkovice, ul. 28. října	6 760,1	6 760,1
Silnice II/473 Šenov	2 944,7	2 944,7
Silnice II/477 okružní křižovatka ve Frýdku-Místku	10 108,0	9 628,3
Rekonstrukce a modernizace kuchyně Nemocnice s poliklinikou Karviná - Ráj, příspěvková organizace, Karviná -Ráj, Vydmuchoh 399/5	20 000,0	20 000,0
Rekonstrukce a dostavba za účelem transformace ústavu sociální péče - Fontána, Hlučín	34 668,8	1 307,8
Novostavba objektů v Jakartovicích Deštné - Marianum	11 100,0	576,7
Rekonstrukce objektu v Jakartovicích Deštné - Marianum	14 750,0	14 750,0
Rekonstrukce objektu pro zřízení dětského domova Fulnek	10 070,0	9 433,7
Rekonstrukce školní kuchyně - Střední průmyslová škola, F-M	14 500,0	14 500,0
Rekonstrukce školní kuchyně - ZŠ Ostrava - Zábřeh	3 000,0	3 000,0
Rekonstrukce objektu Matiční pro potřeby SUŠ - Střední umělecká škola Ostrava	12 000,0	12 000,0
Výměna oken a zateplení fasád - Střední průmyslová škola stavební, Havířov	7 573,0	7 573,0
Rekonstrukce objektu na dětský domov rodinného typu Ostrava – Hrabová	10 833,2	1 091,2
Rekonstrukce objektu Galerie výtvarného umění, Poděbradova 1291	10 938,0	10 938,0
Průmyslová zóna Nošovice - Integrované výjezdové centrum	106 257,0	106 257,0
Celkem	400 000,0	344 328,7

Zdroj: Moravskoslezský kraj, vlastní zpracování, [online]. [2010-03-27]. Dostupné z WWW: < http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/zav_ucet.html >.

Příloha č. 5

Počet obyvatel v jednotlivých krajích v letech 2005 – 2008

Rok	2005	2006	2007	2008
Jihočeský	627 766	630 006	633 264	636 328
Vysočina	510 767	511 645	513 677	515 411
Karlovarský	304 274	304 602	307 449	308 403
Olomoucký	639 161	639 894	641 791	642 137
Královéhradecký	548 368	549 643	552 212	554 520
Liberecký	429 031	430 774	433 948	437 325
Pardubický	506 024	507 751	511 400	515 185
Zlínský	590 142	589 839	590 780	591 412
Středočeský	1 158 108	1 175 254	1 201 827	1 230 691
Plzeňský	551 528	554 537	561 074	569 627
Ústecký	823 173	823 265	831 180	835 891
Jihomoravský	1 130 358	1 132 563	1 140 534	1 147 146
Moravskoslezský	1 250 769	1 249 290	1 249 897	1 250 255

Zdroj: Českého statistický úřad, vlastní zpracování, [online]. [cit. 2009-11-20]. Dostupné z WWW <www.czso.cz>.